

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU**

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

# **BAKALÁŘSKÁ PRÁCE**



# VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

## NÁZEV BAKALÁŘSKÉ PRÁCE/TITLE OF THESIS

Obchodní vztahy mezi Českou republikou a Slovenskem / Trade relations between Czech republic and Slovak republic

## TERMÍN UKONČENÍ STUDIA A OBHAJOBA (MĚSÍC/ROK)

06/2024

## JMÉNO A PŘÍJMENÍ STUDENTA / STUDIJNÍ SKUPINA

Vojtěch Folprecht / PEMBC05

## JMÉNO VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Doc. Ing. Zdeněk Říha, Ph. D.

## PROHLÁŠENÍ STUDENTA

Odevzdáním této práce prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci na uvedené téma vypracoval/a samostatně a že jsem ke zpracování této bakalářské práce použil/a pouze literární prameny v práci uvedené.

Jsem si vědom/a skutečnosti, že tato práce bude v souladu s § 47b zák. o vysokých školách zveřejněna, a souhlasím s tím, aby k takovému zveřejnění bez ohledu na výsledek obhajoby práce došlo.

Prohlašuji, že informace, které jsem v práci užil/a, pocházejí z legálních zdrojů, tj. že zejména nejde o předmět státního, služebního či obchodního tajemství či o jiné důvěrné informace, k jejichž použití v práci, popř., k jejichž následné publikaci v souvislosti s předpokládanou veřejnou prezentací práce, nemám potřebné oprávnění.

Datum a místo: Praha, 30.04.2024

## PODĚKOVÁNÍ

Rád bych tímto poděkoval vedoucímu bakalářské práce za metodické vedení a odborné konzultace, které mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

# VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

## SOUHRN

- 1. Cíl práce:** Hlavním cílem této bakalářské práce je posoudit a analyzovat obchodní vztahy mezi Českou republikou a Slovenskem, se zaměřením na klíčové průmyslové sektory jako je automobilový průmysl, elektronika a zemědělství. Cílem je také identifikovat hlavní faktory ovlivňující tyto vztahy a navrhnout možnosti pro další rozvoj a posílení bilaterálního obchodu.
- 2. Výzkumné metody:** Výzkum byl proveden prostřednictvím kvantitativní analýzy, zahrnující sběr a vyhodnocení dat z oficiálních statistických zdrojů, včetně Českého statistického úřadu, Slovenského statistického úřadu, Eurostatu, analýz Sdružení automobilového průmyslu (SAP) a ČNB. Byly analyzovány obchodní toky mezi oběma zeměmi, s důrazem na objemy exportu a import ve vybraných průmyslových sektorech
- 3. Výsledky výzkumu/práce:** Analýza ukázala, že navzdory globálním ekonomickým výzvám, jako je pandemie COVID-19 a geopolitické napětí, obchodní vztahy mezi oběma zeměmi zůstaly silné. Automobilový průmysl se ukázal jako klíčový pro vzájemný obchod, s ročním obrátem přesahujícím 30 miliard CZK v exportu z České republiky na Slovensko. Obchod v oblasti elektroniky a zemědělských produktů také vykázal pozitivní výsledky.
- 4. Závěry a doporučení:** Práce potvrzuje, že Česká republika a Slovensko mají vzájemně prospěšné ekonomické vztahy, které jsou klíčové pro stabilitu a růst obou zemí. Je doporučeno pokračovat ve spolupráci a podporovat technologický rozvoj, zejména v oblasti ekologických technologií a elektromobility. Navíc je důležité sledovat a adaptovat se na globální ekonomické změny, aby bylo možné efektivně reagovat na externí výzvy a maximalizovat potenciál vzájemného obchodu.

## KLÍČOVÁ SLOVA

Obchodní vztahy, Česká republika a Slovensko, Automobilový průmysl, Elektronika, Zemědělské produkty, Ekonomická integrace, Mezinárodní obchod, Export a import, Průmyslové sektory, Ekonomická stabilita, Globální ekonomické výzvy, Ekonomický vývoj, Ekologické technologie

# VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

## SUMMARY

- 1. Main objective:** The main objective of this bachelor's thesis is to evaluate and analyze the trade relationships between the Czech Republic and Slovakia from 2019 to 2023, focusing on key industrial sectors such as the automotive industry, electronics, and agriculture. The aim is also to identify the main factors influencing these relationships and to suggest possibilities for further development and strengthening of bilateral trade.
- 2. Research methods:** The research was conducted through quantitative analysis, involving the collection and evaluation of data from official statistical sources, including the Czech Statistical Office, the Slovak Statistical Office, and Eurostat. Trade flows between the two countries were analyzed, with an emphasis on the volumes of exports and imports in selected industrial sectors.
- 3. Result of research:** The analysis showed that despite global economic challenges, such as the COVID-19 pandemic and geopolitical tensions, trade relations between the two countries remained strong. The automotive industry proved to be key to mutual trade, with annual turnover exceeding 30 billion CZK in exports from the Czech Republic to Slovakia. Trade in electronics and agricultural products also showed positive results.
- 4. Conclusions and recommendation:** The work confirms that the Czech Republic and Slovakia maintain mutually beneficial economic relationships that are crucial for the stability and growth of both countries. It is recommended to continue cooperation and support technological development, especially in the area of ecological technologies and electromobility. Additionally, it is important to monitor and adapt to global economic changes to effectively respond to external challenges and maximize the potential of mutual trade.

## KEYWORDS

Trade relations, Czech republic and Slovakia, Automotive industry, Electronics, Agricultural products, Economic integration, International trade, Export and import, Industrial sectors, Economics stability, Global economics challenges, Economic development, Ecological technologies

## JEL CLASSIFICATION

F15 – Economic Integration, F14 – Country and Industry, F13 – Trade Policy; International Trade Organizations, R41 – Transportation: Demand, Supply, and Congestion; Travel Time; Safety and Accidents; Transportation Noise

## ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení:	Vojtěch Folprecht
Studijní program:	Ekonomika a management (Bc.)
Studijní skupina:	PEMBC05
Téma BP:	Obchodní vztahy mezi Českou republikou a Slovenskem
Zásady pro vypracování (stručná osnova práce):	<ol style="list-style-type: none"><li>1 Úvod</li><li>2 Teoreticko-metodologická část Mezinárodní obchod a jeho význam pro ekonomiku, platební bilance, charakteristiky vybraných států s důrazem na stěžejní odvětví, podmínky a omezení realizace obchodu, metodika práce</li><li>3 Praktická část Makroekonomický pohled na Českou republiku a vybraný stát, mezinárodní obchod mezi Českou republikou a vybraným státem</li><li>4 Závěr</li></ol>
Seznam literatury: (alespoň 4 zdroje)	<ul style="list-style-type: none"><li>• HOŠOFF, B. et al. <i>Vývoj a perspektívy svetovej ekonomiky: transformácia počas pandémie koronavírusu SARS-CoV-2</i>. Bratislava: Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied, 2020. ISBN 978-80-7144-314-8.</li><li>• CHERUNILAM, F. <i>International business</i>. Sixth edition. PHI Learning, 2020. 832 p. ISBN 9789389347494.</li><li>• KRUEGER, A. O. <i>International trade. What everyone needs to know</i>. Oxford: Oxford University Press, 2020. 288 p. ISBN 9780190900465.</li><li>• WANG, S. L. et al. Cultural industries in international business research: Progress and prospect. <i>Journal of International Business Studies</i>, 2020, vol. 51, p. 665-692.</li></ul>
Harmonogram:	<ul style="list-style-type: none"><li>• Zpracování cílů a metodiky do: 01.02.2024</li><li>• Zpracování teoretické části do: 29.02.2024</li><li>• Zpracování výsledků do: 30.03.2024</li><li>• Finální verze do: 01.05.2024</li></ul>
Vedoucí práce:	doc. Ing. Zdeněk Říha, Ph.D.

prof. Ing. Milan Žák, CSc.  
rektor

V Praze dne 9. 10. 2023

Prof. Ing.  
Milan  
Žák CSc.

Digitálně podepsal Prof. Ing. Milan Žák CSc.  
DN: cn=Prof. Ing. Milan Žák CSc., c=CZ, o=Vysoká škola ekonomie a managementu, a.s., givenName=Milan, sn=Žák, serialNumber=ICA-10393535  
Datum: 2023.10.09 10:38:56 +02'00'

# Obsah

1 Úvod.....	1
2 Teoreticko-metodologická část práce .....	3
2.1 Mezinárodní obchod a jeho význam pro ekonomiku.....	3
2.2 Bariéry zahraničního obchodu.....	4
2.3 Makroekonomický vývoj České republiky a Slovenské republiky.....	6
2.3.1 Makroekonomický vývoj České republiky .....	6
2.3.2 Makroekonomický vývoj Slovenské republiky .....	9
2.4 Poválečný ekonomický vývoj České a Slovenské republiky .....	11
2.5 Ekonomické výhody mezinárodního obchodu .....	13
2.5.1 Absolutní výhody.....	13
2.5.2 Komparativní výhody .....	13
2.6 Charakteristika stěžejních odvětví České a Slovenské republiky .....	14
2.7 Metodika práce .....	17
3 Praktická část.....	19
3.1 Vývoj makroekonomických ukazatelů od roku 2019 .....	19
3.2 Obchodní výměna mezi Českou a Slovenskou republikou .....	22
3.3 Výroba a export automobilů v České a Slovenské republice .....	31
4 Závěr .....	38
Literatura.....	40
Přílohy.....	I

## Seznam zkratk

ČNB – Česká národní banka

ČSÚ – Český statistický úřad

EU – Evropská unie

GDP – Gross domestic product

HDP – Hrubý domácí produkt

SITC – Standard International Trade Classification

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu

SAP – Sdružení automobilového průmyslu

## Seznam grafů

Graf 1 Vývoj HDP České a Slovenské republiky (v %)	20
Graf 2 Nezaměstnanost v České a Slovenské republice (v %) .....	21
Graf 3 Meziroční míra inflace České a Slovenské republiky (v %) .....	22
Graf 4 Obchodní výměna mezi Českou a Slovenskou republikou (v mil. Kč) .....	23
Graf 5 Český export do SR a import slovenského zboží do ČR dle tříd SITC v roce 2019 ....	25
Graf 6 Vývoz zboží z ČR do SR a dovoz zboží ze SR do ČR dle Tříd SITC v roce 2020 .....	26
Graf 7 Export a import mezi Českou a Slovenskou republikou podle Tříd SITC v roce 2021	27
Graf 8 Obchodování České a Slovenské republiky podle tříd SITC v roce 2022.....	28
Graf 9 Obchod České a Slovenské republiky dle tříd SITC v roce 2023 .....	30
Graf 10 Celková výroba, tuzemský prodej a export silničních vozidel v ČR v období 2019-2022.....	33
Graf 11 Obchod s motorovými vozidly mezi ČR a SR v období 2019-2022 (v mil. Kč) .....	35
Graf 12 Vývoz českého zpracovatelského průmyslu do SR (v mil. Kč) .....	36
Graf 13 Vývoz slovenského zpracovatelského průmyslu do ČR (v mil. Kč) .....	37

# 1 Úvod

Tato bakalářská práce se zaměřuje na obchodní vztahy mezi Českou republikou a Slovenskem. Mezinárodní obchod hraje klíčovou roli v moderní ekonomice, přičemž studium jeho významu, dynamiky a dopadů na národní ekonomiky je důležité pro porozumění globálním obchodním vztahům a z toho důvodu si autor toto téma bakalářské práce vybral. Toto téma je aktuální z mnoha důvodů. Českou a Slovenskou republiku spojuje společná historie, kdy tvořili jeden stát od roku 1918 do roku 1938 a poté od roku 1945 do roku 1993. Dá se tak očekávat, že ekonomiky těchto států budou spolu úzce spojené a zahraniční výměna těchto států bude stabilní. Zároveň je to náš soused a spousta českých firem působí na slovenském trhu.

Cílem teoreticko-metodologické části této práce, bude definovat pojem mezinárodní obchod a co obnáší, jaké nese rizika a jaké jsou jeho bariéry se zaměřením na celní politiku v Evropské unii a obecné překážky zahraničního obchodu. Dále se bakalářská práce bude zaměřovat na charakteristiku jednotlivých ekonomik a jejich makroekonomický vývoj za předem zvolené období pomocí statistik Eurostatu, ČSÚ, MPO, ČNB nebo Slovenského statistického úřadu. V makroekonomické charakteristice České republiky bude kladen důraz na vývoj HDP, nezaměstnanosti inflace, a stejně tak bude provedeno u Slovenské republiky. Česko a Slovensko spojuje společná historie, kdy fungovali jako jeden stát, v práci tak bude uveden ekonomický vývoj od konce druhé světové války v roce 1945 po rozdělení Československé republiky v roce 1993, v této kapitole bude kladen důraz na ekonomický vývoj v socialistickém Československu a vliv RVHP na zahraniční obchod. Dále bude také porovnání, jaký je aktuální vývoj ekonomik obou států po rozdělení. Pro pochopení vzniku zahraničního obchodu v bakalářské práci budou zahrnuty také ekonomické výhody zahraničního obchodu, kde bude mimo jiné zmíněna také teorie komparativní výhody. Práce bude obsahovat také vývoj stěžejních odvětví jednotlivých průmyslů jak České, tak Slovenské republiky s ohledem na aktuální zvyšování cen energií, či růstu spotřebitelských cen, průmyslový podíl na HDP atd.

Praktická část bakalářské práce se bude zabývat analýzou aktuálního stavu a vývoje makroekonomických ukazatelů, jako jsou HDP, nezaměstnanost a inflace a následné porovnání hodnot českých a slovenských ukazatelů. Ekonomiky České a Slovenské republiky jsou více než z poloviny závislé na exportu zboží a jsou propojeny vzájemným obchodem. Praktická část tak bude obsahovat také celkovou statistiku obchodní výměny zboží ve zkoumaném období. Po zjištění celkové výměny zboží se praktická část zaměří na jednotlivé druhy exportovaného zboží podle standardní mezinárodní obchodní klasifikace (SITC) a to v časovém úseku od roku 2019 do roku 2023, díky zvolení tohoto období také můžeme zjistit, jak byl export jednotlivých kategorií zboží (SITC) ovlivněn celosvětovou pandemií COVID-19 a v posledních dvou letech také Rusko-Ukrajinským konfliktem. Následovat bude shrnutí provedeného výzkumu, které se bude týkat SITC a porovnání bilancí českého exportu na Slovensko a slovenského exportu do České republiky. V praktické části bude obsažena detailní statistika výroby automobilů a silničních vozidel v České republice, zmíněny budou také hlavní exportní partneři tohoto odvětví a jeho procentuální podíl na tvoření HDP. Následující kapitola se bude týkat statistice a porovnání výroby v automobilovém průmyslu jednotlivých zemí a následné porovnání exportu tohoto průmyslu v období od roku 2019 do roku 2022. Zohledněn nebude jen export, ale také prodej tuzemským spotřebitelům. Po provedení statistiky automobilového průmyslu obou zemí, bude věnována pozornost dalším skupinám exportovaného zboží. V následující kapitole se praktická část bakalářské práce bude zaměřovat na vývoj obchodní výměny jiného druhu zboží zpracovatelského průmyslu a bude porovnáván export a import daného druhů zboží mezi Českou a Slovenskou republikou. Cílem praktické části práce je zjistit, s jakým zbožím se nejvíce mezi těmito státy obchoduje,



jaká je bilance jednotlivých druhů zboží, ale také celkové výměny. V jaké míře jsou tyto země na sobě průmyslově závislé a jaká je prognóza na budoucí roky.

## 2 Teoreticko-metodologická část práce

V teoretické části práce se zabývá především definicemi mezinárodního obchodu, důvody jeho vzniku a jeho bariérám, které ho ovlivňují. Dále zde bude obsažen makroekonomický vývoj České a Slovenské republiky, především od roku 2019 do roku 2023, kvůli viditelným rozdílům a vývoji po globálních krizích. Po definici mezinárodního obchodu a jeho překážek mezi zmíněnými zeměmi se práce zaměřuje na charakteristiku jednotlivých států z hlediska makroekonomických ukazatelů. Jelikož tyto dvě země mají dlouholetou společnou historii, práce bude obsahovat také ekonomický vývoj tehdy Československé republiky po 2. světové válce až do jejich rozdělení v roce 1993. Dále se práce zmíní o ekonomických výhodách mezinárodního obchodu a definuje absolutní a komparativní výhodu státu. Poté se práce zaměřuje na charakteristiku stěžejních průmyslových odvětví, které mají největší vliv na tvorbu HDP dané země, jaké jsou zkoumaných zemí největší obchodní partneři a co je nejčastěji předmětem exportu do jiných zemí.

### 2.1 Mezinárodní obchod a jeho význam pro ekonomiku

Štěrbová (2013, str. 25) uvádí: „Pro definování pojmu „mezinárodní obchod“ musíme nejprve vymežit kategorii „obchod“ obecně. V současné době se touto otázkou zabývá větev ekonomické teorie nazývaná obchodní věda (angl. science of trade, též science of commerce, něm. Handelswissenschaft)“

Štěrbová (2013, str. 25-26) dále definuje obchod takto: „Z pohledu této disciplíny obchod lze definovat jako reálně a finanční hospodářské transakce vztahující se ke směně zboží a služeb (značíme  $Z$  a  $S$ ), u nichž dochází k oddělení osob výrobce a spotřebitele v prostoru a čase, formálně  $l$  a  $t$ , v důsledku dělby práce, tj. k tvorbě trhu. Obchod, jako nedílná součást tržních ekonomik a jedna z nejstarších forem společenských vztahů, je proto dlouhodobě předmětem zájmu teoretiků a prakticky zaměřených ekonomů.“

Štěrbová (2013, str.26-30) definuje zboží a služby takto: „Zboží (angl. merchandise, též goods, značíme  $Z$ ) jsou hmotné statky, výstupy výrobního procesu, které mají fyzikální charakteristiky (délka, šířka, tloušťka, hmotnost, složení apod.), mohou být předmětem vlastnictví a jeho přechodu a jsou poptávány na trzích ekonomickými subjekty. Hlavní vlastností zboží je možnost oddělení okamžiku výroby od okamžiku spotřeby. Hlavní druhy  $Z$  jsou 1. finální výrobky určené ke spotřebě (podle ekonomické teorie tzv. statky 1. řádu) a 2. meziprodukty, též polotovary, určené k další výrobě (statky vyšších řádů). Zařazení zboží do konkrétní skupiny však závisí na účelu jeho nákupu, neboť jedny a tytéž výrobky, mj. potraviny a dopravní prostředky, mohou být použity jak ke spotřebě, tak i k další výrobě. Specifickým druhem  $Z$  jsou komodity (angl. commodities), zboží obchodovatelné hromadně bez rozdílů v kvalitě, např. ropa, zlato, pšenice, rýže, káva atd., jejichž cena je určována na burzách a v současné době zpravidla má světový charakter. Služby (angl. services, značíme  $S$ ) jsou výsledkem výrobní činnosti, nehmotným procesem, který při spotřebě mění stav odběratele nebo usnadňuje směnu jiných zboží a služeb. Služby mají pět hlavních vlastností: nehmotnost, nedělitelnost, nepřenositelnost (odběratel služby je vždy jejím spotřebitelem), heterogenita/volatilita (přizpůsobení konkrétním podmínkám: místu, času, zákazníkovi atd.) a časová „netrvanlivost“ (neskladovatelnost). Lze přitom rozlišit finální služby (služby 1. řádu) a služby výrobních faktorů (služby vyšších řádů) za obdobných podmínek jako u zboží. V současné době také často dochází k prolínání prodeje / nákupu zboží a služeb a předmětem obchodu je určitý produkt, např. automobil a bezplatný servis po dobu jednoho roku, IT systém atd. Současná ekonomická literatura proto člení předmět obchodu spíše do čtyř skupin: čisté  $Z$ , převážně  $Z$ , převážně  $S$  a čisté  $S$  (např. viz Jacobs, Chase, Aquilano 2009). Nově je také zkoumáno složení  $ZS$  z hlediska domácí a zahraniční přidané hodnoty v důsledku rostoucí internacionalizace podnikových aktivit.“

Štěrbová (2013, s. 35-) definuje zahraniční obchod takto: „*Zahraníční obchod (angl. external, někdy též foreign, trade, značíme ZO) lze definovat jako obchod jedné národní ekonomiky se svým okolím, tj. s jednou či více jinými národními ekonomikami, případně také jako obchod jednoho státu s jinými státy, shodují-li se jejich hranice s hranicemi ekonomik (dále pro jednoduchost budeme používat pojmy „země“ a národní ekonomika jako ekvivalenty). Zahraniční obchod má podobu obchodních operací a institucí s mezinárodním prvkem, zahraničněobchodních operací, přičemž vznikají dvě pojetí zahraničního obchodu: **Přeshraniční koncept** (angl. cross-border, též gross, trade), podle něhož se za ZO považuje přechod Z a S přes státní, např. celní hranice bez ohledu na ekonomickou příslušnost prodávajícího a kupujícího. Tento koncept je historicky starší a je založen na ztotožňování národní ekonomiky a státu. **Národní koncept** (též koncept změny vlastnictví nebo koncept přidané hodnoty, angl. trade in value added), podle něhož ZO je obchodem mezi rezidenty a nerezidenty zkoumané země bez ohledu na státní hranice. Toto pojetí ZO je novější a reaguje na změny ve světové ekonomice.*“

Štěrbová (2013, str. 39) ve své knize uvádí, že v některých případech je možné hovořit o kombinovaném pojetí mezinárodního obchodu, které zahrnuje prvky obou konceptů. Podle ní přeshraniční pojetí převažuje v praxi, zejména při tvorbě obchodní politiky států a integrační uskupení, a také ve statistikách mezinárodního obchodu. Naopak národní pojetí je častěji používáno v ekonomické teorii, národních účtech (zejména ve statistice HDP) a ve statistikách platební bilance. Rozdíl mezi oběma koncepty je dle autorky patrný zejména při měření zahraničního obchodu, kde hodnoty u obou pojetí stále více divergují ve stále rostoucím počtu zemí.

Štěrbová (2013, str. 40) definuje tradiční formy ZO: „**export** - přechod zboží a služeb z domácí ekonomiky do zahraničí (prodej rezidenta nerezidentovi), příp. přes hranice státu do zahraničí; **import** - přechod zboží a služeb ze zahraničí do domácí ekonomiky (prodej nerezidenta rezidentovi), příp. přes hranice státu ze zahraničí; **reexport** - dovoz zboží rezidentem domácí ekonomiky ze zahraničí s následným vývozem, kombinace importu a exportu; **reimport** - vývoz zboží rezidentem domácí ekonomiky do zahraničí s následným dovozem, kombinace exportu a importu.“ Dále Štěrbová (2013, str. 40-41) definuje netradiční formy ZO: „**jednoduchý tranzitní obchod** - obchod mezi nerezidenty ekonomiky; **zušlechtovací styk** - dovoz zboží nerezidentem domácí ekonomiky ze zahraničí za účelem jeho zušlechtění nebo opravy a následný vývoz; **merchandise obchod** - nákup zboží rezidentem domácí ekonomiky v zahraničí od nerezidenta s následným prodejem jinému nerezidentovi bez uskutečnění dovozu zboží; **kvazi-tranzitní obchod** - dovoz zboží nerezidentem domácí ekonomiky ze zahraničí s následným vývozem, zpravidla v rámci stejného integračního uskupení (příkladem je tzv. Rotterdamský efekt v Evropské unii, EU).“

Štěrbová (2013, str. 40) dále zdůrazňuje, že hranice mezi netradičními formami mezinárodního obchodu není přesně vymezena v praxi, ani v ekonomické literatuře. To se týká například reexportů a kvazi-tranzitních obchodů, a je to téma, kterým se zabývají studie odborníků statistických úřadů. U některých forem obchodu, jako je zušlechtovací styk, je také obtížné klasifikovat druh předmětu obchodu.

## 2.2 Bariéry zahraničního obchodu

Kruegerová (2020, str. 21) konstatuje, že ve všech zemích existují zákony a předpisy, které přímo či nepřímo ovlivňují ekonomickou činnost země. Jsou dle Kruegerové nezbytné k tomu, aby se soukromé ekonomické činnosti rozvíjely a dbali na pravdivost informací, ochranu spotřebitele a mnoho dalšího. Konstatuje, že zákony a regulace, jako jsou bezpečnost práce, stupně kvality produktů, zdravotní a potravinářské (fytosanitární) normy, se obecně vztahují na většinu ekonomické činnosti v rámci ekonomicky vyspělých států. Kruegerová dále uvádí, že ačkoliv regulace a zákony jednotlivých zemí jsou čím dál obsáhlejší a pro

spousta exportních firem složitější na splnění, obchod mezi jednotlivými jurisdikcemi nadále roste. Například exportéři v minulosti nebyli chráněni žádnými obchodními zákoníky nebo jinými zákony či předpisy země, do které jejich zboží putovalo. Zmiňuje také, že před několika sty lety byly náklady na dopravu velmi vysoké a cestování obecně bylo nebezpečné, takže obchod probíhal pouze se zbožím s vysokou hodnotou a v malém objemu, jednalo se například o hedvábí či koření. Postupně však byla důvěra mezi obchodníky nahrazena bilaterálními smlouvami nebo ujednáními mezi dvojicemi obchodních zemí, které obchodníkům zaručovali odpovídající zacházení.

Jurečka a Macháček (2023, 1426) jako hlavní překážky volného obchodu berou protekcionismus (ochranářství), která regulacemi a omezováním dovozu politicky brání domácí trh (zpravidla slabá domácí odvětví), před invazemi levějšího dováženého zboží. Jurečka a Macháček dále zmiňují, že nejznámější způsob obchodního protekcionismu je clo (celní tarify). Cla představují určitou přírážku k ceně zboží, které je dovážené, a tak logicky ochota spotřebitelů kupovat dovážené zboží klesá, a tak domácím výrobcům, kteří mají vyšší náklady na výrobu a prodávají své zboží za více peněz. Stát tak umožňuje výrobcům být konkurenceschopní se zahraničními firmami. Některé vlády uplatňují tzv. prohibitivní clo, které má za cíl zabránit dovozu určitého zboží ze zahraničí. Toto clo je nastaveno na takovou výši, že ekonomicky znemožňuje jakékoliv dovozy nebo vývozy. Zavedení tohoto cla vede k tomu, že dovozci nebo vývozci již nejsou schopni obchodovat, protože cena zboží je díky prohibitivnímu clu zvýšena na nepřijatelnou úroveň pro kupující. Autor dále poznamenává, že celní opatření často bývá uplatňováno z důvodu, že určité zájmové skupiny usilují o vlastní prospěch a snaží se získat výhody, které by jinak neměly. Tímto způsobem mají možnost produkovat a dodávat na trh zboží, které by bez tohoto opatření bylo málo konkurenceschopné. Jurečka a Macháček (2023, 1428) popisují další druhy cla, které jsou například antidumpingové clo, které má za úkol regulovat nečisté praktiky zahraničních firem (prodávají své výrobky pod úrovní výrobních nákladů) za účelem lepší konkurence tak likvidují domácí trh. Odvetné clo je používáno jako odpověď země, která byla postižena uvalením nějaké formy obchodní bariéry ze strany jiného státu. Autor dále zmiňuje druhou nejčastější formu obchodní bariéry, kterou jsou kvóty neboli množství omezení importovaných produktů. Kvótami není cena produktu nijak ovlivněna, není tedy ani možné získat příjem navíc do státního rozpočtu z jeho dovozu. Zavedení dovozních kvót je protekce domácího trhu před levným dovozem, jehož důsledkem může dojít k hromadnému propouštění zaměstnanců a sociálnímu napětí v zemi. Autor dále uvádí, že jsou i čistě politické obchodní bariéry (nejsou zavedeny z důvodu ochrany domácích firem). Příkladem je embargo, v případě zavedení embarga se zakazuje importovat nebo exportovat statky z dané země. V aktuálním politickém dění se jedná například o embargo na americké dovozy na Kubu, nebo embargo na ruskou ropu během války na Ukrajině (rusko-ukrajinského konfliktu). Oficiální stránka Evropské unie o celní unii EU uvádí: „*Celní unie EU byla vytvořena v roce 1968. Zjednodušuje obchodování mezi podniky EU, harmonizuje cla na zboží ze zemí mimo EU a pomáhá chránit evropské občany, zvířata a životní prostředí na území Unie*“

Oficiální webová stránka Evropské unie o celní unii dále uvádí: „*V případě EU to znamená, že při přepravě zboží z jedné země EU do jiné se nemusí platit žádná cla. Cla na zboží dovezené do EU představují přibližně 14 % celkového rozpočtu Unie a jsou součástí tradičních vlastních zdrojů*“

Fungování celní unie je webem Evropské unie popisována takto: „*Celní kontroly na vnějších hranicích EU chrání spotřebitele před zbožím a výrobky, které by mohly být pro jejich zdraví nebezpečné nebo škodlivé. Ochránují zvířata a životní prostředí, jelikož potírají nezákonný obchod s ohroženými druhy a zabraňují šíření nemocí rostlin a zvířat. Celní orgány spolupracují s bezpečnostními a imigračními útvary na potírání organizované trestné činnosti a terorismu. Bojují proti obchodování s lidmi, drogami, zbraněmi a padělaným zbožím a*

ověřují, zda cestující mající při sobě velký objem hotovosti nejsou zapojeni do prání špinavých peněz, nesnaží se vyhybat daňovým povinnostem či dokonce nefinancují zločinecké asociace.“

## 2.3 Makroekonomický vývoj České republiky a Slovenské republiky

Jurečka a Macháček (str. 1700, 2023) uvádí definici tradičních makroekonomických hodnot: „*Za tradiční makroekonomické cíle hospodářské politiky jsou v ekonomické teorii a v hospodářské praxi tradičně považovány: cenová stabilita, plná zaměstnanost, ekonomický růst, vyrovnanost platební bilance*“ Podle Jurečky a Macháčka (2023) je dlouhodobá zkušenost taková, že nelze současně dosáhnout všech čtyř hospodářsko-politických vztahů. Pokus o dosažení jednoho cíle obvykle znamená odchýlení se od jiného cíle. Snažit se o splnění jednoho z cílů vede ke střetu se snahou dosáhnout ostatních cílů.

Podle Eurostatu (2024) je platební bilance definována jako statistický výkaz systematicky shrnující transakce mezi rezidenty a nerezidenty. Eurostat dále uvádí, že platební bilance se skládá z několika hlavních účtů, včetně účtu zboží a služeb, účtu prvotních důchodů, účtu druhotných důchodů, kapitálového účtu a finančního účtu. Běžný účet, zahrnující saldo mezi vývozy a pohledávkami z důchodů na jedné straně a dovozy a příjmy splatné na straně druhé, je podle Eurostatu důležitým seskupením v rámci platební bilance. Jeho hodnota vyjadřuje rozdíl mezi úsporami a investicemi v ekonomice, což představuje klíčový aspekt domácích transakcí. Jurečka a Macháček (str. 1610, 2023) definuje platební bilanci: „*Platební bilance zachycuje ekonomické transakce domácích subjektů se zahraničím za určité časové období*“ Jurečka a Macháček (str. 1610, 2023) dále zdůrazňují důležitost tohoto výkazu (platební bilance), kvůli propojení světových ekonomik a sledování mezinárodních toků.

### 2.3.1 Makroekonomický vývoj České republiky

Podle údajů Českého statistického úřadu z roku 2020 hrubý domácí produkt v roce 2019 dosáhl hodnoty 5 748,7 miliard korun v běžných cenách. Reálný růst HDP zpomalil druhým rokem v řadě, přičemž výsledný přírůstek činil 2,3 %. Stabilní základna růstu domácí spotřeby přispívala již pátým rokem (od roku 2014) k hospodářskému růstu. Bilance zahraničního obchodu mírně přispěla k růstu HDP, přičemž zvýšení přebytku bylo způsobeno větším oslabením importní dynamiky. Po silném roce 2018 došlo k redukci příspěvku výdajů na tvorbu hrubého kapitálu. Vývoj nabídkové strany ekonomiky potvrzoval silnou roli domácí poptávky, která se projevovala solidním růstem služeb, přestože v některých průmyslových odvětvích byl patrný útlum spojený s oslabením zahraniční poptávky. Český statistický úřad dále uvádí, že na celkovém přírůstku HDP zcela převažovala domácí spotřeba. Celkově spotřeba přispěla k růstu o 1,7 %. Spotřeba domácností reálně vzrostla o 2,9 %, což byl první přírůstek pod 3 % od roku 2014, a přispěla 1,2 %, což byl stejný příspěvek jako v předchozích třech letech (2016, 2017, 2018). Srovnání přírůstku bez vyloučení a s vyloučením dovozu pro konečné užití naznačuje, že růst spotřeby domácností nebyl tak výrazně ovlivněn dovozem jako v předchozích čtyřech letech. Růst vládní spotřeby v porovnání s rokem 2018 oslabil na 2,3 %, stejně jako příspěvek k dynamice HDP, který činil 0,4 %. Výdaje na tvorbu hrubého kapitálu meziročně reálně vzrostly o 1,5 %, zatímco výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu, tedy investiční aktivity, stouply o 2,2 %. Negativní vliv na meziroční srovnání měla změna zásob, což vedlo k mírně negativnímu příspěvku růstu kapitálových výdajů k dynamice HDP. Příspěvek samotné investiční aktivity byl mírný, ale pozitivní. Podle zveřejněných údajů měl celkový příspěvek bilance zahraničního obchodu k růstu HDP v roce 2019 dosáhnout 0,6 %. Nicméně, tento příspěvek nebyl způsoben zlepšením exportní dynamiky. Naopak, reálný přírůstek vývozu se zpomalil na 1,3 %. Současně s tím došlo ke zpomalení růstu dovozu na 1,4 %, což vedlo ke zlepšení celkové dynamiky bilance.

Podle Českého statistického úřadu (2021) byl rok 2020 pro českou ekonomiku nejhorší za dobu existence státu. Došlo k reálnému poklesu hrubého domácího produktu (HDP) o 5,6 %, což překonalo i propad z krizového roku 2009. Tento pokles zasáhl všechny složky HDP, přičemž investiční aktivita a spotřeba domácností se propadly do hloubky. Hlavně reakce domácích a zahraničních podniků na jarní vlnu nákazy covidu-19 ovlivnila bilanci zahraničního obchodu. I přes mohutné zlepšení bilance v druhé polovině roku, nedokázalo toto zlepšení vykompenzovat výpadek, a tak zahraniční poptávka negativně ovlivňovala celoroční výsledek. Narostla pouze spotřeba vládních institucí. Ve 4. čtvrtletí se nová vlna opatření proti šíření nákazy projevila zčásti, nicméně tyto opatření byly zaměřeny především na obchod a služby. Průmysl na rozdíl od jarního období nepřerušil provoz, což pomohlo k výraznému zlepšení bilance zahraničního obchodu se zbožím. Především vliv zahraniční poptávky tak ve 4. čtvrtletí přispěl k mezičtvrtletnímu zvýšení HDP o 0,6 %, a meziroční propad se zmírnil na 4,7 %. Podle údajů českého statistického úřadu (2021), došlo loni k reálnému poklesu exportu zboží a služeb, poprvé od roku 2009, a to o 6,0 %. Mírně hlubší byl pokles dovozu, který činil -6,1 %. Bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami dosáhla v roce 2020 přebytku 390,5 mld. korun, a kladné saldo se navíc zlepšilo o 42,3 mld., což je nejvíce od roku 2016. Přbytek obchodu se zbožím významně přispěl ke zlepšení bilance, zatímco v případě služeb se přbytek meziročně snížil o 1,1 mld. Český statistický úřad dále uvádí, že výrazný pokles přebytku ve druhém čtvrtletí se dařilo dohánět v druhé polovině roku. V samotném čtvrtém čtvrtletí dosáhl přbytek 145,5 mld. korun, což představuje meziroční zvýšení o 69,3 mld. Z toho přbytek obchodu se zbožím vzrostl o 73,2 mld., zatímco přbytek obchodu se službami klesl o 3,9 mld. Dále dle údajů českého statistického úřadu (2021) prošel zahraniční obchod v roce 2020 značně turbulentním vývojem. Celková hodnota vývozu zboží dosáhla 3 528,8 mld. korun a meziročně se propadla o 163,0 mld. (-4,4 %), což představuje nejmenší hodnotu od roku 2017. Hlavní část ztrát se odehrála ve druhém čtvrtletí roku, kdy byly obě strany zahraničního obchodu ovlivněny omezením výroby ve velkých domácích i zahraničních podnicích a uzavřením hranic. Export se ale meziročně propadal i v prvním a třetím kvartálu (-4,1 %, -22,4 % a -0,9 % v 1. až 3. čtvrtletí). Ve druhé polovině roku se vývozci snažili ztráty alespoň částečně kompenzovat, ale meziročního navýšení dosáhli až ve čtvrtém kvartálu. V závěrečném kvartálu roku 2020 tak hodnota exportu zboží dosáhla 1 013,6 mld. korun a meziročně se zvýšila o 96,5 mld. (10,5 %), což je nejvíce od třetího čtvrtletí 2014. Meziročnímu srovnání zčásti pomohla slabší základna konce roku 2019, zároveň ale v roce 2020 poprvé hodnota vývozu za jediné čtvrtletí překonala bilion korun.

Podle souhrnných dat Českého statistického úřadu (2022) v roce 2021 pokračoval proces obnovy hospodářství po propadu, způsobeným pandemií. S uvolněním restrikcí v obchodu a službách však začaly vstupovat problémy spojené s nedostatkem součástek, což zejména v druhé polovině roku brzdilo průmysl. Současně se v druhém pololetí zintenzivnil cenový růst. Hrubý domácí produkt (HDP) v roce 2021 vzrostl o 3,3 %. Tento růst byl připsán hlavně domácí spotřebě a kapitálovým výdajům. Český statistický úřad (2022) dále uvádí, že nedostatek součástek v roce 2021 negativně ovlivňoval zejména výrobu motorových vozidel. Vysoká relevance tohoto segmentu českého průmyslu vedla ve druhé polovině roku k významnému poklesu ekonomického výkonu. Nicméně ostatní odvětví průmyslu si vedla dobře a většina služeb se vyvíjela příznivě. Celková hrubá přidaná hodnota vzrostla o 3 %, ale reálně většina ekonomiky zaostávala za úrovní roku 2019. Během roku 2021 došlo dle Statistického úřadu České republiky také ke zrychlení růstu cen v celé ekonomice. Spotřebitelské ceny vzrostly o 3,8 %, což představovalo nejvýraznější nárůst od roku 2008. K tomuto nárůstu a jeho zrychlování v průběhu roku výrazně přispěly ceny dopravy a také bydlení a energie, zejména náklady spojené s vlastním bydlením. Obzvláště ke konci roku se rovněž zesiloval růst cen potravin.

Podle ČNB (2023) běžný účet platební bilance skončil v roce 2022 s výrazným schodkem, který dosáhl 6,1 % HDP. Tento propad byl dle ČNB způsoben především dalším dramatickým zdražením dovážených surovin, zejména energetických, po ruské invazi na Ukrajinu. Navíc se v roce 2022 Česká republika setkávala s problémy výrobců, které souvisely s poruchami globálních dodavatelských řetězců po pandemii covid-19. Tyto faktory vedly k tomu, že se Česká republika po téměř 20 letech stala opět čistým dovozcem zboží a služeb ze zahraničí, opouštěje tak svůj status čistého vývozce. Nicméně, i přes tyto problémy, zahraniční vlastnictví českých podniků dosáhlo rekordních výnosů z tuzemských investic, což se promítlo do zvýšení schodku běžného účtu o 6 % HDP. ČNB (2023) dále uvádí že v roce 2022 poprvé od roku 2003 bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami skončila ve schodku. Saldo obchodu se zbožím se postupně snížilo z přebytku 4,9 % HDP v roce 2020 (a 1,2 % v roce 2021) na schodek ve výši 1,5 % HDP v roce 2022, což bylo způsobeno vyššími cenami dovážených energetických komodit a vyšší domácí poptávkou po zahraničním zboží. Tento deficit nevyrovnal schopen ani přebytek salda služeb, který činil 1,3 % HDP. Podle zprávy zveřejněné ČNB (2023) se běžný účet platební bilance ve třetím čtvrtletí roku 2023 uzavřel s přebytkem ve výši 4,7 miliardy Kč. Na finančním účtu byl zaznamenán příliv finančních prostředků ze zahraničí, přičemž čisté výpůjčky ze zahraničí činily 1,1 miliardy Kč v důsledku nárůstu zahraničních pasiv. Rezervní aktiva rovněž zaznamenala růst ve výši 35,4 miliardy Kč (bez vlivu kurzových rozdílů). Tato situace vedla k vzniku schodku běžného účtu platební bilance na roční bázi ve výši 1 % HDP, přičemž bilance zboží a služeb byla aktivní ve výši 3,5 % HDP. Podle dat Českého statistického úřadu (2023) se v roce 2022 vývoz zboží a služeb, ale i dovoz zvýšili o stejný podíl, a to o 5,7 %. Bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami v běžných cenách poprvé od roku 2003 ukázala deficit ve výši 8,3 mld. korun. Dále Český statistický úřad (2022) uvádí, že se ve čtvrtém čtvrtletí export zboží a služeb reálně meziročně zvýšil o 9,7 %, dovoz se ale také zvýšil, a to o 7,6 %. Bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami se ve čtvrtém čtvrtletí zhoršila o 4,9 mld. korun, nicméně zůstala přebytková (11,1 mld.). Největší vliv na zhoršení bilance obchodu se zbožím loni měl obchod s ropou a zemním plynem, stejně jako další dovážené zboží a suroviny, u kterých došlo k výraznému růstu cen. Cenové vlivy ovlivnily i zlepšení bilance obchodu s elektřinou, plynem, párou a klimatizovaným vzduchem. Pozitivně přispělo také oživení vývozu motorových vozidel.

Ministerstvo financí České republiky (2024) v lednové zprávě uvádí, že hrubý domácí produkt za celý rok 2023 pravděpodobně poklesl o 0,6 %. Domácnosti čelily vysoké inflaci, což vedlo ke snížení jejich reálné spotřeby. Hospodářské problémy v zemích eurozóny a restriktivní měnové podmínky ovlivnily investiční aktivitu, avšak pozitivním faktorem byly výdaje sektoru vládních institucí a projekty financované fondy EU. Export byl podpořen slabší akumulací zásob a stabilizací dodavatelských řetězců, nicméně dovoz zůstal utlumený kvůli slabé domácí poptávce. Dále ministerstvo financí ve zprávě (2024) uvádí, že příspěvek salda zahraničního obchodu k růstu HDP byl pravděpodobně pozitivní. Pro rok 2024 se očekává růst ekonomiky o 1,2 %, zejména díky obnovenému růstu spotřeby domácností a soukromým investicím. Vysoká inflace v roce 2023 negativně ovlivňovala ekonomický růst a životní úroveň obyvatel. Průměrná míra inflace dosáhla 10,7 %. Pro rok 2024 se předpokládá, že inflace bude většinu roku pod 3 %. Faktory omezující inflaci oslabily, a navíc se očekává snížení úrokových sazeb ČNB, oslabení české koruny a působení fiskálního konsolidačního balíčku. Na trhu práce se stále projevují nerovnováhy související s nedostatkem pracovníků. Přestože dynamika hospodářství slábne, míra nezaměstnanosti by v roce 2024 neměla výrazně vzrůst. Očekává se zvýšení míry nezaměstnanosti z odhadovaných 2,6 % v roce 2023 na 2,8 %. Navzdory situaci na trhu práce se neočekává výrazné zpomalení růstu mezd, které by měly stoupat i v reálném vyjádření po dvou letech poklesu.

### 2.3.2 Makroekonomický vývoj Slovenské republiky

Ministerstvo zahraničních věcí (2020) o ekonomice Slovenské republiky v roce 2019 uvádí: „Po dosažení vrcholu v roce 2018 se tempo růstu slovenské ekonomiky v roce 2019 výrazně zpomalilo. Primárním faktorem zpomalení růstu výkonnosti byla celková poptávka. Slovenská ekonomika měřena růstem hrubého domácího produktu (HDP) vzrostla v roce 2019 reálně o 2,3 %.“ Ministerstvo zahraničních věcí ve svém článku (2020) dále uvádí, že dle zveřejněných výsledků slovenské ekonomiky za rok 2019 (které zveřejnil Statistický úřad SR), byla produkce hrubého domácího produktu (HDP) vyjádřená ve stálých cenách oproti předchozímu roku vyšší o 2,3 % a dosáhla částky 89 301,5 milionů eur. Nominální HDP (v běžných cenách) oproti roku 2018 vzrostlo o 5 % a dosáhlo tak částky 94,177 miliard eur. Dynamika tvorby HDP v nominálním vyjádření se zpomalila o 1,2 %. Dále dle Ministerstva zahraničních věcí během roku 2019 vykazovala výkonnost klíčových odvětví slovenské ekonomiky klesající tendenci. Celková poptávka se reálně zvýšila pouze o 2,4 %, zatímco v roce 2018 dosáhla 4,5 %. Značný útlum dynamiky růstu celkové poptávky byl především způsoben poklesem zahraniční poptávky. Tento pokles zahraniční poptávky měl negativní dopad zejména na slovenský exportně orientovaný průmysl. Tempo růstu vývozu se v porovnání s rokem 2018 snížilo o 3,7 %. Naštěstí výrazně příznivý vývoj reálných disponibilních příjmů obyvatelstva mírně zjemnil zpomalení růstu domácí poptávky. I když tempo růstu domácí poptávky bylo v roce 2019 oproti roku 2018 nižší o 2,4 %, stále bylo o 0,3 % vyšší než celkový výkon slovenské ekonomiky. Ministerstvo zahraničních věcí dále uvádí, že v roce 2019 byla výkonnost slovenské ekonomiky výrazně podporována domácí poptávkou. Vývoz slovenských produktů do zahraničí dosáhl nejhoršího výsledku od roku 2009, od počátku finanční krize. V období let 2010 až 2018 se vývoz výrobků a služeb průměrně zvyšoval o 6,5 % ročně, avšak v roce 2019 vzrostl pouze o 1,7 %. Navíc čistý export, na rozdíl od předchozích let, nejenže nezvyšoval růst ekonomiky, ale naopak ho snižoval. Významně negativně se na vývoji čistého exportu podílel propad slovenského vývozu do Německa jako hlavního obchodního partnera Slovenské republiky. Slovenský export klesal tři čtvrtletí za sebou a podle analytiků tak naplnil definici technické recese. Podle komoditní struktury slovenského vývozu vzrostla v roce 2019 zahraniční poptávka pouze po osobních automobilech. Jejich vývoz v běžných cenách se zvýšil o 13 %, což představuje pouze polovinu přírůstku vývozu osobních automobilů v roce 2018. Mírně vzrostl vývoz potravin o 2,5 %. Vývoz investičních zařízení a spotřebního zboží, jako je spotřební elektronika, víceméně stagnoval. V případě surovin a uhlovodíkových paliv došlo k poklesu vývozu o cca 6 %.

Podle zprávy zveřejněné webovým portálem ministerstva zahraničních věcí (2020) slovenská ekonomika v prvním pololetí roku 2020 meziročně klesla o 8,1 %. Historicky největší pokles o 12,1 % byl zaznamenán ve druhém čtvrtletí roku 2020. Tento negativní trend ovlivnil především trh práce a vedl ke snížení investic a výdajů domácností. Po desetiletí trvajícím ekonomickým růstem se Slovensko v první polovině roku 2020 dostalo do hluboce negativních čísel. Ministerstvo zahraničních věcí (2020) dále uvádí, že pandemie Covid-19 významně negativně ovlivnila ekonomiku, především ve druhém čtvrtletí roku 2020, kdy HDP poklesl o 12,1 %. Na rozdíl od prvního čtvrtletí, kdy pokles ekonomiky byl způsoben hlavně poklesem exportu, ve druhém čtvrtletí se na nepříznivém vývoji podílel i propad dovozu. Slovenský export meziročně poklesl o 16,7 % a dovoz o 14,3 % během prvního pololetí. Podle pokračování zprávy zveřejněné na webovém portálu ministerstva zahraničních věcí (2020), rozhodujícím faktorem poklesu domácí poptávky byl propad investic. Ve druhém čtvrtletí roku 2020 investice meziročně poklesly o 14,6 %. Výrazně klesly i výdaje domácností o 4,2 %, což představovalo nejhlubší propad za posledních 21 let. Slovenské domácnosti začaly významněji šetřit. Také průmyslová produkce (-25,4 %) a stavebnictví (-18,1 %) zaznamenaly výrazný pokles. Ekonomická krize způsobená pandemií koronaviru ovlivnila také trh práce.



Během prvního pololetí roku 2020 přišlo o práci 65 000 lidí a průměrná míra nezaměstnanosti dosáhla 6,3 %. Nárůst nezaměstnanosti byl způsoben především výrazným poklesem průmyslové výroby a útlumem cestovního ruchu. Poprvé v historii samostatného Slovenska došlo k poklesu průměrné mzdy, která meziročně klesla o 1,2 % na 1 088 eur. Ministerstvo zahraničních věcí dále uvádí, že podle aktuální prognózy Ministerstva financí SR se očekává letošní rekordní propad HDP o 9,8 %. Ekonomika by měla začít ožívat ve druhé polovině roku 2020. V roce 2021 se očekává růst HDP o 7,6 % a předkrizová úroveň by měla být dosažena na konci roku 2022. Hoššof (str. 15, 2020) zdůrazňuje, že vliv omezení kvůli pandemii COVID-19 a podniky byl v krizovém období klíčový. Obyvatelstvo v období pandemie bylo zasaženo ztrátou zaměstnání, výrazným snížením příjmů a přechodem na nižší úroveň mezd, což může vést ke ztrátě kupní síly. Na druhou stranu podniky čelily obtížím s financováním svých provozů, protože nevykazovali žádný zisk a příjmy, zatímco museli platit fixní stabilní náklady, jako jsou energie, nájemné, výrobní kapacity atd. Tato situace ukázala na potřebu rychlých opatření k udržení funkčnosti systému, ve kterém hrají klíčovou roli banky a zároveň tato situace dle Hoššofa ukazovala na zranitelnost dnešní společnosti založené na neustále rostoucí spotřebě, která vyžaduje kontinuální proud příjmů většiny populace tvořící spotřebitelský poptávkový segment.

Podle zprávy zveřejněné na webových stránkách českého velvyslanectví v Bratislavě (2022) vykázala slovenská ekonomika v roce 2021 meziroční růst o 3 %, přičemž nominální objem vytvořeného HDP dosáhl v běžných cenách 97,1 mld. EUR. Hlavními faktory podporujícími ekonomiku v roce 2021 byla domácí poptávka a export, který zaznamenal meziroční růst o 16,2 %. Slovensko především vyváží stroje a přepravní zařízení, včetně automobilů, které tvoří 61 % slovenského exportu. Ekonomický portál Businessinfo o slovenské ekonomice v roce 2022 uvádí: „Slovenská ekonomika měřena růstem HDP vzrostla v roce 2022 meziročně o 1,7 %. V nominálním vyjádření byl v roce 2022 vytvořen HDP v hodnotě 107,7 mld. eur v běžných cenách (b.c.) a ve stálých cenách 90,7 mld. eur (s.c.). V porovnání s rokem 2019 před pandemií byl výkon slovenské ekonomiky v roce 2022 vyšší o 1,2 %. Na celkovém výkonu slovenské ekonomiky se podílela především domácí poptávka. Ta vykazovala růst během celého roku a ke konci roku rostla až o 3,6 %. Na jejím vývoji se podílela zejména konečná spotřeba domácností (meziroční nárůst o 5,2 %) a investice (meziroční nárůst o 6,5 %). Za celý rok 2022 vzrostla tvorba hrubého kapitálu ve stálých cenách o 6,3 %, což bylo o 4,9 p. b. nižší růst než v roce 2021. Samotné investice (tvorba fixního kapitálu) dosáhly za rok 2022 hodnoty 21,7 mld. EUR (b.c.), což představuje meziroční růst o 16,6 % v b.c. a 6,5 % ve s.c. Podle prognózy Ministerstva financí Slovenské republiky by růst HDP v roce 2023 měl dosáhnout 1,3 %.“ Portál Businessinfo (2022) uvádí, že podle aktuálního odhadu Ministerstva financí Slovenské republiky se očekává, že v roce 2023 hrubý domácí produkt (HDP) vzroste o 1,3 %. Tento růst bude podpořen čerpáním prostředků z Plánu obnovy a odolnosti Evropské unie, což bude mít pozitivní dopad na ekonomiku. Navíc se po ústupu pandemie předpokládá obnovení spotřebitelské důvěry a zvýšení domácí poptávky. Nicméně je třeba zdůraznit, že válečný konflikt na Ukrajině by mohl tuto situaci nepříznivě ovlivnit. Slovensko je totiž téměř zcela závislé na dovozu energetických surovin z Ruské federace. Pokud by došlo k sankcím v podobě zrychleného odpojení od dovozu surovin z Ruské federace, podle předních představitelů slovenského průmyslu by to mohlo výrazně negativně ovlivnit vývoj slovenské ekonomiky. Podle aktuální prognózy Evropské komise by měla ekonomika Slovenska v roce 2023 vzrůst o 1,3 % a v roce 2024 o 3,0 %.

Slovenský statistický úřad (2024) hodnotí slovenský zahraniční obchod v roce 2024 takto: „Rok 2024 naštartoval pozitivním januárovým saldom vo výške 411 mil. eur. Hodnota vývozu vzrástla v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka len mierne, najviac ju ovplyvnil vývoz automobilov. Na dovoze, ktorý zaznamenal medziročný pokles, sa podpísalo najmä zníženie hodnoty dovezených energetických komodít.“. Dále, dle informací zveřejněných

slovenským statistickým úřadem (2024) hodnota dovozu v lednu 2024 poklesla o 6,9 % na 8,1 miliard eur, což představuje výrazný pokles třetí měsíc v řadě. Saldo zahraničního obchodu bylo aktivní v objemu 410,9 mil. eur, což představuje zlepšení o téměř 700 mil. eur ve srovnání se stejným obdobím loňského roku. Autor také uvádí, že hodnota dovozu snížila o 6,9 % na 8,1 miliard eur, což představuje již třetí po sobě jdoucí měsíc výrazný pokles. Saldo zahraničního obchodu v daném období dosáhlo aktivního stavu ve výši 410 900 000 eur, což znamená zlepšení o téměř 700 mil. eur ve srovnání se stejným obdobím loňského roku. Slovenský statistický úřad dále uvádí, že podle analýzy struktury exportu provedené v prvním měsíci tohoto roku vykázalo čtyři z deseti tříd meziroční nárůst. Zvláště významný vliv na tento vývoj měla nejobchodovanější třída zahraničního obchodu, která zahrnuje stroje a přepravní zařízení, včetně automobilů. Hodnota vyvezených strojů a přepravních zařízení vzrostla meziročně o 2,3 %, přičemž růst v této třídě byl nepřetržitý od ledna 2023. Podle analýzy provedené slovenským statistickým úřadem (2024) ve struktuře dovozu vykázaly meziroční nárůst pouze tři z deseti tříd. Hlavně snížení hodnoty importu ve třídě Minerální paliva, zahrnující ropu, elektrickou energii a zemní plyn, mělo výrazný vliv na pokles celkového dovozu, který pokračoval. Hodnota dovezeného zboží v této třídě klesla meziročně o téměř 25 %. Dalším faktorem přispívajícím k výraznému poklesu celkového dovozu byl nižší dovoz třídy Stroje a přepravní zařízení, zahrnující i součástky motorových vozidel, jejichž hodnota zboží byla meziročně nižší o 7,4 %. Podle údajů uvedených slovenským statistickým úřadem směřovalo 79,4 % vývozu Slovenské republiky do členských států Evropské unie, zatímco dovoz z těchto států tvořil 64 %. Vývoz do členských států Evropské unie v lednu (2024) meziročně vzrostl o 1,8 %, zatímco dovoz z těchto zemí poklesl o 0,7 %. Naopak vývoz do nečlenských zemí Evropské unie meziročně klesl o 1,7 % a dovoz z těchto zemí dokonce klesl o 16,3 %.

## 2.4 Poválečný ekonomický vývoj České a Slovenské republiky

Podle analýzy provedené Českou národní bankou (2018) došlo po skončení války v Československu k relativně rychlé obnově průmyslu. Zatímco v roce 1945 průmyslová výroba dosahovala pouze zhruba poloviny úrovně produkce z roku 1937, o rok později to již bylo mírně přes 70 % a v období dvouletého plánu (1947 – 1948) již byla úroveň z roku 1937 o 10 % překročena. Brzdou rozvoje však byl válečným obdobím zdecimovaný lehký průmysl, jehož obnova postupovala mnohem pomaleji než v těžkém průmyslu. Rovněž obtížně probíhala obnova zemědělství, které ještě v roce 1953 dosahovalo pouze 88 % úrovně produkce z roku 1937. Na vině byl zejména kolektivizační proces, který započal krátce po převzetí moci komunistickou stranou v únoru 1948. V několika etapách byli postupně zlikvidováni soukromí zemědělci. Zemědělská výroba stagnovala a narůstala plocha neobdělané půdy, což se projevilo v problematickém zásobování obyvatelstva potravinami. Zestátnění probíhalo jak v průmyslu, tak i v zemědělství pod taktovkou komunistů. Podniky byly v 50. letech postupně znárodněny nebo zestátněny, a dokonce i živnosti byly zcela zlikvidovány. Česká národní banka (2018) dále popisuje ekonomický vývoj v komunistickém Československu: „*Ekonomika byla řízena centrálně stanovenými (obvykle pětiletými) plány, které kladly důraz na plnění hmotných cílů. Základní ekonomické jevy tržní ekonomiky, jako jsou nabídka či poptávka, inflace či hospodářský cyklus apod. nebyly v plánech zohledněny. Významným faktorem utvářejícím zejména strukturu ekonomiky (cca 60 % celkové produkce tvořil průmysl a v jeho rámci zejména těžký průmysl, strojírenství a výroba pro vojenský sektor) bylo její zapojení do činnosti Rady vzájemné hospodářské pomoci (RVHP) založené v roce 1949. Ekonomika Československé republiky byla jednou z nejsilnějších v rámci RVHP, když těžila z vysokého podílu průmyslu, mechanizovaného zemědělství a z kvalitní dopravní sítě ve srovnání s ostatními členskými zeměmi. Zaměření na těžký průmysl však znamenal vysokou exportní závislost ekonomiky, vysokou energetickou*

*náročnost výroby a v neposlední řadě také nepříznivý dopad do životního prostředí. Nedostatečná organizace a nízká produktivita práce společně s technologickým zaostáváním vedly k výraznému poklesu konkurenceschopnosti domácích výrobků na světových trzích. Nedostatečná nabídka zboží, obzvláště pak luxusního spotřebního, se vzhledem k centrální regulaci cen neprojevovala v nárůstu inflace, ale skrytě v nedostatku některého zboží na trhu a v bujícím černém trhu. Ke zvýšení cen sice čas od času došlo, ale tyto úpravy k vyrovnaní nabídky a poptávky na trhu zdaleka nepostačovaly. Reformní snahy zaměřené na změnu v řízení ekonomiky z centrálně direktivních na tržní principy, na sledování hodnotových ukazatelů a zvýšení finanční motivace pracujících, které kulminovaly v letech 1968 – 1969, skýtaly určitou šanci k ozdravení československé ekonomiky. Tyto snahy však byly po vpádu vojsk Varšavské smlouvy potlačeny a následné období tzv. normalizace znamenalo do značné míry návrat ke „starým pořádkům“. Situace se mírně zlepšovala až v 80. letech, kdy byla některá dílčí motivační opatření (viz reformy centrálního řízení a zvýšení role SBČS) uplatněna v praxi. Socialistický způsob řízení ekonomiky ale zákonitě nemohl překročit svůj stín, což vedlo k nárůstu všeobecné nespokojenosti a přispělo ke svržení socialistického režimu během tzv. Sametové revoluce na podzim 1989.“ Česká národní banka (2018) uvádí, že po Sametové revoluci v roce 1991 byla zahájena ekonomická reforma, která přeměnila centrálně řízenou ekonomiku v ekonomiku tržní. Jednorázová liberalizace většiny cen v lednu 1991 vedla k prudkému zvýšení inflace nad 55 %. Zároveň s tím došlo k více než jedenáctiprocentnímu propadu ekonomické aktivity v téhož roce, především kvůli ztrátě trhů bývalé RVHP a nutnosti reorientace na západní trhy. Dalším faktorem byly změny na mikroúrovni a faktor kvality, kdy část propadu ekonomiky odrážela úbytek kdysi velmi rozšířené neprodejně produkce na sklad. V následujících zhruba čtyřech letech se podařilo snížit inflaci pod 10 %, obnovit ekonomický růst, udržet nízkou nezaměstnanost, dosáhnout rozumného deficitu veřejných financí, upevnit stabilitu kurzu koruny a přilákat nezanedbatelný příliv zahraničního kapitálu, zejména ve formě přímých investic. To vše za podmínek pokojného rozdělení bývalé federace, postupující liberalizace finančních trhů, prohlubování směnitelnosti měny, probíhajících změn v legislativní oblasti a masivní privatizace státního majetku.*

*Týdeník Ekonom (2023) popisuje Česko a Slovensko po pádu komunismu v roce 1989 následovně: „přistoupily k tržní transformaci a přiblížily se díky ní vyspělému západnímu světu. Krize ale připomíná nesplněné domácí úkoly – energetickou soběstačnost, připravenost na digitální éru a schopnost udržet tradiční odvětví v novém, zeleném hávu.“. Ekonomický týdeník Ekonom (2023) popisuje aktuální ekonomické rozdíly mezi Českou republikou a Slovenskem takto: „Předvídat ekonomickou budoucnost je obtížné, o současnosti nicméně mnoho vypovídají údaje statistik. A z nich plyne, že ani celkově rychlejší růst Slovenska nescházal velké historické rozdíly. Slovenský HDP na osobu se mezi lety 1992 a 2020 podle dat Světové banky zvýšil o 161 procent, zatímco v Česku jen o 85 procent.“ Autor pokračuje: „Slovenští ekonomové včetně tamního ministerstva financí stále častěji varují před uváznutí v pasti středního příjmu. Petr Zahradník z České spořitelny ovšem připomíná, že se Slovensko každých deset let dokázalo odhodlat k odvážnému řešení. Na počátku 90. let iniciovalo rozpad Československa, s novým milénium zahájilo robustní reformy a za další desetiletí přijalo euro. Navíc předpokládá, že i když tam k žádnému razantnímu reformnímu kroku nedojde, bude se Slovensko v následujících dvou třech letech „díky“ českým potížím s adaptací na nové podmínky dotahovat. Týdeník Ekonom (2023) dále popisuje rozdíly v produktivitě práce: „V Česku zůstává i vyšší hodinová produktivita práce, 41 dolarů oproti 36 dolarům na Slovensku. Vysvětlením je dlouhodobě větší ochota k investicím. Na ně se předloni v Česku, které je v tomto ukazateli po Irsku a Maďarsku třetí v Evropě, vynaložilo 26 procent z nově vytvořené hodnoty. Na Slovensku jen 20 procent. V Česku se také celkově odpracuje více času. Lidé v obou zemích sice v průměru v práci stráví stejně dlouhou dobu – 39,9 hodiny*

*týdně. Nicméně česká nezaměstnanost je ve výši na 2,8 procenta, zatímco na Slovensku atakuje sedm procent, a tak je do ekonomiky zapojena menší část populace.“*

## **2.5 Ekonomické výhody mezinárodního obchodu**

Jurečka a Macháček (str. 1389, 2023) definují příčinu vzniku mezinárodního obchodu: *„Důvody vzniku mezinárodních obchodních vztahů jsou nepřeberné, od ekonomických přes sociální až k politickým. Zaměřme se však pouze na ty nejvýznamnější faktory, které způsobují mezinárodní směnu. Mezi vlivy na straně nabídky řadíme například rozdílnou vybavenost nerostnými surovinovými zdroji, klimatickými poměry, geografickou polohou (přístup k moři), předpoklady pro zemědělskou produkci a další rozdílné podmínky pro výrobu statků. Některé státy nemají dostatek určitých výrobků nebo výrobních surovin, proto tyto komodity dovážejí ze zahraničí. Například Česko dováží z tropického pásma banány, které se v mírném zeměpisném pásu nerodí, nebo musí dovážet ropu, protože nemá dostatečně velká naleziště. Na druhé straně může nastat situace, kdy země mají přebytky své vlastní produkce nebo surovin a jsou je ochotny prodávat zahraničním zájemcům. Kolumbie nebo Brazílie se tak staly významnými vývozci kávy, Saúdská Arábie vyváží ropu apod.“* Autoři zmiňují další ekonomické důvody vzniku mezinárodního obchodu: *„Dalším nabídkovým faktorem, který podporuje rozvoj mezinárodního obchodu, jsou úspory z rozsahu (z velkovýroby). Jedná se o situaci, kdy výrobce může rozšířením objemu výroby dosáhnout vyššího zisku, protože je při stále vyšším objemu produkce schopen snižovat průměrné náklady. Malý národní trh však brání dalšímu rozšíření výroby, neboť domácí poptávka je nasycena, a tak se firma snaží vyvážet přebytky svého zboží do zahraničí.“*

Kruegerová (2020, str 27) uvádí, že s poklesem nákladů na dopravu a růstem železnic se zvýšil objem zahraničních obchodů, a tak vyšší podíl tuzemských výrobců byl konfrontován se zahraniční konkurencí. Exportéři mohli v zahraničí konkurovat širším spektrem zboží, což znamenalo, že rozdíly mezi zeměmi v zákonech a předpisech se staly velmi důležitými. Kruegerová výhodnost zahraničního obchodu dvou zemí porovnává s náklady na dopravu. Když v minulosti náklady na dopravu znamenali 50 a více procentní podíl na finální ceně produktu, tak se s mnoha produkty, které byly vyrobeny v obou zemích neobchodovalo, z důvodu, že tržní cena produktu v zemi byla menší než náklady na dopravu, a naopak v daném státu výroba zmiňovaného statku byla příliš nákladná a na trhu neuspěl.

### **2.5.1 Absolutní výhody**

Jurečka a Macháček (str. 1391, 2023) definuje absolutní výhodu takto: *„Absolutní výhodu země dosahuje, jestliže dokáže vyrábět dané zboží s absolutně nižšími náklady (neboli s vyšší produktivitou) než ostatní státy. To znamená, že se stejným množstvím zdrojů dokáže vyrobit větší objem produkce než zahraniční konkurenti a může toto zboží prodávat za nižší cenu než ostatní země. Pro danou zemi je pak výhodné se na výrobu daného zboží specializovat a dodávat je nejen na domácí trh, ale přebytky vyvážet do zahraničí“*

### **2.5.2 Komparativní výhody**

Jířková (2019) konstatovala, že David Ricardo překonal Smithovy úvahy o mezinárodním obchodu, když formuloval zákon komparativních výhod. Tímto způsobem rozvinul klasickou teorii mezinárodního obchodu a ukázal, že možnosti a schopnosti mezinárodního obchodu jsou širší, než jak je popsal Adam Smith. Podle Ricardovy teorie existují ekonomické a hospodářské důvody pro mezinárodní obchod i tehdy, když jedna země má absolutní výhodu ve výrobě všech produktů. Ricardův zákon doporučuje, aby se každý stát specializoval na výrobu komodit, u kterých má relativní výhodu, a dovážel ty komodity, u kterých nemá tuto výhodu. Tímto způsobem se uvolní zdroje pro výrobu nejlukrativnějšího výrobku, což přináší

komparativní výhodu jak vyspělým, tak i méně rozvinutým státům, které tím získají možnost exportovat své výrobky a získat devizové prostředky.

Jurečka a Macháček (str. 1400, 2023) popisují Ricardovu Teorii komparativních výhod takto: „Komparativní neboli poměrná či srovnávací výhoda znamená, že země dokáže vyrobit s danými zdroji některého zboží relativně více než jiné země. Existence přínosů z obchodu pramení z toho, že se každá země specializuje na činnosti, ve kterých má nižší alternativní náklady. Tím ušetří zdroje a čas, které by jinak musela věnovat na výrobu jiných (méně výhodných) druhů zboží. Výsledkem specializace bude růst celkového objemu výroby všech produktů a prospěch ze zvýšené produkce se rozdělí mezi všechny zúčastněné země.“

Štěrbová (str. 179, 2013) popisuje Ricardovu Teorii komparativních výhod takto: „Tato teorie se snaží odstranit jednu z hlavních vad teorie absolutních výhod. Jde o situaci, kdy některá ze zemí nemá žádnou absolutní výhodu (nedokáže tedy žádný produkt vyrábět nejlevněji). Musela by tedy všechny produkty dovážet. Teorie komparativních výhod naproti tomu uvádí, že i v takovémto případě se zemí zapojení do mezinárodního obchodu (do mezinárodní dělby práce) vyplatí.“ Štěrbová (str. 180, 2013) k Teorii komparativních výhod dodává: „Země by se měly specializovat na výrobu toho zboží, kde mají největší absolutní výhodu (pokud tedy v našem modelu 2 x 2 mají absolutní výhodu při výrobě obou produktů) nebo nejmenší absolutní nevýhodu (pokud nemají absolutní výhodu při výrobě žádného zboží).“

## **2.6 Charakteristika stěžejních odvětví České a Slovenské republiky**

### **Charakteristika průmyslu ČR**

Národní centrum Průmyslu 4.0 (2023) ve svém zpravodaji konstatovalo, že ekonomické výhledy za poslední měsíce zaznamenaly zlepšení. Tento trend byl podpořen klesajícími cenami komodit a energií, což bylo dáno teplejší zimou a pomalejším čerpáním plynu ze zásobníků. Tato situace byla doplněna postupným řešením problémů v dodavatelských vztazích a postupným otevíráním čínské ekonomiky. Očekávání recese se tak v mnoha ekonomikách mírně zmírnilo nebo dokonce zcela vyprchalo, což vedlo ke zlepšení ekonomického sentimentu v prvním čtvrtletí roku 2023. Nicméně výrazná nejistota na finančních trzích, spojená zejména s problémy amerických bank, poukázala na to, že zvyšování úrokových sazeb centrálních bank má své limity a že se blíží svému vrcholu. Navzdory tomu, že se očekávání stávají příznivějšími, globální ekonomika stále čelí rizikům slabšího vývoje, jak ukazuje pokles zahraniční poptávky v Číně a neočekávaně výrazný pokles průmyslu v Německu v březnu. Závěrem lze říci, že i přes opatrný optimismus zůstává tento rok pro mnohé firmy a domácnosti výzvou z hlediska ekonomického vývoje, což se neliší oproti předchozím prognózám. Národní centrum Průmyslu 4.0 (2023) dále uvádí, že podle nové prognózy České bankovní asociace, se v roce 2023 očekával jen mírný růst tuzemské ekonomiky a to o 0,4 %. I přes to, že se jedná o mírné zlepšení oproti únorové prognóze, která předpokládala stagnaci ekonomiky, naznačuje předběžný odhad HDP za první čtvrtletí, že tuzemská ekonomika zkraje roku mírně ožila a opustila mírnou recesi, která se předpokládala. Přestože meziroční dynamika měla v roce 2023 zůstat lehce negativní, očekávalo se postupné zesílení mezičtvrtletního růstu. Česká bankovní asociace tak předvíдалa, že se tuzemská ekonomika vrátí k meziročnímu růstu ve druhé polovině roku 2023 a v posledním čtvrtletí by měla dosáhnout 1,5% růstu. V letošním roce se očekává další zrychlení růstu ekonomiky, který by se měl pohybovat mírně pod hranicí 3 %. Navzdory energetické krizi je dosavadní vývoj ukazuje, že tuzemská ekonomika je odolná vůči negativním vlivům. Český statistický úřad (2024) ve svém prohlášení uvádí, že průmyslová produkce letošního roku bude meziročně na srovnatelné úrovni s lednem předchozího roku 2023. Průmyslová produkce byla v lednu 2024 reálně nižší o 2,3 % oproti předchozímu měsíci. Radek Matějka, ředitel oboru statistiky zemědělství a lesnictví, průmyslu, stavebnictví a energetiky ČSÚ poznamenal, že průmyslová produkce v lednu 2024 meziročně stagnovala a

byla přibližně na úrovni roku 2021. Růst ve výrobě motorových vozidel pokračoval, avšak poklesy byly pozorovány zejména v těžbě uhlí, hutnictví, slévárenství a výrobě stavebních hmot, pokračoval. Český statistický úřad dále uvádí, že výroba strojů a zařízení také pokračovala ve snižování. Některá menší odvětví zpracovatelského průmyslu, jako je papírenský a oděvní průmysl nebo ostatní zpracovatelský průmysl zaznamenala dvouciferná meziroční tempa růstu.

Factbook (2019) uvádí, že co se týče exportu, tak Česká republika nejvíce dováží ze zemí EU, konkrétně z Německa (27 %), Polska (9 %), Slovenska (5 %) a Číny (12 %). Česká republika dováží zejména stroje, elektroniku, chemické produkty a další zboží, které je klíčové pro domácí průmysl a spotřebu. Dále americká CIA uvádí, že vývozními partnerskými zeměmi jsou nejvíce Německo (31 %), Slovensko (7 %), Polsko (6 %) a Francie (5 %). CIA (2023) zmiňuje také nejvíce vyvážené produkty České republiky, kterými jsou výrobky zpracovatelského průmyslu jako jsou motorová vozidla, stroje a zařízení, kovodělné výrobky a nekovové minerální výrobky. Mezi další důležité exportní odvětví patří výroba a distribuce elektrické energie, produkty lesnictví a těžby dřeva, dřevo a dřevěné výrobky a papír a výrobky z něj. Český statistický úřad (2024) ve své zprávě zmiňuje, že k roku 2024 byly nejvíce dováženými (importovanými) komoditami do České republiky ropa a zemní plyn, základní kovy, chemické látky a chemické přípravky, farmaceutické výrobky (léky), počítače, elektronické a optické přístroje, potravinářské výrobky a oděvy.

### **Charakteristika průmyslu SR**

Podle zprávy zveřejněné na webu Businessinfo (2023) je slovenská ekonomika výrazně zaměřená na průmysl, který zaměstnává téměř 700 tisíc lidí. Automobilový průmysl hraje klíčovou roli, tvoří 13,9 % HDP a téměř polovinu exportu a průmyslové výroby. Slovensko je dokonce největším výrobcem osobních aut na světě na jednoho obyvatele. Kromě automobilového průmyslu jsou významnými sektory elektrotechnický a chemický průmysl a metalurgie. Služby tvoří největší část HDP (téměř 70 %), následované průmyslem (22 %), stavebnictvím (5,7 %) a zemědělstvím, lesnictvím a rybolovem (2,5 %). V roce 2022 ekonomika dosáhla meziročního růstu HDP o 1,7 %. Největší část HDP byla vytvořena ve službách, které zaznamenaly meziroční růst o 1,4 %. Zahraniční poptávka rostla o 1,0 % a dovoz zboží a služeb o 3,6 %. Domácí poptávka vzrostla o 3,6 %, především díky růstu tvorby hrubého kapitálu o 6,3 %. Tvorba přidané hodnoty v průmyslu byla nižší o 1,2 %, především kvůli poklesu výroby motorových vozidel. Dále portál Businessinfo uvádí, že Slovensko je malá a otevřená ekonomika, jejíž vývoj je úzce provázán s ekonomickým vývojem v Německu a dalších okolních zemích. Během období let 2010 až 2019 ekonomika Slovenska neustále rostla. Hlavním pilířem této ekonomiky je průmysl, který zaměstnává téměř 700 tisíc lidí. Klíčovou roli hraje automobilový průmysl, který představuje téměř 14 % HDP a téměř polovinu průmyslové produkce. Slovensko se stalo největším výrobcem osobních automobilů na světě v přepočtu na 1000 obyvatel, kdy v roce 2022 vyprodukovalo 184 nových automobilů na 1000 obyvatel. V zemi působí čtyři automobilky (Volkswagen, Peugeot, KIA a Jaguar Land Rover) a více než 350 dodavatelů pro automobilový průmysl. V roce 2022 byl oznámen vstup páté automobilky – Volvo, která plánuje výrobu elektromobilů u Košic na východním Slovensku. Kromě automobilového průmyslu jsou dalšími významnými odvětvími elektrotechnika, chemie a metalurgie. Důležitou součástí ekonomiky jsou i centra poskytující podnikové služby. Businessinfo (2023) udává, že ekonomický vztah mezi Českou republikou a Slovenskem je následující: „Slovensko je pro ČR 2. největší exportní trh po Německu a 4. největší obchodní partner. Vzájemná obchodní bilance je pro ČR dlouhodobě výrazně přebytková. Hlavními položkami českého vývozu na Slovensko jsou osobní automobily a jejich díly a součásti, telefony pro celulární a jiné sítě, elektřina, zařízení pro automatizované zpracování dat, léky, minerální oleje a potraviny. Ze Slovenska do ČR míří především osobní automobily a jejich díly a součásti, minerální oleje, výrobky ze železa a

*oceli a léky. Příležitosti pro české firmy na Slovensku existují především v následujících oblastech: automobilový průmysl, energetický průmysl, dopravní průmysl a infrastruktura, železniční a kolejová doprava, potravinářství a obranný průmysl. ČR je 2. největším investorem na Slovensku – po Nizozemsku. Díky spolužití v jednom státě, blízké kultuře a téměř žádné jazykové bariéře jsou obě ekonomiky silně provázané. Češi aktuálně vlastní 13 800 firem na Slovensku a Slováci dokonce více než 14 000 firem v ČR.“.*

Portál Kurzy (2023) o zemědělství Slovenské republiky uvádí: „*Celková výměra zemědělské půdy na Slovensku je 2 375 025 hektarů. Největší část z této výměry představovala orná půda 59,17 % a trvalé travní prostory 35,79 %. Nejmenší zastoupení mají chmelnice, ovocné sady, vinice a zahrady. Výměra zemědělské půdy se každým rokem zmenšuje o cca 2,47 %. Na zemědělské půdě se preferuje pěstování plodin, které jsou lukrativní na trhu. Pěstují se zejména energetické plodiny jako slunečnice, kukuřice, řepka a podobně. Rozloha energetických plodin se zvýšila téměř o 200 %. Rozšiřování pěstování energetických plodin jde však na úkor pěstování krmiva, cukrové řepy, brambor a zeleniny. Právě u těchto zemědělských a potravinářských komodit vykazuje Slovensko klesající vlastní soběstačnost.“.*

Portál Kurzy (2023) ve svém článku naznačuje, že trvale nízká potravinová soběstačnost Slovenska je důsledkem nejen poklesu v pěstování potravinářských plodin, ale také dlouhodobého trendu poklesu v živočišné výrobě. Od roku 1998 se počty hovězího dobytka snížily o přibližně 30 %, drůbeže o zhruba 22 % a počty vepřů dokonce o více než 64 %. Tento nedostatek potravin se zhoršuje s rostoucí intenzitou, a současně vlivem vysokých cen energií dochází k významnému zdražení potravin. Slovensko je nuceno dovážet zhruba 60 % potravin, což je z velké části způsobeno nedostatkem zpracovatelských kapacit. Autor dále uvádí, že nedostatek těchto kapacit vede k tomu, že Slovensko vyváží živý dobytek a dováží zpracované maso. Stejně tak je situace i v oblasti pěstování zeleniny a ovoce, kde nedostatek zpracovatelských kapacit nutí Slovensko vyvážet surové produkty a dovážet zpět zpracované potraviny, zejména mraženou zeleninu a ovoce. Nedostatek konzerváren, mrazíren a skladů pro zpracované potraviny je dle autora znepokojující. Autor zmiňuje, že Slovensko naléhavě potřebuje investice do prvovýroby a zpracování mléka. Situace v mléčném sektoru je alarmující a hrozí, že po roce 2028 nebude schopno produkovat a zpracovávat mléko. Modernizace prvovýrobců a zpracovatelů mléka je klíčovou šancí pro záchranu slovenského mlékárenství. Investiční web (2024) informoval o růstu výkonů slovenského průmyslu v lednu (2024), který se stal již šestým po sobě jdoucím měsícem v meziročním srovnání. Nicméně, růst tempo zpomalilo na 3,6 procenta z revidovaného prosincového tempa 4,9 procenta. Tuto informaci zveřejnil slovenský statistický úřad, který zároveň provedl významnější úpravy dřívějších dat o průmyslové produkci kvůli změně metodiky. Na rozdíl od Slovenska se průmyslová výroba v Česku v lednu snížila. Autor dále uvádí, že největší vliv na vývoj průmyslové produkce na Slovensku v lednu měl téměř čtvrtinový meziroční růst dodávek elektrické energie, plynu, páry a studeného vzduchu. Hlavní překážkou lepšího výsledku slovenského průmyslu byl pokles produkce v jeho klíčovém odvětví, výrobě dopravních prostředků. Tato produkce poklesla o 6,2 procenta ve srovnání se stejným obdobím loňského roku, zatímco v prosinci ještě vykazovala růst o 3,1 procenta. Osm z 15 sledovaných průmyslových odvětví zaznamenalo horší výsledky než před rokem.

Podle aktuálního zpravodajství Seznam Zprávy (2024) slovenské ministerstvo financí v nové prognóze uvedlo, že předpokládaný růst slovenské ekonomiky v roce 2024 bude 2%, zatímco dosavadní odhady hovořili o růstu až o 2,7 %. Investiční web (2024) poukazuje na to, že podle prognózy ministerstva financí Slovenské republiky se očekává, že inflace na Slovensku letos zpomalí na tři procenta z loňské dvouciferné hodnoty, přibližují se tak předkrizové úrovni. Naopak se v následujícím roce 2025 očekává zrychlení inflace na 4,1 %, kvůli předpokládanému ukončení dotací cen energií. To by vedlo k výraznému zdražení zemního

plynu a tepla. Ceny elektřiny by se zvýšily jen mírně, a to kvůli dohodě mezi státem a největším výrobcem elektřiny na Slovensku, společností Slovenské elektrárne.

## 2.7 Metodika práce

V kapitole Metodika práce je přesný popis postupu během zpracování bakalářské práce na téma Mezinárodní obchod mezi Českou republikou a Slovenskem. Celkem je bakalářská práce rozdělena na 4 hlavní kapitoly, kterými jsou Úvod, Teoreticko-metodologická část, Praktická část a Závěr. V úvodu jsou uvedeny cíle práce autora této bakalářské práce, aktuálnost řešené problematiky a odůvodnění výběru tohoto téma.

Ke tvorbě teoretické části bakalářské práce jsem používal různé druhy zdrojů, nejčastěji však online portály ČNB, ČSÚ, Businessinfo, Kurzy, Investiční web, Slovenský statistický úřad, Národní centrum průmyslu 4.0. Co se týče knižních zdrojů, využil jsem pro vypůjčení titulu o Makroekonomii (Holman) Městskou knihovnu Praha, konkrétně Ústřední knihovnu v Praze 1. Využil jsem také knih, které byly zpracovány online, a to na placené platformě Bookport. Konkrétně se jedná o knihy Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století, kterou napsala Ludmila Štěrbová, a o Makroekonomii, kterou napsal Václav Jurečka.

V první kapitole teoretické práce 2.3 se autor soustředil zejména na konkrétní definici zahraničního obchodu, a i kvůli přesnosti údajů, které jsou obsaženy v knize Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století, jsem využil hlavně přímých citací z knihy, aby definice byla co nejpřesnější. V kapitole jsem shrnul, co obchod znamená, s čím se obchoduje a definici jednotlivých druhů zahraničních obchodů. Dále jsem učinil rozdělení na obchod se službami a obchod se zbožím s jednotlivými specifickými definicemi.

V následující subkapitole o bariérách a překážkách zahraničního obchodu jsem zmínil obecné překážky a bariéry. A v pokračování kapitoly jsem zmínil bariéry, které jsou na území Evropské unie, do které Česká i Slovenská republika patří, jedná se zejména o celní politiku Evropské unie a ochranu spotřebitele. K této části práce jsem pracoval zejména s knižním titulem Makroekonomie (Jurečka a Macháček), ale také International Trade (Anne O. Krueger). Co se týče internetových zdrojů, tak jsem pracoval hlavně s oficiální stránkou evropské unie a dodatky na webových stránkách evropské komise.

Další subkapitola se věnuje makroekonomickému vývoji České a Slovenské republiky, kde jsem využil ze začátku knihu Makroekonomie (Jurečka a Macháček) k popisu tradičních makroekonomických hodnot. Dále jsem využíval eurostat pro charakteristiku platební bilance a porovnat tuto definici s definicí z knihy Makroekonomie (Jurečka a Macháček). Pro samotnou charakteristiku makroekonomického vývoje v České republice jsem se držel hlavně meziročních hodnot HDP, růstu spotřebitelských cen (inflace), nezaměstnanosti a bilancím zahraničního obchodu. Využíval jsem data ČNB a ČSÚ a tiskové zprávy ministerstva financí. Následující subkapitolu, která popisuje makroekonomický vývoj Slovenské republiky, jsem zpracovával stejným principem, zohledňoval jsem makroekonomické ukazatele v průběhu zkoumaných let, vyhledával důvody, kvůli kterým se hodnoty vychýlily mimo očekávání ekonomů atd. Zpracovával jsem data hlavně z ministerstva zahraničních věcí, které publikuje detailní zprávy slovenského statistického úřadu, z portálu businessinfo a ze samotného slovenského statistického úřadu.

V následující kapitole 2.4. se autor soustředí na společný ekonomický vývoj od konce 2. světové války až po rozdělení Československa v roce 1993. Autor k detailnímu popisu vývoje využil zejména portál ČNB, která disponuje přesnou analýzou zmíněného období. Dále k popisu vývoje společné ekonomiky po pádu komunistického režimu v roce 1989 autor využívá Týdeník Ekonom, jakožto recenzovaný zdroj, k popisu porevoluční situace v Československu.

V kapitole 2.5 autor definuje ekonomické výhody mezinárodního obchodu, opírá se hlavně o teorii Davida Ricarda o Komparativní výhodě, ale také zmiňuje důležitost existování



absolutních výhod v mezinárodním obchodě. Mimo tyto dvě teorie autor popisuje příčinu vzniku zahraničního obchodu citací Makroekonomie (Jurečka a Macháček) a pokračuje titulem International Trade (Krueger), kde autoři popisují hlavní výhody zahraniční výměny hlavně z ekonomických důvodů.

Kapitola 2.6 charakterizuje Česko a Slovensko z pohledu stěžejních odvětví průmyslu, jedná se o popis vývoje průmyslu v aktuálním dění, popisu nejvíce exportovaných a importovaných druhů zboží atd. Pro charakteristiku českého průmyslu autor využil Národní centrum průmyslu 4.0, Factbook a ČSÚ. K charakteristice slovenského průmyslu a aktuálního ekonomického vývoje země autor využil dat zveřejněných na stránce Businessinfo, Kurzy, Investiční web a aktuální zpravodajství zveřejněných na Seznam Zprávách. U Slovenska stejně jako u České republiky autor pozoroval závislost průmyslu na celkové tvorbě HDP a jak byl průmysl ovlivněn děním v posledních čtyřech letech.

V praktické části došlo ke zpracování dat získaných z oficiálních zdrojů. Data byla extrahována z databází Českého statistického úřadu, Slovenského statistického úřadu, Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky, Eurostatu a Sdružení automobilového průmyslu ČR. Tento krok zahrmoval selekci relevantních datových sad, týkajících se obchodních toků mezi Českou republikou a Slovenskem. Data byla připravena k analýze v programu Microsoft Excel 2019, kde jednotlivá data byla přesunuta do vytvořené tabulky, ze které autor vytvořil graf. Všechny grafy v praktické části jsou tak vytvořeny vlastním zpracováním dat. Byly použity metody deskriptivní statistiky pro základní popis a sumarizaci dat. Kromě toho byla prováděna komparativní analýza k identifikaci trendů a vzorců v obchodních vztazích. Výsledky analýzy byly vizualizovány prostřednictvím grafů, což umožnilo lepší pochopení vzájemných obchodních vztahů a identifikaci trendů. Analýza následně byla interpretována ve vztahu k teoretickému rámci práce. Diskutovány byly implikace zjištěných trendů pro obchodní politiku a ekonomický rozvoj obou zemí. Na základě výsledků analýzy byly formulovány závěry a navržena doporučení pro zlepšení obchodních vztahů mezi Českou republikou a Slovenskem.

### **3 Praktická část**

Tato část bakalářské práce se zaměřuje na analýzu aktuálního stavu a vývoje makroekonomických ukazatelů České a Slovenské republiky, jakož i jejich mezinárodního obchodu. Cílem této části je poskytnout detailní a aktuální pohled na ekonomické ukazatele obou zemí a jejich vztah k mezinárodnímu obchodu. Jakožto zkoumané období považují srovnání let 2019-2022 (případně rozšířenější) za nejpodstatnější, hlavně z důvodu porovnání dopadů světových krizí na zahraniční obchod mezi Českou a Slovenskou republikou.

První část praktického výzkumu se zaměří na analýzu makroekonomických ukazatelů České a Slovenské republiky, včetně vývoje HDP, inflace, nezaměstnanosti a dalších relevantních faktorů. Bude se také zaměřovat na vývoj těchto hodnot v souvislosti s globální pandemií COVID-19 a v posledních letech také Rusko-Ukrajinskému konfliktu

Následující část se bude zabývat analýzou mezinárodního obchodu České a Slovenské republiky. Budeme zkoumat exportní a importní struktury, trendy v obchodu se zahraničím, a vztah mezi ekonomickým růstem a mezinárodním obchodem v obou zemích.

V závěru praktické části provedeme srovnání výsledků analýz a zhodnotíme klíčové trendy a faktory ovlivňující makroekonomickou situaci a mezinárodní obchod České a Slovenské republiky. Budeme se soustředit na stěžejní odvětví v těchto zemích, kterými jsou hlavně automobilový průmysl a obecně zpracovatelský průmysl.

#### **3.1 Vývoj makroekonomických ukazatelů od roku 2019**

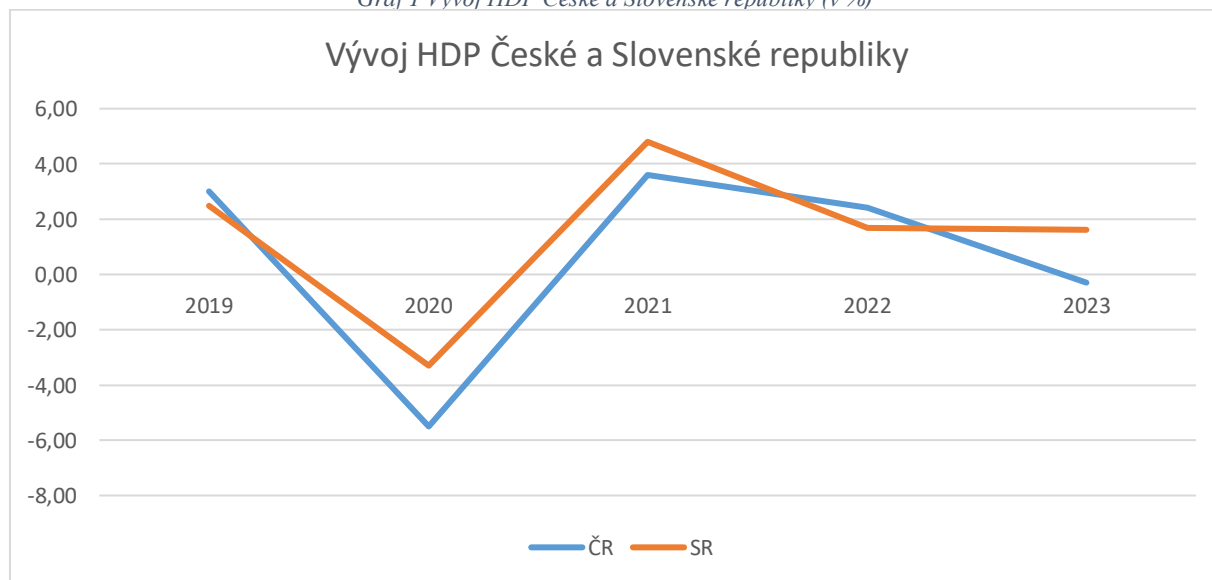
Tato kapitola se zaměřuje na analýzu makroekonomického vývoje České a Slovenské republiky od roku 2019 do současnosti. Cílem této části je poskytnout ucelený přehled o klíčových ekonomických ukazatelích, které ovlivňují hospodářskou situaci v obou zemích. Kapitola začíná obecným přehledem ekonomického prostředí v České a Slovenské republice od roku 2019 a postupně se zaměřuje na jednotlivé makroekonomické ukazatele, jako jsou HDP, nezaměstnanost, inflace, platební bilance, měnová politika, export a import atd.

## Vývoj HDP České a Slovenské republiky

Graf 1 znázorňuje vývoj HDP České a Slovenské republiky v období 2019-2023. V roce 2019 byl zaznamenán pozitivní růst HDP o 3,0 %. Tento nárůst signalizoval relativní ekonomickou stabilitu a mírný růst produktivity a spotřeby. Následující rok 2020 však přinesl výrazný pokles HDP o 5,5 %, což naznačuje významné ekonomické potíže, způsobené globálními událostmi spojené s pandemií COVID-19. Tento propad je spojen s recesí ekonomiky a sníženou spotřebou obyvatel, také ale výrazný pokles investic a výrobní činnosti. V následujícím roce 2021 se ekonomika země zlepšila, kdy růst HDP činil 3,6 %. Tento růst může být interpretován jako oživení ekonomiky po mírné recesi, přičemž vládní intervence a hospodářská politika hráli v tomto období klíčovou roli v obnovení důvěry v ekonomickou aktivitu. V následujících letech, 2022 a 2023, se růst HDP udržel, přestože mírně zpomalil na 2,4 % v roce 2022 a následně zaznamenal pokles o 0,3 % v roce 2023. Ne příliš výrazný růst a následující pokles mohli být způsobeny sankcemi vůči Rusku a nestabilitou evropského trhu kvůli válce na Ukrajině.

Graf 1 znázorňuje vývoj HDP Slovenské republiky v letech 2019-2023. V roce 2019 byl zaznamenán pozitivní růst o 2,5 %. Tento nárůst signalizoval zlepšení ekonomického výkonu Slovenska a naznačoval stabilní a mírně rostoucí ekonomiku. Nicméně následující rok, 2020, přinesl dramatický pokles HDP o -3,3 %. Stejně jako u ČR, tento pokles byl z velké části z důvodu pandemie COVID-19 a globálním restrikcím a omezením pohybu přes hranice státu. Následující rok 2021 přinesla ekonomika Slovenska rychlou obnovu, kdy HDP meziročně vzrostlo o výrazných 4,8 %. Rok 2020 přinesl mírné zpomalení růstu HDP a skončil na hodnotě 1,9 %. V roce 2023 byl zaznamenán další meziroční růst HDP a to o 1,6 %. I přes mírné zpomalení ve srovnání s předchozím rokem je tento pozitivní trend důležitým signálem, že i přes ekonomické potíže v EU zachoval trh na Slovensku stabilitu.

Graf 1 Vývoj HDP České a Slovenské republiky (v %)



Zdroj: Vlastní zpracování, Eurostat, 2024

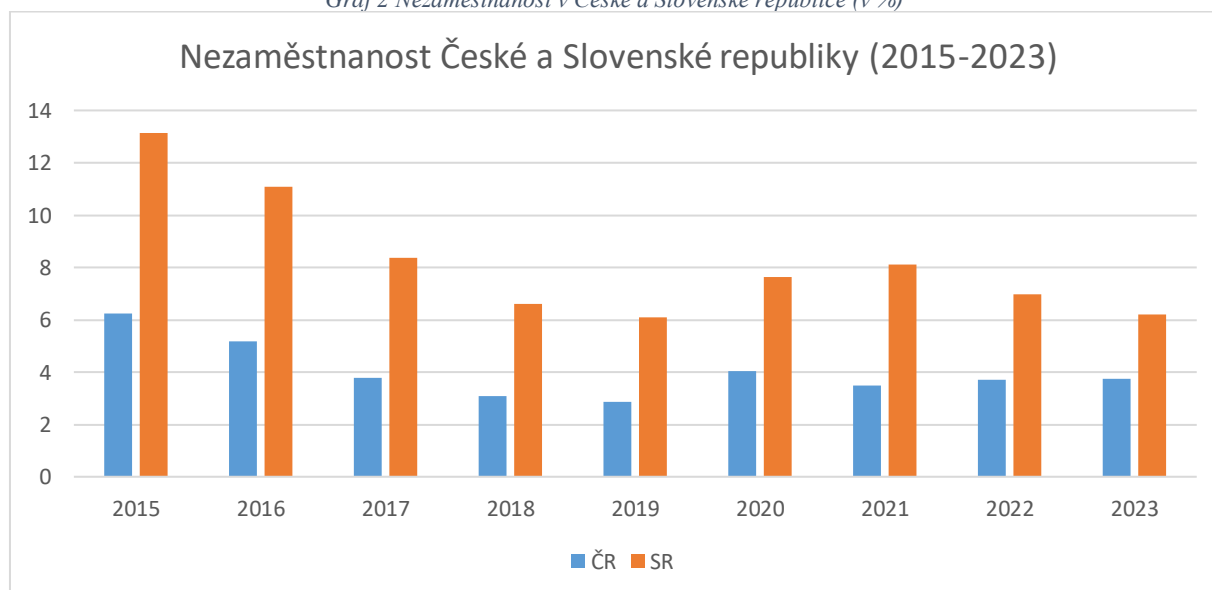
## Vývoj nezaměstnanosti v České a Slovenské republice

Graf 3 znázorňuje vývoj nezaměstnanosti v České a Slovenské republice v letech 2015-2023. V roce 2015 byla v České republice zaznamenána nezaměstnanost na úrovni 6,24 %. Tato vysoká míra nezaměstnanosti byla z důvodu razantního úbytku pracovních míst v roce 2013, kdy práci hledalo bezmála 586 000 občanů. V následujících letech docházelo k postupnému snižování nezaměstnanosti. V roce 2016 nezaměstnanost klesla na 5,19 % a v roce 2017 ještě více na 3,77 %. Tento pokles nezaměstnanosti se připisuje růstu ekonomiky, díky kterému

vznikly nové, dlouhodobé, pracovní místa. Trend snížení nezaměstnanosti pokračoval i v roce 2018 a 2019, kdy v roce 2018 nezaměstnanost činila 3,07 % a v roce 2019 2,87 %. V těchto letech byla ekonomika České republiky stabilní a rostla. Avšak v roce 2020 došlo k nárůstu nezaměstnanosti na 4,02 %. Tento nárůst je spojen s pandemií COVID-19, která způsobila ekonomickou krizi a nárůst nezaměstnanosti ve mnoha zemích světa České republiky nevyjímaje. V následujících letech 2021-2023 došlo k postupnému snižování nezaměstnanosti. V roce 2021 klesla na 3,49 %, v roce 2022 vzrostla na 3,72 % a v roce 2023 se stabilizovala na úrovni 3,73 %. Na konci února roku 2024 nezaměstnanost činila 4 %.

Na Grafu 2 můžeme zpozorovat, že roce 2015 se míra nezaměstnanosti na Slovensku se po globální ekonomické krizi začala zmenšovat, a to na hodnotu 13,15 %, klesavá tendence postupuje i v následujících letech. V roce 2016 klesla na 11,08 % a v roce 2017 dále klesla na 8,35 %. V roce 2018 dochází k dalšímu poklesu na 6,59 %, avšak v následujícím roce 2019 míra nezaměstnanosti klesá jen mírně na hodnotu 6,11 %. Rok 2020 byl ovlivněn hlavně pandemií COVID-19 a ní spojené ekonomické dopady, míra nezaměstnanosti tak vzrostla na 7,63 %. Navzdory pandemii COVID-19 míra nezaměstnanosti v roce 2021 vzrostla jen mírně a to na 8,1 %. V následujících letech se situace zlepšovala. V roce 2022 nezaměstnanost klesla na 6,96 % a k dalšímu, mírnému poklesu došlo v roce 2023, kdy míra nezaměstnanosti činila 6,22 %. Ve srovnání s Českou republikou, která v období 2020-2023 měla průměrnou nezaměstnanost 3,74 % a Slovenská republika 7,22 %, je dle dat nezaměstnanost ve Slovenské republice za stejné období vyšší v průměru o 3,48 %.

Graf 2 Nezaměstnanost v České a Slovenské republice (v %)



Zdroj: Vlastní zpracování, ÚPSVR a ČSÚ, 2023

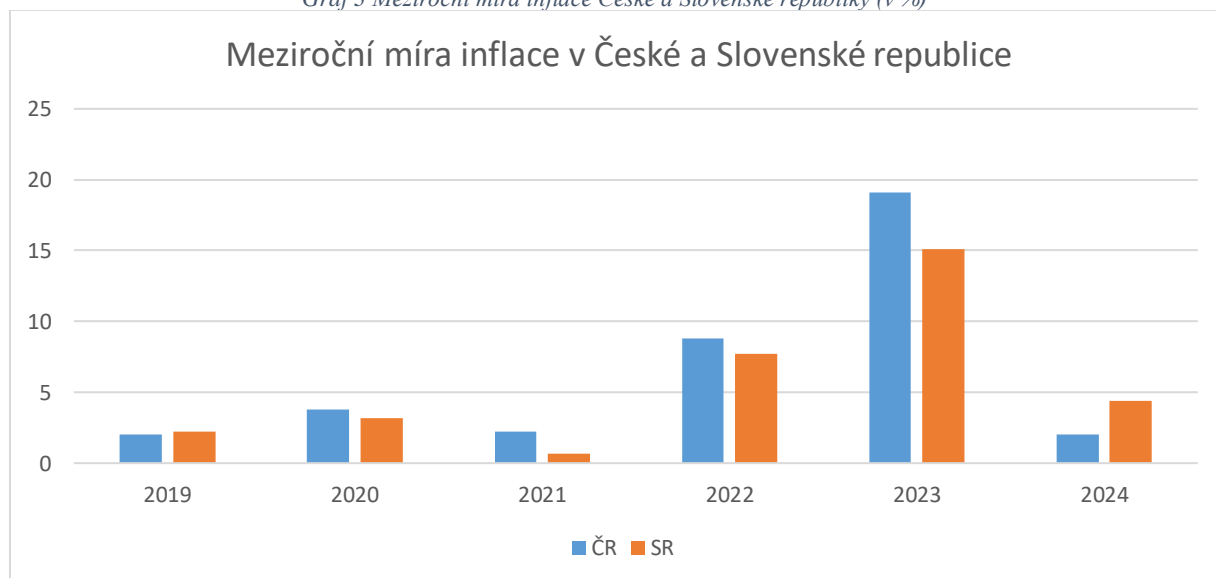
### Míra inflace v České a Slovenské republice

Graf 3 ukazuje vývoj inflace v České republice v letech 2019-2023. V roce 2019 byla průměrná lednová inflace stabilní na úrovni 2,0 %, což je relativně nízká inflace rozvinutých ekonomik. Rok 2020 byl ovlivněn pandemií COVID-19, což vedlo k mírnému zvýšení inflace na 3,8 %. Tento nárůst byl způsoben změnami v cenách spotřebního zboží a potravin. Hlavními důvody byla změna chování spotřebitelů a změny v nabídkách na trhu v době pandemie. V roce 2021 došlo ke snížení inflace na 2,2 %, zůstává tak poměrně stabilní, hlavně kvůli chování spotřebitelů a investorů v době pandemie, kdy byly uzavírány obchody, zakazy pohybu mezi okresy atd. Rok 2022 je výjimečný výrazným skokem meziroční míry inflace na hodnotu 8,8 %. Tento dramatický nárůst byl způsoben dle výzkumu znehodnocením peněz v období pandemie, kdy vláda dotacemi a příspěvky kompenzovala

uzavřené podniky, které negenerovali zisk. V roce 2023 došlo k dalšímu markantnímu zvýšení inflace na 19,1 %. V tomto období růst spotřebitelských cen byl dle výzkumu z důvodu růstu cen energií a fosilních paliv, které firmy promítali do cen spotřebního zboží. Tento nárůst se vláda ČR snažila domácnostem kompenzovat regulacemi cen elektrické energie (u fosilních paliv k regulacím cen nedošlo). V lednu roku 2024 dle Eurostatu inflace činila 2,0 %, což se dá považovat za stabilizovanou hodnotu.

Graf 3 ukazuje, že míra inflace na Slovensku za sledované období od roku 2019 (leden) do roku 2023 (leden) vykazuje významné fluktuace, jak naznačují uvedená data. V roce 2019 dosáhla míra inflace stabilní hodnoty 2,2 %. Rok 2020 byl růst inflace mírně zvýšený, a to na hodnotu 3,2 %, což mohlo být částečně ovlivněno ekonomickými dopady pandemie COVID-19, které vedly ke snížení poptávky a k cenové nestabilitě na trhu. V roce 2021 došlo ke snížení inflace na hodnotu 0,7 %. Oproti České republice (2,2 %) se tak jedná o výrazně nižší hodnotu. Rok 2022 byl výjimečný náhlým skokem inflace na 7,7 %. Tento nárůst byl stejně jako u České republiky způsoben rázovým nárůstem cen energií a fosilních paliv (elektrická energie, ropa, plyn atd.) a také začátkem války na Ukrajině, která se Slovenskem sousedí. V roce 2023 (leden) došlo k dalšímu zvýšení meziroční inflace na hodnotu 15,1 %, tento vývoj ovlivnilo zejména zdražování potravin (28,6 %), ale také ceny pohonných hmot a bydlení. Eurostat uvádí, že lednová inflace Slovenska v roce 2024 klesla na hodnotu 4,4 % a tak trend začíná klesat.

Graf 3 Meziroční míra inflace České a Slovenské republiky (v %)



Zdroj: Vlastní zpracování, Eurostat 2024

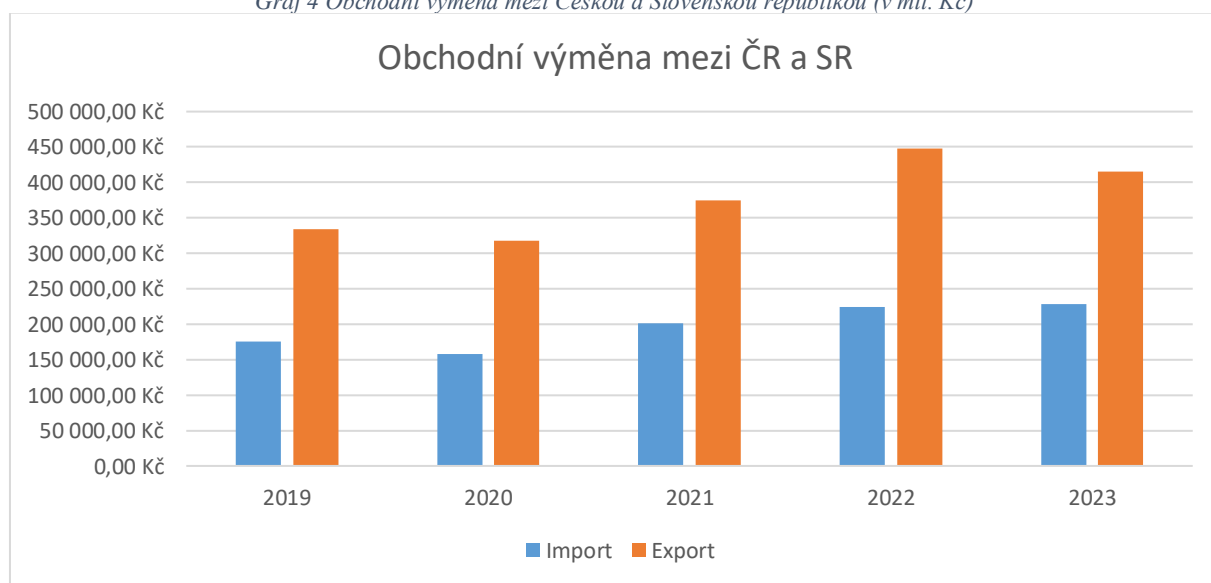
### 3.2 Obchodní výměna mezi Českou a Slovenskou republikou

Graf 4 znázorňuje import ze Slovenské republiky do České republiky a export z České republiky do Slovenské republiky. Import mezi Českou republikou a Slovenskou republikou za období let 2019 až 2023 vykazuje určité fluktuace. V roce 2019 dosáhl import hodnoty 175 351 mil. Kč, což je hodnota, která v roce 2020 poklesla na 158 117 mil. Kč. Následně došlo v roce 2021 k nárůstu na 200 770 mil. Kč a v roce 2022 dokonce k dalšímu vzestupu na 223 848 mil. Kč. V posledním sledovaném roce, tedy v roce 2023, došlo k mírnému dalšímu nárůstu na 227 975 mil. Kč. Za poklesem importu mezi lety 2019 a 2020 bezpochyby stojí omezení pohybu zboží přes hranice, kdy v roce 2020 došlo k celosvětové pandemii COVID-19, která vedla k mnoha omezením, mezi ně patřilo i omezení pohybu osob a zboží, uzavření hranic a zavedení karanténních opatření. Tyto bariéry z části vedly ke snížení importu zboží,

dalším aspektem je kurz Eura vůči české koruně. Průměrný kurz v prvním čtvrtletí roku 2020 činil 25,6 Kč/Eur. Ve druhém čtvrtletí koruna vůči euru zeslábla o téměř 1,5 Kč a kurz tak činil 27,05 Kč/Eur. Ve druhé polovině roku byl průměrný kurz 26,5 Kč/Eur. Zeslábnutí české koruny v roce 2020 způsobilo pokles české ekonomiky (-5,5 % HDP), ale také snížení úrokových sazeb ČNB.

Na druhé straně Graf 4 znázorňuje, že export z České republiky do Slovenské republiky projevil jiný trend. V roce 2019 dosáhl hodnoty 334 014 mil. Kč a následně mírně klesl na 317 872,00 mil. Kč v roce 2020. Poté došlo k postupnému nárůstu exportu v letech 2021 a 2022, kdy export dosáhl hodnoty 374 912 mil. Kč a následující rok 447 664 mil. Kč. Nicméně v roce 2023 došlo k mírnému poklesu exportu na hodnotu 415 910 mil. Kč. Pokles českého exportu do Slovenska, mezi lety 2022 a 2023, byl způsoben poklesem ekonomik obou států, to způsobilo zvýšenou poptávkou po výrobcích domácí (Slovenské) produkce. Průměrný kurz české koruny byl v roce 2022 24,56Kč/Eur a v následujícím roce 24Kč/Eur. Česká koruna byla díky úrokovým diferenciálům ale i intervencemi ČNB silná vůči Euru, což export také ovlivnilo.

Graf 4 Obchodní výměna mezi Českou a Slovenskou republikou (v mil. Kč)



Zdroj: Vlastní zpracování, ČSÚ, 2023

### Obchodované zboží podle mezinárodní klasifikace

Pro mezinárodní obchodní výměnu zboží se využívá 4. vydání klasifikace zboží podle tříd SITC (Standartní mezinárodní klasifikace zboží), kterou schválila OSN v roce 2008, ta obsahuje následující třídy zboží.

0. Potraviny a živá zvířata
1. Nápoje a tabák
2. Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv
3. Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály
4. Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky
5. Chemikálie a příbuzné výrobky jinde neuvedené
6. Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu
7. Stroje a dopravní prostředky
8. Průmyslové spotřební zboží
9. Komodity a předměty obchodu jinde nezatříděné

Graf 5 zobrazuje obchodní výměnu dle tříd SITC České a Slovenské republiky za rok 2019. Nejvýraznější složkou importu do České republiky ze Slovenska je Třída 7 (Stroje a dopravní

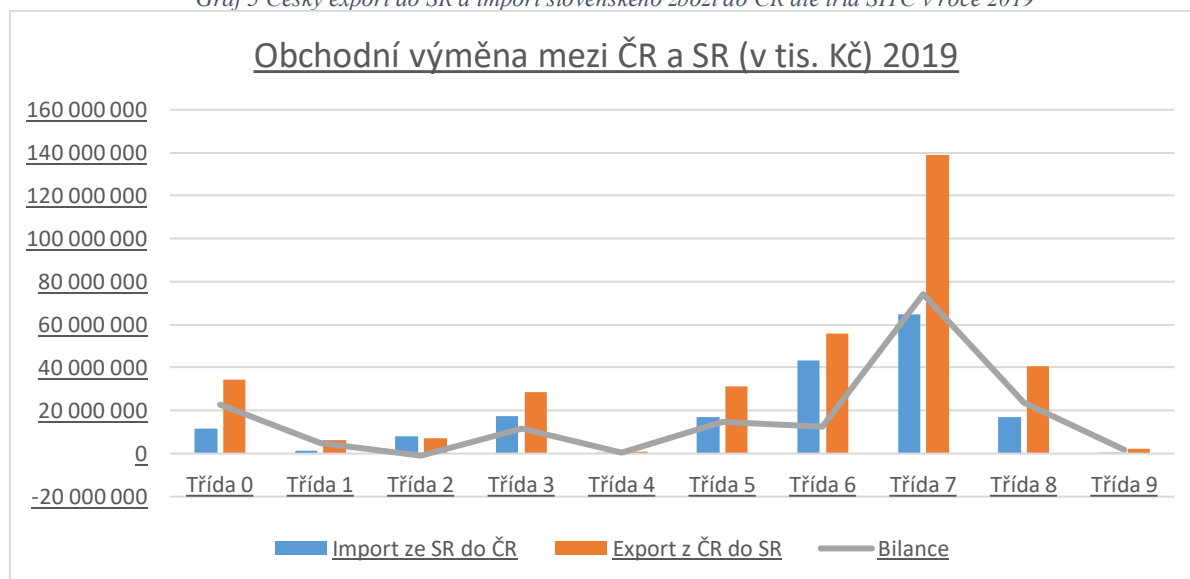
prostředky), což svědčí o tom, že Česká republika převážně nakupuje průmyslové výrobky ze Slovenska. Tato kategorie zahrnuje široké spektrum produktů, jako jsou stroje, zařízení, elektronika, automobily a další průmyslové výrobky, které jsou důležité pro český průmysl a hospodářství. Druhou významnou kategorií je Třída 6 (Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu), které zahrnují širokou škálu výrobků od textilu až po dřevo, což ukazuje na rozmanitost českých importovaných výrobků. Třídy 3 a 5 jsou také významnými tvůrci importu ze Slovenska, zahrnují mimo jiné také ropu, plyny a chemikálie, které jsou důležité pro průmyslovou výrobu a energetiku v České republice.

Graf 5 dále znázorňuje, že na straně exportu (z České do Slovenské republiky) opět dominují průmyslové výrobky Třídy 7 (Stroje a dopravní prostředky), dá se tak říci, že si se Slovenskou republikou průmyslově vypomáháme, ačkoliv export České republiky je více než dvojnásobně větší než import stejné třídy ze Slovenska. Konkrétně se jedná o vývoz průmyslového zboží na Slovensko v hodnotě 138 793 540 tis. Kč, oproti Slovenskému importu do České republiky v této třídě v hodnotě 64 607 661 tis. Kč. Třída 6 (Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu) jsou v rámci exportu na druhé příčce, stejně tak u importu, akorát s tím rozdílem, že Česká republika i v tomto odvětví dominuje nad Slovenským importem. Dle těchto dat mají české výrobky velmi dobrý odbyt na slovenském trhu.

Křivka bilance obchodní výměny mezi Českou a Slovenskou republikou v Grafu 5 ukazuje, že český vývoz do SR je znatelně vyšší než slovenský vývoz do ČR. Bilance jednotlivých tříd je kromě Třídy 2 (Suroviny nepoživatelné s výjimkou paliv) pozitivní pro českou ekonomiku. Třída 0 v roce 2019 skončila v kladné hodnotě 22 651 942 tis. Kč. Rozdíl Třídy 1, 4 933 395 tis. Kč, je také v kladných hodnotách pro ČR. Třída 2 byla naopak kladná pro Slovenskou republiku (tento druh zboží jsme ve větší míře ze Slovenska importovali, než exportovali), bilance tak pro Českou republiku činila -953 903 tis. Kč. Bilance následujících tříd jsou opět kladné pro český export. Třída 3 činila kladnou hodnotu 11 408 188 tis. Kč, Třída 4 byla také kladná pro ČR v hodnotě 624 174 tis. Kč. Největší rozdíl importu a exportu je u Třídy 7, kdy bilance činila 74 185 879 tis. Kč pro český export. Takto markantní rozdíl byl z důvodu poklesu poptávky po slovenském zboží v zahraničí.

Ministerstvo zahraničních věcí (2020) konstatovalo, že klesající zahraniční poptávka měla vliv na vývoj domácí průmyslové výroby. Ta vykázala nejvýraznější pokles své produkce ve 3. čtvrtletí 2019, kdy došlo k meziročnímu poklesu až o 10,3 %. Za rok 2019 bylo tempo růstu průmyslové výroby meziročně nižší o 5 %.

Graf 5 Český export do SR a import slovenského zboží do ČR dle tříd SITC v roce 2019



Zdroj: Vlastní zpracování, MPO, 2020

Graf 6 ukazuje, že v roce 2020 celkový rozdíl mezi exportem České republiky na Slovensko a slovenským importem do České republiky činil 152 602 384 tis. Kč, oproti celkovému rozdílu bilance obchodu se zbožím z roku 2019, který činil 165 679 781 tis. Kč se jedná o pokles o 13 077 397 tis. Kč. Oba dva roky byly ve prospěch českého exportu, který více zboží vyvezl na Slovensko, než se ze Slovenska přivezlo. I přes to, že český export v roce 2020 zaznamenal pokles. Tento pokles byl z důvodu globální pandemie COVID-19, nejistotou na trhu a nejistým vývojem situace, vládních opatření a omezení.

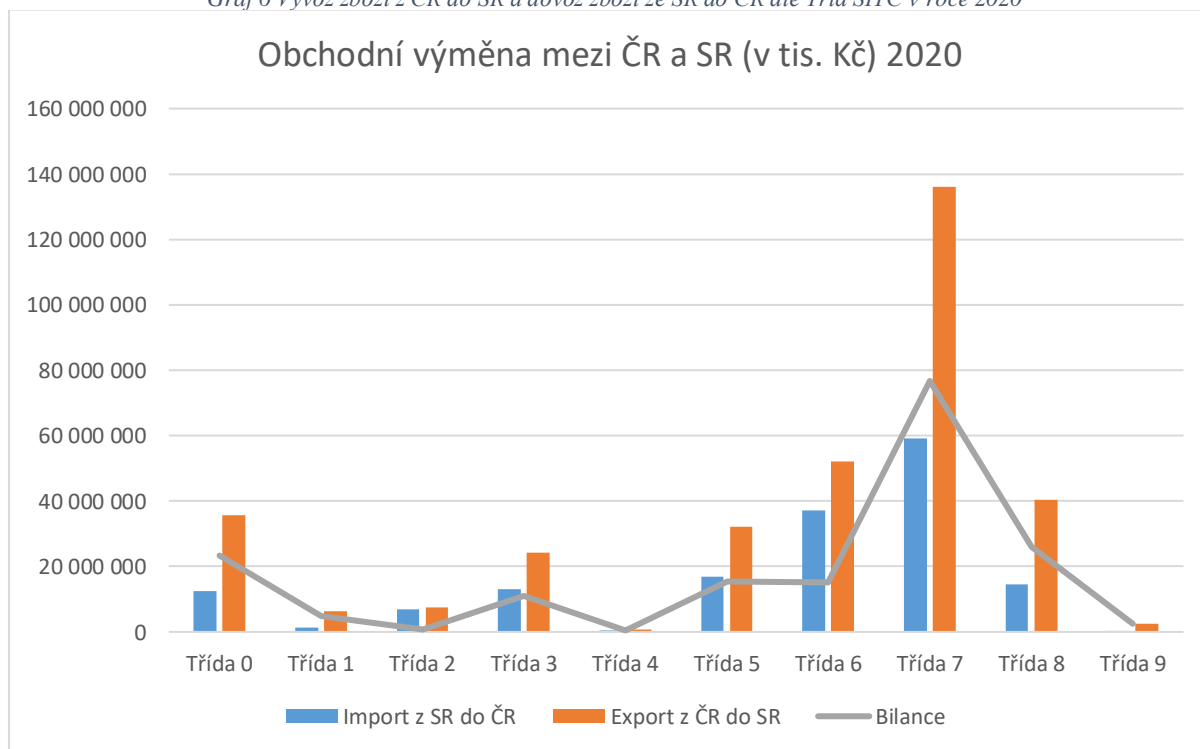
Dále Graf 6 znázorňuje, že import Slovenského zboží na český trh činil 149 419 206 tis. Kč, importováno bylo nejvíce zboží 7. Třídy SITC, dále Třídou 6., Třídou 5 a Třídou 8. Ačkoliv v roce 2020 na Slovensku proběhl útlum průmyslu, hlavně kvůli pandemii COVID-19 a nejistým exportním podmínkám, slovenský export směřovaný do České republiky zaznamenal ve Třídě 7, která obsahuje právě průmyslové zboží, velký pokles. V roce 2019 hodnota exportu zboží 7. Třídy činila 64 607 661 tis. Kč a v roce 2020 hodnota činila 59 292 802 tis. Kč. Jejich rozdíl tak činí meziroční pokles o 5 314 859 tis. Kč. Tudíž průmyslová výroba směřovaná na export do České republiky zažila velký propad. Dle statistik, si mírný růst udržela Třída 1 (meziroční růst o 7 269 tis. Kč) a Třída 5 (meziroční růst o 17 628 tis. Kč). Ostatní Třídy meziročně poklesly. Celkový meziroční pokles činil 17 %, jedná se tak o výrazný propad slovenského exportu směřovaného do České republiky. Tento propad způsobily reakce českých spotřebitelů a firem, které snižovali svoji spotřebu a investice, kvůli pandemii COVID-19 a omezením, které pandemii přinesla. Snížený export a průmyslová výroba znamenala pro Slovenskou republiku pokles HDP o 3,3 %

Součtem exportu ČR na Grafu 6 zjišťujeme, že export zboží České republiky směřovaný na Slovensko v roce 2020, činil dohromady 302 018 590 tis. Kč, export opět ovládly průmyslové výrobky a zboží s ním spojené, které spadají do 7. Třídy SITC, ta činila 136 014 013 tis. Kč, oproti roku 2019, kdy export této třídy činil 138 793 540 tis. Kč, se jedná o meziroční pokles ve výši 2 779 527 tis. Kč. Jedná se tak o téměř polovinu nižší pokles, než který zažil slovenský export do České republiky za stejné období. Oproti Slovenskému exportu do České



republiky, některé třídy SITC dle statistik zažili meziroční mírný růst, jedná se o Třidu 0 (meziroční růst o 1 284 855 tis. Kč), Třidu 1 (meziroční růst o 38 120 tis. Kč), Třidu 2 (meziroční růst o 358 093 tis. Kč), Třidu 5 (meziroční růst o 734 948 tis. Kč) a Třidu 9 (meziroční růst o 400 511 tis. Kč). Ostatní třídy exportovaných statků zažily pokles, jedná se o Třidu 3 (meziroční pokles o 4 596 542 tis. Kč), Třidu 4 (meziroční pokles o 202 320 tis. Kč), Třidu 6 (meziroční pokles o 3 758 949 tis. Kč), Třidu 7 (meziroční pokles o 2 779 527 tis. Kč) a Třidu 8 (meziroční pokles o 460 423 tis. Kč). Celkový pokles exportu České republiky, který směřoval na Slovensko, meziročně klesl o 44 736 912 tis. Kč, což je pokles exportu o 13 %. Jedná se o 5 % mírnější pokles exportu než u Slovenské republiky. Důvod poklesu exportu je obdobný jako pokles u Slovenské republiky, pandemie COVID-19, pokles zájmu spotřebitelů o dovážené (dražší) zboží, slovenské domácnosti snížili svou spotřebu zboží (importovaného i domácího) o 4,2 %. V roce 2020 se také zvýšila nezaměstnanost, která dosáhla 4,02 %. Pokles domácí produkce, a exportu pro Českou republiku znamenal meziroční pokles HDP o 5,5 % (viz Graf 2). Jedná se o výraznější pokles než u Slovenské republiky, který činil 3,3 % (viz Graf 2).

Graf 6 Vývoz zboží z ČR do SR a dovoz zboží ze SR do ČR dle Tříd SITC v roce 2020



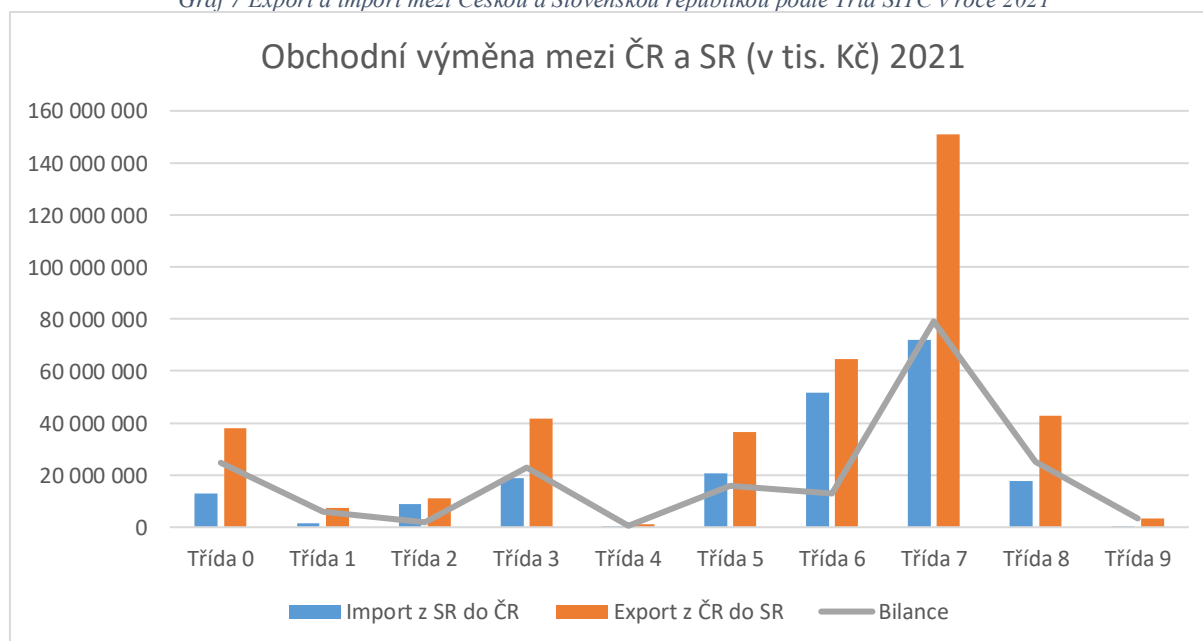
Zdroj: Vlastní zpracování, MPO, 2021

Graf 7 znázorňuje, že zahraniční obchod mezi Českou a Slovenskou republikou v roce 2021 zažil po velkém poklesu v předchozím roce růst exportů obou zemí. Na Slovensko bylo dle statistik exportováno zboží v hodnotě 397 554 181 tis. Kč a ze Slovenska do České republiky směřovalo zboží v hodnotě 205 294 160 tis. Kč. Celková bilance výměny zboží podle tříd SITC tak činila 192 260 021 tis. Kč s jistou převahou českého exportu nad slovenským. Rozdíl, mezi hodnotami let 2020 a 2021 v českém exportu rozdíl činí nárůst o 95 535 181 tis. Kč (meziroční nárůst o 31,6 %), rozdíl hodnot importovaného slovenského zboží do České republiky činil 55 877 954 tis. Kč (meziroční nárůst o 37,4 %). Po poklesu v roce 2020 tak přichází prudký nárůst zahraniční výměny mezi Českou a Slovenskou republikou. Průmysl obou zemí se sice nedostal na hodnoty před pandemií COVID-19, ale výsledek bilance a vysoký nárůst ukazuje, že se situace stabilizovala a firmy a spotřebitelé se rychle adaptovali na proticovidové restriktce a omezení.

Na Grafu 7 můžeme sledovat, že hodnota importovaného slovenského zboží směřované do České republiky celkově v roce 2021 činilo 205 294 160 tis. Kč. Oproti roku 2020, celkový import v roce 2021 činil nárůst o 55 877 954 tis. Kč, znamená to meziroční nárůst slovenského exportu do České republiky o 37,4 %. Nárůst můžeme sledovat u všech Tříd SITC viz. Graf 7. Slovenská ekonomika se tak i přes určitá omezení v rámci pandemie COVID-19 přenesla přes výrazný propad v roce 2020. Mezi třídy, které meziročně zaregistrovaly nejvyšší růst patří Třída 6 (růst o 14 613 546 tis. Kč), Třída 7 (růst o 12 735 245 tis. Kč) a Třída 5 (růst o 4 016 201 tis. Kč). Celkově slovenský export oproti roku 2019 výrazně vzrostl o 16,3 % a již v roce 2021 byl export meziročně vyšší než před pandemií COVID-19 (2018-2019).

Při porovnání Grafu 6 a Grafu 7, zjišťuji, že po propadu v roce 2020 zaznamenal český export do Slovenské republiky výrazný nárůst, který v roce 2021 činil 397 554 181 tis. Kč. Jedná se tak o nárůst o 95 535 591 tis. Kč, což znamenalo meziroční nárůst o 31,6 %. Jednotlivé třídy, které zaznamenaly nejvyšší nárůst zaznamenala Třída 3 (meziroční nárůst o 17 668 500 tis. Kč, tudíž o 73 %), Třída 7 (meziroční nárůst o 15 077 489 tis. Kč, tudíž o 11 %), Třída 6 (meziroční nárůst o 12 402 972 tis. Kč, tudíž o 24 %), Třída 5 (meziroční nárůst 4 442 726 tis. Kč, tudíž o 14 %) a Třída 2 (meziroční nárůst o 3 509 780 tis. Kč, tudíž o 47 %). Nárůst v jednotlivých třídách byl znatelný, téměř všechny třídy vzrostly i oproti roku 2019, kdy na území České a Slovenské republiky neplatily žádné restrikce či omezení, kvůli pandemii COVID-19. Český export do zemí Evropské unie v roce 2021 zaznamenal pokles, zejména u exportu do Francie (meziroční pokles o 3,0 mld. Kč) a Nizozemska (pokles o 1,6 mld. Kč), tento pokles byl odůvodněn vysokými cenami na světových trzích a pokles obchodu s fosilními palivy, u českého exportu do Slovenské republiky tak můžeme sledovat opačnou tendenci, kdy export naopak výrazně vzrostl.

Graf 7 Export a import mezi Českou a Slovenskou republikou podle Tříd SITC v roce 2021



Zdroj: Vlastní zpracování MPO, 2022

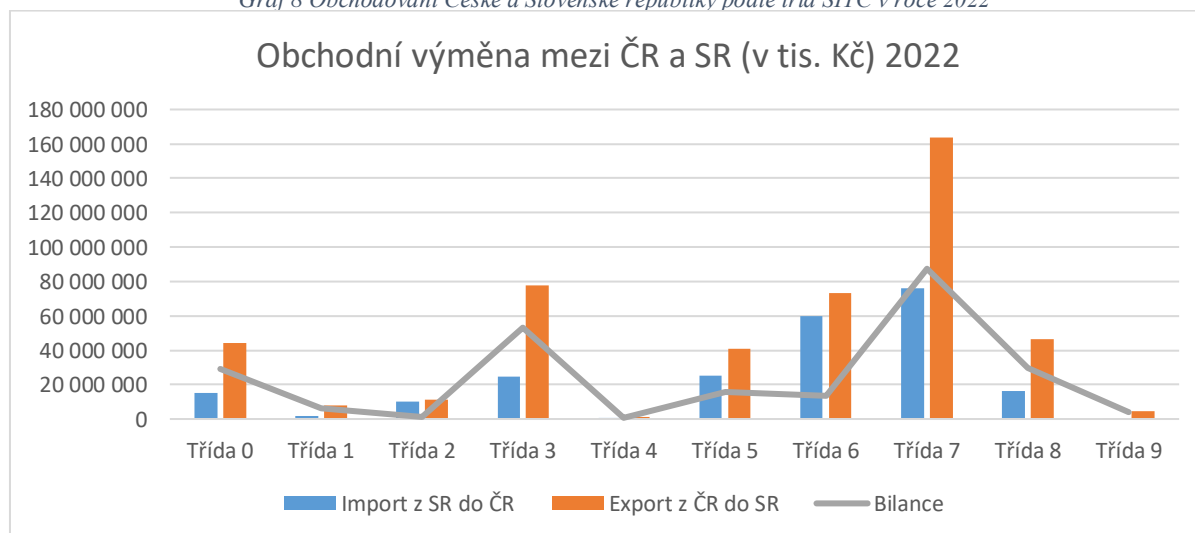
Graf 8 ukazuje zahraniční výměnu zboží, dle Tříd SITC v roce 2022 a jeho bilanci. Zahraniční výměna těchto dvou států zažila v roce 2022 celkový nárůst kdy celková bilance byla nakloněna České republice, jejíž vývoz do Slovenské republiky byl celkově vyšší o 240 802 776 tis. Kč oproti slovenskému dovozu do České republiky. Celkový export všech Tříd SITC činil 470 837 449 tis. Kč. Největší nárůst českého exportu oproti roku 2021 zaznamenala Třída 3, jejíž nárůst činil 35 824 607 tis. Kč a jedná se tak o navýšení o 86 %.

Celkový růst českého exportu zaznamenaly všechny třídy zboží, nejvíce však zmíněná Třída 3, ale také Třída 4 a Třída 9. Třída 4 si oproti předešlému roku polepšila o 31 %, to znamenalo celkový nárůst o 297 542 tis. Kč na celkovou hodnotu 1 263 847 tis. Kč. Tato třída není v českém exportu do Slovenské republiky příliš výrazná, její nárůst byl podmíněn hlavně útlumem ukrajinského exportu tohoto druhu zboží, kvůli válečnému konfliktu s Ruskou federací, který tuto zemi postihl. Třída 9 registrovala také výrazný procentuální nárůst, a to o 26 % (916 741 tis. Kč) oproti předešlému roku 2021. Vývoj exportu zboží, které spadá do Třídy 0, byl také aktivní s nárůstem o 6 455 596 tis. Kč (meziroční nárůst o 17 %). Třídy, které obsahují hlavně průmyslovou výrobu, skončili v roce 2022 aktivní, Třída 6 navýšila export o 14 % (meziroční nárůst o 8 740 145 tis. Kč) a Třída 7 o 8 % (meziroční nárůst o 12 443 339 tis. Kč).

Sloupce slovenského importu do České republiky na Grafu 8 ukazují, že kromě Třídy 8 (pokles o 7 %) a 9 (pokles o 3 %) všechny zaregistrovaly nárůst. Nárůst slovenského importu do České republiky není zdaleka tak vysoký, jako nárůst exportovaného zboží Českou republikou. Výrazný nárůst registrovala Třída 6, kdy se její hodnota meziročně zvýšila o 7 967 655 tis. Kč (nárůst o 15 %). Druhy zboží, které se směřem do České republiky ze Slovenska nejvíce dováží, obsahuje Třída 7, ta meziročně vzrostla o 4 117 539 tis. Kč (nárůst o 6 %). Třída 5, která patří také mezi hlavní slovenský import, registrovala nárůst o 4 657 561 tis. Kč (růst o 22 %). Meziročně se opět daří Třídě 3, která stejně jako v minulém roce registrovala růst, v roce 2022 růst zpomalil mírně zpomalil, hodnota importu Třídy 3 tak činila 24 605 916 tis. Kč, což znamená nárůst oproti předešlému roku o 5 618 421 tis. Kč (30 %).

Celková bilance na Grafu 8 naznačuje, že slovenský import do České republiky je znatelně nižší než český export mířený do Slovenské republiky. Bilance exportu a importu ve zkoumaném roce činila 240 802 776 tis. Kč. Oproti celkové bilanci předešlého roku, která činila 192 260 021 tis. Kč, také ve prospěch České republiky, tak registrují nárůst o 48 542 755 tis. Kč, bilance tak meziročně vzrostla o 25 %. Slovenský export směřovaný do české republiky meziročně vzrostl o 24 740 513 tis. Kč (meziroční nárůst o 12 %), ale i český export směřovaný do Slovenské republiky registroval nárůst, a to o 73 283 268 tis. Kč (meziroční růst o 18 %). Pozorují, že český export byl více než dvojnásobný, oproti dovozu ze Slovenska.

Graf 8 Obchodování České a Slovenské republiky podle tříd SITC v roce 2022



Zdroj: Vlastní zpracování, MPO, 2023

Graf 9, který zkoumá zahraniční výměnu mezi Českou republikou a Slovenskem v roce 2023, ukazuje, že Slovenská republika je velmi úspěšná v exportu zboží, které patří do Třídy 7.

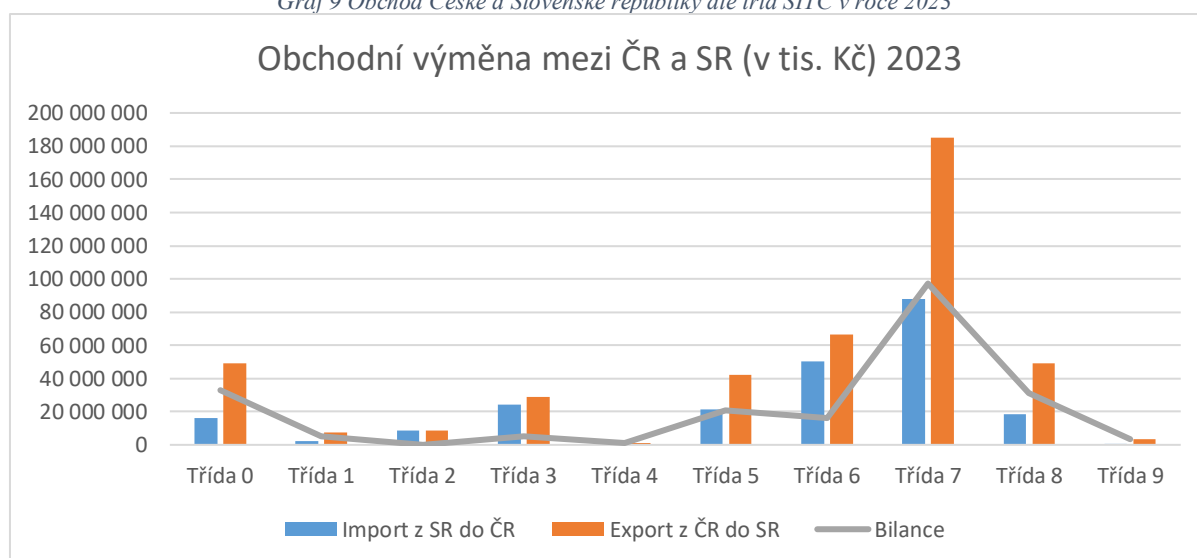
Hodnota vývozu této třídy do České republiky činila 87 884 685 tis. Kč, jedná se tak o meziroční nárůst o 15 % (v roce 2022 celková hodnota činila 76 145 586 tis. Kč). Růst registrovala i Třída 8, která na konci roku vykazovala celkovou hodnotu 18 173 706 tis. Kč a jedná se tak o meziroční nárůst o 11 % oproti předchozímu roku, kdy Třída 8 vykazovala hodnotu 16 337 069 tis. Kč. Poslední dvě třídy, které registrovaly pozitivní meziroční srovnání, byly třídy 1 a 0. Třída 1 meziročně svůj export směřovaný do České republiky navýšila na hodnotu 1 995 518 tis. Kč, to je meziroční nárůst o 15 %. Třída 0 v roce 2023 skončila s hodnotou 16 300 809 tis. Kč, oproti předešlému roku 2022, kdy hodnota byla 15 265 491 tis. Kč, se jedná o meziroční nárůst o 1 035 318 tis. Kč (meziroční růst o 7 %). Ostatní třídy zboží registrovaly oproti předešlému roku pokles, konkrétně se jedná o Třídu 6, jejíž hodnota meziročně klesla o 9 330 060 tis. Kč na hodnotu 50 324 097 tis. Kč (pokles o 16 %). Třída 5 si neudržela svůj růst oproti roku 2022 a poklesla o 4 117 296 tis. Kč, její hodnota se tak snížila na 21 352 855 tis. Kč a jedná se tak o 16% pokles. Slovenský export zboží Třídě 4, směřovaný do České republiky poklesl oproti předešlému roku o 204 071 tis. Kč, na hodnotu 377 903 tis. Kč (pokles o 35 %), Třída 4 registrovala nejnižší hodnotu exportu do České republiky, od propadu v roce 2020. Třída 3 zaznamenala pokles oproti roku 2022 o 583 012 tis. Kč, hodnota slovenského vývozu zboží Třídě 3 do České republiky tak činila 24 022 904 tis. Kč. Pokles vývozu mezi rokem 2022 a 2023 tak činila 2 %. Meziroční pokles zaznamenala i Třída 2, hodnota vývozu této třídy v roce 2022 činila 9 940 298 tis. Kč a v aktuálně zkoumaném roce 8 590 724 tis. Kč. Jedná se tak o pokles o 1 349 574 tis. Kč (pokles o 14 %). Poslední třídou, která zaznamenala pokles je Třída 9, kdy hodnota vývozu této skupiny činila 217 384 tis. Kč, oproti hodnotě z roku 2022 (292 662 tis. Kč) meziročně klesla o 75 278 tis. Kč (pokles o 16 %).

Graf 9 znázorňuje, že český export směřovaný do Slovenské republiky v roce 2023 vzrostl nejvíce v průmyslově zaměřené Třídě 7, která meziročně vzrostla o 21 566 310 tis. Kč (růst o 13 %) na celkovou roční hodnotu 185 101 151 tis. Kč. Růst byl zaznamenán i ve Třídě 8, kdy celková hodnota vývozu meziročně vzrostla o 3 030 383 tis. Kč. Českému exportu mířenému do Slovenské republiky se dařilo ve Třídě 0, kdy její hodnota meziročně vzrostla o 4 939 725 tis. Kč (růst o 11 %) na celkovou hodnotu 49 267 363 tis. Kč. Poslední třída, která meziročně mírně vzrostla je Třída 5 a její meziroční růst činil 828 321 tis. Kč na celkovou hodnotu 41 923 428 tis. Kč (růst o 2 %). Ostatní třídy zaznamenaly výrazný meziroční pokles exportu do Slovenské republiky. Nominálně i procentuálně nejvíce poklesla Třída 3, jejíž pokles meziročně činil 48 664 941 tis. Kč (pokles o 63 %), na celkovou hodnotu 29 031 453 tis. Kč. Další výrazný pokles zaznamenala Třída 2, kde meziroční pokles činil 2 508 135 tis. Kč (pokles o 23 %) na celkovou hodnotu 8 596 375 tis. Kč. Třída 9 poklesla meziročně o 940 510 tis. Kč (pokles o 21 %) na celkovou hodnotu 3 444 838 tis. Kč. Český export směřovaný na slovenský trh neměl úspěch ani se zbožím ze Třídě 6, pokles meziročně činil 6 706 820 tis. Kč na celkovou hodnotu 66 577 674 tis. Kč. Meziroční pokles Třídě 4 byl nejmenší a činil 46 329 tis. Kč (pokles o 4 %) a její hodnota meziročně klesla na hodnotu 1 217 518 tis. Kč. Znatelnější pokles zaznamenala i Třída 1, která meziročně poklesla o 482 710 tis. Kč (pokles o 6 %) na hodnotu 7 392 923 tis. Kč.

I přes celkový, avšak mírný růst České i Slovenské ekonomiky se v roce celková výměna zboží snížila meziročně o 4 %. Bilance zahraničního obchodu mezi Českou a Slovenskou republikou zůstala i v roce 2023 nakloněna k České straně exportu, ačkoliv se oproti roku 2022 český export směřovaný do Slovenské republiky propadl z 470 837 449 tis. Kč na 441 852 743 tis. Kč, tudíž o 28 984 706 tis. Kč (meziroční pokles českého exportu do Slovenské republiky tak činil 6 %).

Zatímco český export zažil v roce 2023 poměrně výraznou ztrátu, slovenskému exportu, který byl směřován do České republiky se dařilo o něco lépe, a tak ztráta oproti předešlému roku byla pouze 794 088 tis. Kč, to znamená pokles exportu do ČR o 0,35 %.

Graf 9 Obchod České a Slovenské republiky dle tříd SITC v roce 2023



Zdroj: Vlastní zpracování, MPO, 2024

### Shrnutí obchodní výměny mezi Českou a Slovenskou republikou dle tříd SITC

Dle dat je jisté, že země spolu zásadně sdílí průmyslové výrobky, které jsou obsaženy ve Třídě 7. Byla nepříznivě ovlivněna v roce 2020 pandemií COVID-19, kdy její hodnota meziročně klesla o 2 %, zatímco v dalších letech registrovala růst. Průmyslové výrobky, které spadají do Třídy 7, za zkoumaných 5 let tvořily 40 % slovenského exportu, který směřoval do České republiky s klesavou tendencí. Pro srovnání, v roce 2019 Třída 7 tvořila 40 % slovenského importu a v roce 2023 hodnota klesla na 38 %. Nejméně se z této Třídy importovalo v roce 2020, kdy hodnota dovozu Třídy 7 činila 59 292 802 tis. Kč (viz. Graf 6). Nejvíce se z této Třídy do České republiky dovezlo v roce 2023, kdy hodnota činila 87 884 685 tis. Kč (viz. Graf 9). Druhá Třída SITC, která se významně podílí na slovenském exportu mířeném do České republiky, je Třída 6. Ve zkoumaných letech její podíl na tvoření exportovaného zboží činil v průměru 24,4 %. Nejvíce se z této třídy dovezlo (v poměru s celkovým dovozem) v roce 2022, kdy hodnota Třídy 6 činila 59 654 157 tis. Kč, a tak tvořila celkový dovoz ze Slovenska z 26 %. Nejméně se z této třídy dovezlo v roce 2020, tehdy hodnota činila 37 072 959 tis. Kč a tvořila celkový dovoz z 25 % (viz. Graf 6). Mezi nejméně dovážené zboží, dle SITC patří Třída 9, která tvoří slovenský export do České republiky z pouhých 0,1 %. Nejvíce se z této třídy dovezlo v roce 2019, kdy hodnota dovozu Třídy 9 činila 337 384 tis. Kč. Nejméně se dovezlo v roce 2020, tehdy hodnota činila pouze 176 339 tis. Kč. Pokles vývozu do České republiky ve zkoumaném období zaznamenala Třída 9 a Třída 4. Hodnota vývozu Třídy 9 v roce 2023 (viz. Graf 9) činila 217 384 tis. Kč a v roce 2019 hodnota činila 337 384 tis. Kč, jedná se tak o pokles o 120 000 tis. Kč (pokles o 36 %). Hodnota vývozu Třídy 4 v roce 2023 činila 377 903 tis. Kč, na počátku zkoumaného období, tedy v roce 2019 její hodnota vývozu byla 390 252 tis. Kč. Jedná se tak o pokles za celkové období v hodnotě 12 349 tis. Kč (pokles o 3 %).

Českému exportu, který směřoval do Slovenské republiky se ve zkoumaném období 2019-2023 dařilo více než slovenskému exportu, který směřoval do České republiky. Nejvíce za zkoumané období vzrostl export Třídy 7 (srovnání Grafu 5 a Grafu 9). Hodnota exportovaného zboží Třídy 7 v roce 2019 činila 138 793 540 tis. Kč a v roce 2023 185 101 151 tis. Kč, nárůst exportu tohoto typu zboží za zkoumané období tak činil 46 307

611 tis. Kč (nárůst o 33,4 %). Nejmenší hodnotu exportu zaznamenala tato třída v roce 2020, kdy její hodnota činila 136 014 013 tis. Kč (viz. Graf 6) a naopak nejvyšší hodnotu zaznamenala na konci zkoumaného období v roce 2023 (viz. Graf 9). Druhou nejvíce exportovanou třídou je Třída 6, ačkoliv její hodnota v průběhu zkoumaného období kolísala a meziroční nárůst zaznamenala v roce 2020 (viz. srovnání Grafu 5 a Grafu 6) a 2022 (viz. srovnání Grafu 7 a Grafu 8). Na začátku zkoumaného období, hodnota exportu Třídy 6 činila 55 900 326 tis. Kč (viz. Graf 5) a na konci zkoumaného období hodnota činila 66 577 674 tis. Kč (viz. Graf 9). V tomto časovém úseku tak její nárůst činil 10 677 348 tis. Kč (nárůst o 19,1 %). Výrazný nárůst za zkoumané období registrovala také Třída 0, jejíž hodnota na počátku výzkumu činila 34 470 823 tis. Kč (viz. Graf 5) a na konci výzkumu 49 267 363 tis. Kč (viz. Graf 9). Hodnota vývozu zboží, které spadá do Třídy 0 tak za zkoumané období vzrostla o 14 796 540 tis. Kč (nárůst o 43 %). Třída 0 nezaregistrovala meziroční pokles v žádném ze zkoumaných let, a tak trend je rostoucí. Ve srovnání registrují nárůst i u Třídy 5, jejíž hodnota v roce 2019 činila 31 440 367 tis. Kč (viz. Graf 5) a v roce 2023 činila 41 923 428 tis. Kč (viz. Graf 9). Nárůst za zkoumané období tak činil 10 483 061 tis. Kč (nárůst o 33,3 %). Třída 5 si udržela rostoucí tendenci ve všech zkoumaných letech, dokonce i v krizovém roce 2020, kdy Česká republika byla ochromena pandemií COVID-19. Nejméně se ve zkoumaném období dařilo vývozu Třídy 4 a Třídy 3. Hodnota Třídy 4 na začátku zkoumaného období činila 1 014 426 tis. Kč (viz. Graf 5) a na konci zkoumaného období činila 1 217 518 tis. Kč, nárůst byl velmi mírný a činil 203 092 tis. Kč, avšak procentuálně si Třída 4 polepšila o 20 %. Třída 3 na počátku zkoumaného období vyvezla do Slovenské republiky 28 799 829 tis. Kč (viz. Graf 5). A na konci zkoumaného období hodnota vývozu činila 29 031 453 tis. Kč (viz. Graf 9). Rozdíl mezi počátkem a koncem zkoumaného období tak činí 231 624 tis. Kč a procentuálně si tak polepšila o pouhých 0,8 %.

Ve zkoumaném období se bilance obchodní výměny mezi Českou a Slovenskou republikou výrazně nezměnila. Slovenská republika do České republiky nejvíce zboží (SITC) vyvezla v roce 2022, kdy celková hodnota slovenského vývozu činila 230 034 673 tis. Kč, ve stejném roce zaznamenala nejvyšší hodnotu vývozu i Česká republika, která v roce 2020 vyvezla do Slovenské republiky dle SITC zboží v celkové hodnotě 470 837 449 tis. Kč. Nejméně Slovensko do České republiky vyvezlo v roce 2020, kdy celková hodnota vyvezeného zboží činila 149 416 206 tis. Kč, stejně tak Česká republika nejméně vyvezla v roce 2020 a tak hodnota celkového vývozu do Slovenské republiky podle SITC činila 302 018 590 tis. Kč. Nejblíže se celkový slovenský vývoz přiblížil českému vývozu v roce 2019 a to z 52 %. Ve zkoumaném období celkový vývoz SITC z České republiky do Slovenské republiky, byl v průměru dvakrát větší než slovenský export směřovaný do České republiky. Tento trend se dlouhodobě nedaří Slovenské republice snížit, a tak obchodní výměna mezi těmito státy je ve všech zkoumaných letech bilančně výhodnější pro Českou republiku, jelikož export do Slovenské republiky výrazně převyšuje import z tohoto státu.

### **3.3 Výroba a export automobilů v České a Slovenské republice**

Podle předešlého výzkumu, nejvíce exportovaným druhem zboží dle SITC je Třída 7, která obsahuje dopravní prostředky a stroje. Budu se tentokrát soustředit na statistiku výroby a vývozu automobilů ve zkoumaných zemích. Podle Sdružení automobilového průmyslu (SAP, 2022) celkový vývoz České republiky se z 24 % týká právě automobilového průmyslu a 37 % zpracovatelského průmyslu, který je s tím automobilovým úzce propojen. Automobilový průmysl v České republice zaměstnává přibližně 500 000 zaměstnanců, včetně navazujících oborů a z toho 180 000 jsou lidé přímo zaměstnaní v automobilovém průmyslu, ten tak tvoří 9 % českého HDP a přispívá průměrně 70 miliardami ročně do státního rozpočtu. V přepočtu na obyvatele je Česká republika evropskou a světovou jedničkou ve výrobě autobusů. Dále je

v přepočtu na obyvatele druhým největším výrobcem osobních automobilů na světě, konkrétně v Evropské unii se umísťuje na třetím místě největších výrobců osobních automobilů a celosvětově (bez přepočtu na obyvatele) se Česká republika umísťuje na desátém místě ve výrobě osobních vozidel na světě. Nejvíce aut, vyrobených v České republice v roce 2022 putovalo do Německa (29,3 % ze všech vyrobených aut), Francie (7,6 % ze všech vyrobených aut) a do Slovenska (6,6 % ze všech vyrobených aut). Toto umístění je stejné za poslední 3 roky (od roku 2020), liší se akorát v desetínách procent. Celkově se v roce 2022 vyrobilo v České republice 1 249 281 silničních vozidel, z toho 1 217 787 byly osobní automobily a lehká užitková vozidla, 1 347 nákladních vozidel, 5 322 autobusů, 1 624 motocyklů a 23 201 přívěsů a návěsů. Celkový export členů Sdružení automobilového průmyslu v roce 2022 vzrostl o 12,7 % oproti předchozímu roku 2021 na hodnotu 1 027,6 mld. Kč.

Na Grafu 10 můžeme vidět, že celková výroba mezi lety 2019 a 2020 mírně klesla. Tento pokles byl z důvodu zpomalení ekonomiky České republiky v roce 2020, kdy nastala pandemie COVID-19 a také české výrobce automobilů zasáhl celosvětový nedostatek čipů do vozidel. Od roku 2021 výroba opět rostla až na finální hodnotu v roce 2022, kdy celková výroba činila 1 405 256 silničních vozidel. Podíl tuzemského prodeje silničních vozidel vyrobených v České republice je oproti exportu poměrně velmi nízký. V roce 2019 činil tuzemský prodej silničních vozidel vyrobených v České republice 99 425 kusů, zatím co export činil 1 063 455 kusů. Podílově tak tuzemský prodej oproti exportu v roce 2019 činil 8,57 % z celkové výroby (91,43 % bylo exportováno). V roce 2020 se podíl mírně zvýšil, kdy hodnota tuzemského prodeje činila 99 076 kusů a celkový export silničních vozidel vyrobených v České republice byl 1 014 174 kusů. Tuzemský prodej tak činil 8,91 % z celkové výroby a exportovalo se 91,09 %. V následujícím roce 2021 se tuzemskému prodeji dařilo ve srovnání s předchozím rokem poměrně méně, vyrobilo se celkem 1 226 080 silničních vozidel a z toho se 90 099 prodalo v tuzemsku, export vozidel činil 1 135 878 a exportováno tedy bylo 92,64 % z celkové výroby v tomto roce. A poměrově se v tuzemsku prodalo pouze 7,35 % z celkové výroby. Ačkoliv procentuálně se jedná o meziroční pokles o 1,56 %, počet prodaných vozidel v tuzemsku se oproti předchozímu roku se snížil o necelých 9 000. Po poklesu tuzemského prodeje v roce 2021, v následujícím roce 2022 došlo k výraznému nárůstu výroby a také počtu prodaných vozidel tuzemským spotřebitelům. Výroba meziročně vzrostla o 179 176 vozidel na celkovou hodnotu 1 405 256, z toho se v tuzemsku prodalo 107 191 a 1 299 391 se exportovalo mimo Českou republiku. Procentuálně se tak jedná o mírný nárůst prodeje v tuzemsku, kdy z celkové výroby bylo v tuzemsku prodáno 7,63 % vozidel, zatím co 92,47 % mířilo na export.

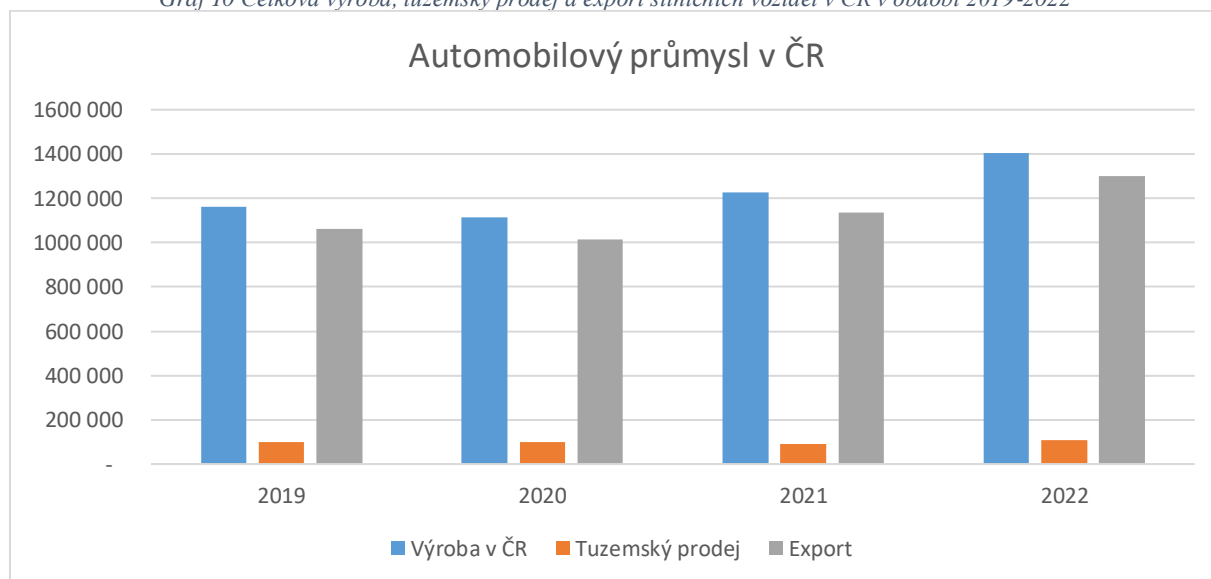
Výroba silničních automobilů v České republice, je dle výzkumu zcela závislá na exportu a na ekonomickém dění v zemích, kam nejvíce české výrobky směřují, zejména se jedná o Německo, Francii, Slovensko, Velkou Británii, Polsko, Itálii a Španělsko.

Web automoto24 (2021) uvádí, že největším českým výrobcem osobních automobilů je dlouhodobě Škoda Auto, a. s., která od roku 1991 vlastní německý koncern Volkswagen group. Škoda Auto sídlí v Mladé Boleslavi, ale na území České republiky má další dva výrobní závody, jeden ve Vrchlabí a druhý ve Kvasinách. Druhým největším výrobcem osobních automobilů, který má továrnu nedaleko obce Nošovice, je Hyundai Motor Manufacturing Czech. Třetím výrobcem automobilů u nás je společnost Toyota Motor Corporation a Grupe PSA, která sídlí v Ovčárech pod českým názvem Toyota Peugeot Citroën Automobile Czech, s. r. o. (zkráceně TPCA). Autor dále uvádí, že v České republice mají své výrobní závody i společnosti, které vyrábí nákladní vozidla. Nákladní vozidla u nás vyrábí firma Tatra, která sídlí v Kopřivnici a firma Avia, která sídlí v Praze. Autobusy u nás zajišťuje společnost Iveco Czech republic, sídlící ve Vysokém Mýtě a SOR Libchavy. Kromě nadnárodních výrobců u nás sídlí i malosériový výrobci, jako je například firma Kaipan, která

vyrábí sportovní roadstery a sídlí ve Smržovce. Historicky se u nás také vyráběla nákladní vozidla značky Liaz (1951 – 2002), která sídlila v Mladé Boleslavi.

Všechny zmíněné společnosti se podílí na českém automobilovém průmyslu a zároveň exportu svých výrobků (silničních vozidel) na zahraniční trhy.

Graf 10 Celková výroba, tuzemský prodej a export silničních vozidel v ČR v období 2019-2022



Zdroj: Vlastní zpracování, SAP, 2023

Na Slovensku automobilový průmysl ovládají celosvětově známé firmy, kterými jsou Volkswagen Slovakia, Kia Motors Slovakia, PSA Group Slovakia a Jaguar Land Rover. V roce 2024 oznámila výstavbu výrobní linky i švédská automobilka Volvo. Slovensko se stejně jako Česká republika řadí mezi světové lídry ve výrobě a exportu osobních automobilů. Konkrétně v roce 2019 slovenský automobilový průmysl zaregistroval největší produkci automobilů v přepočtu na jednoho obyvatele a podařilo se jim tak vyrobit více než 1,1 mil. osobních automobilů (oproti roku 2018 to znamenalo mírný nárůst). Podíl automobilového průmyslu na celkové průmyslové výrobě činil 49,5 % a podíl na celkovém exportu země činil 46,6 %, přímo zaměstnával více než 177 000 lidí a nepřímě 275 000 lidí. Rok 2019 se tak stal pro slovenský automobilový průmysl rekordní. Rok 2020 přinesl pokles výroby o 11 %. Celkový počet vyrobených automobilů na Slovensku tak v roce 2020 činil 985 000 vozidel, ve srovnání s Českou republikou, která ve stejném období vyrobila 1 112 000 automobilů se pandemie COVID-19 na slovenském automobilovém průmyslu podepsala mnohonásobně více (pokles v České republice v roce 2020 oproti roku 2019 byl 4 %). Dle webu autobild.pluska (2021) oproti předchozímu roku 2019 klesl i prodej nových vozidel vyrobených na Slovensku o více než 25 % (celková hodnota prodaných vozidel vyrobených na Slovensku činila 84 909). Autor odůvodňuje tento pokles zvýšeným dovozem ojetých automobilů a neprovedením změn poplatků u registrace ojetých a nových automobilů. Na Slovensku se také v roce 2020 zvýšil průměrný věk vozidel, hlavně z důvodu dovozu ojetin, které z 36 % byly staré více než 10 let. V roce 2021 byla výroba silničních vozidel na Slovensku opět úspěšná, i přes negativní prognózy z důvodu pandemie COVID-19 a nedostatkem čipů (bez kterých automobil nemůže fungovat), slovenský automobilový průmysl registroval 4% růst oproti předchozímu roku 2020. Podíl výroby aut na celkovém průmyslu země činil 47,7 %. Na exportu se automobilový průmysl podílel více než z 42 %. A bylo registrováno o 2,87 % více nových vozidel vyrobených na Slovensku než předchozí rok. Zatím co Česká republika produkuje ročně cca 105 aut na 1000 obyvatel, Slovensko produkuje 184 vozidel na 1000 obyvatel. Dá se tak říct, že Slovensko je v automobilovém průmyslu výkonnější než Česká republika. Dle tiskové zprávy ZAP (2023), Slovensko v roce



2022 vyrobilo téměř milion nových automobilů, což představuje pokles s předešlým rokem o 5 %. Podíl automobilového průmyslu na celkové tržbě průmyslů za rok 2022 činil 50,3 %, a z celkového exportu znamenal vývoz výrobků automobilového průmyslu na Slovensku 42 %. Zaznamenali také nárůst zaměstnanců v tomto odvětví, a to o více než 10 000 zaměstnanců. Přímá zaměstnanost tak dosáhla úrovně 176 000 zaměstnanců a nepřímá (agregovaná) 261 000 zaměstnanců. V porovnání počtu obyvatel tak Slovensko zaměstnává v automobilovém průmyslu procentuálně více zaměstnanců než Česká republika. Slovensko je velmi závislé na automobilovém průmyslu a zahraniční firmy sem rády přesouvají výrobu, kvůli nižším nákladům na práci. Minimální mzda na Slovensku v roce 2022 činila 646 eur měsíčně, nebo 3,713 eur za hodinu, v přepočtu na české koruny to činí 15 827 Kč měsíčně, nebo 91 Kč za hodinu. V porovnání s Českou republikou, která měla v roce 2022 minimální mzdu 16 200 Kč nebo 96,40 Kč za hodinu, se zahraničním firmám i díky nižším cenám pozemků či pronájmů skladů ekonomicky vyplatí více. Na Slovensku také svoji výrobu zahájilo více nadnárodních automobilových společností, než je v České republice. Zatím co u nás jsou 3 hlavní výrobci automobilů (Škoda Auto, Toyota a Hyundai), na Slovensku operuje více společností (Volkswagen v Bratislavě, PSA v Trnavě, Kia Motors u Žiliny a Jaguar Land Rover v Nitře), a tak je zcela logické, že produkce automobilů na Slovensku bude vyšší než v České republice. Švédská automobilka Volvo v roce 2022 oznámila také svůj vstup na slovenský trh a bude zde vyrábět elektromobily.

#### **Vývoj obchodní výměny motorových vozidel dle statistiky CZ-CPA v období 2020-2022**

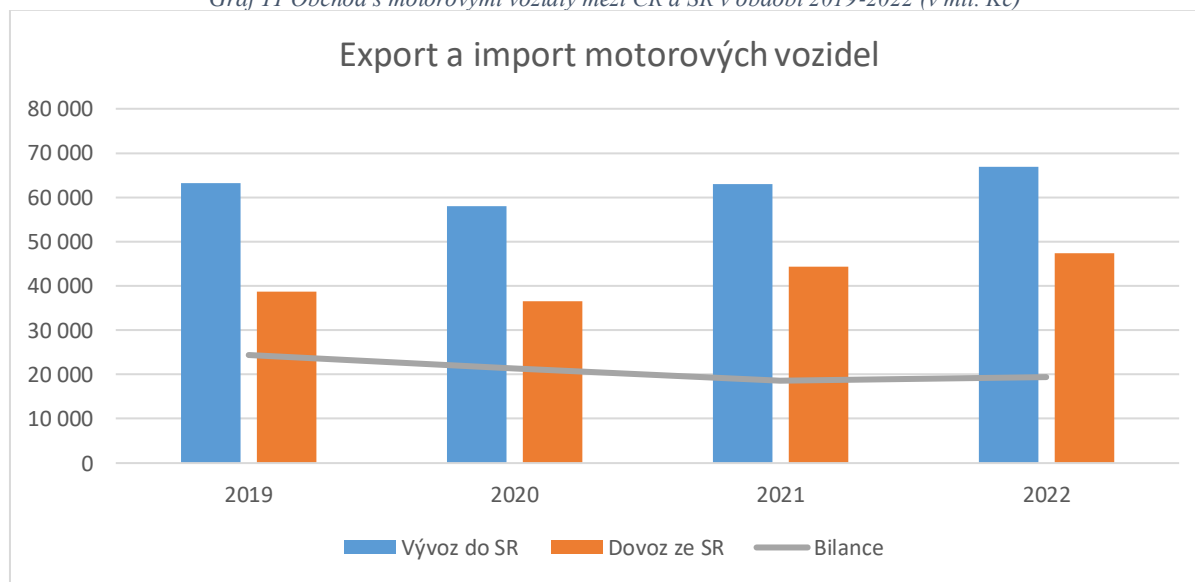
Česká republika vyváží do Slovenska širokou škálu výrobků, nejvíce však motorová vozidla. Stejně je tomu u Slovenské republiky, která také nejvíce do České republiky dováží motorová vozidla.

Graf 11 ukazuje, že export vozidel vyrobených v České republice v roce 2019 byl vyšší o 24 398 vozidel, než Slovenská republika importovala do České republiky. Konkrétně Česká republika do Slovenské republiky vyvezla 63 153 nových vozidel, oproti slovenskému exportu mířenému do České republiky, který činil 38 755 nových vozidel. Bilance tak činí 24 398 vozidel a export převyšuje na české straně obchodu. V následujícím krizovém roce, kdy na území jak České republiky, tak Slovenska dopadali protipandemické opatření a omezení, vzájemný export zkoumaných zemí poklesl. Slovenský export mířený do České republiky poklesl o 5,5 % (o 2 122 nových vozidel) a český export mířený do Slovenské republiky zaznamenal pokles o 8,2 % (o 5 179 nových vozidel). Jedná se o jediný propad exportu obou stran za zkoumané období. V následujícím roce 2021 export obou stran opět vzrostl, slovenský export překonal dokonce hodnotu před pandemií COVID-19 a registroval tak meziroční růst o 21,25 %, exportovali tak o 7 786 nových vozů více, než v roce 2020. Celkový počet do České republiky exportovaných vozidel, vyrobených na Slovensku tak činil 44 419. U České republiky tak vysoký nárůst registrován nebyl, ačkoliv český export vyvezl na Slovensko o necelých 9 % více nových vozidel, než v roce 2020. Jedná se tak o meziroční nárůst českého exportu o 5 048 nových vozidel na celkovou hodnotu 63 022. V roce 2022 se automobilový průmysl vzpamatoval po protipandemických opatřeních, avšak přišly další překážky, které ovlivňovali plynulou výrobu (výpadky jednotlivých druhů dílů do montovaných vozidel). Jedná se hlavně o válku na Ukrajině, na kterém například koncern Volkswagen měl umístěnou továrnu na kabelové svazky, které se poté vyvážely do jednotlivých výrobních závodů. Kromě koncernu Volkswagen svou výrobu dílů do automobilů zde měly umístěny firmy BMW a Mercedes-Benz, ty se ovšem v České ani Slovenské republice nevyrábí, a tak nebyla jejich produkce tímto ovlivněna, jednalo se tak pouze o omezení výroby koncernu Volkswagen, pod který spadá Škoda Auto. Z České republiky se na Slovensko vyvezlo celkem 66 839 nových vozidel, jedná se tak o meziroční nárůst vývozu o 6 %. Ze Slovenska do České republiky se vyvezlo 47 448 nových vozidel,

což znamená meziroční nárůst vývozu o 6,8 %. Můžeme tak pozorovat, že bilance, která je prozatím nakloněna vývozu České republiky, se postupem let snižuje, hlavně z důvodu pomalejšího nárůstu českého exportu oproti slovenskému. Za celé sledované období se slovenský dovoz zvýšil o 22,4 %, oproti českému exportu, který registroval nárůst o 5,8 %, se tak jedná o výrazně vyšší nárůst a s pohledem do budoucnosti, kdy na slovenský trh výrobu umístila další automobilka (už dříve zmiňované švédské Volvo), můžeme předpokládat, že slovenský dovoz vozidel převýší český export směřovaný do Slovenska.

Graf 11 Obchod s vozidly mezi Českou a Slovenskou republikou v období 2019-2022 (v mil. Kč)

Graf 11 Obchod s motorovými vozidly mezi ČR a SR v období 2019-2022 (v mil. Kč)



Zdroj: Vlastní zpracování, ČSÚ, 2023

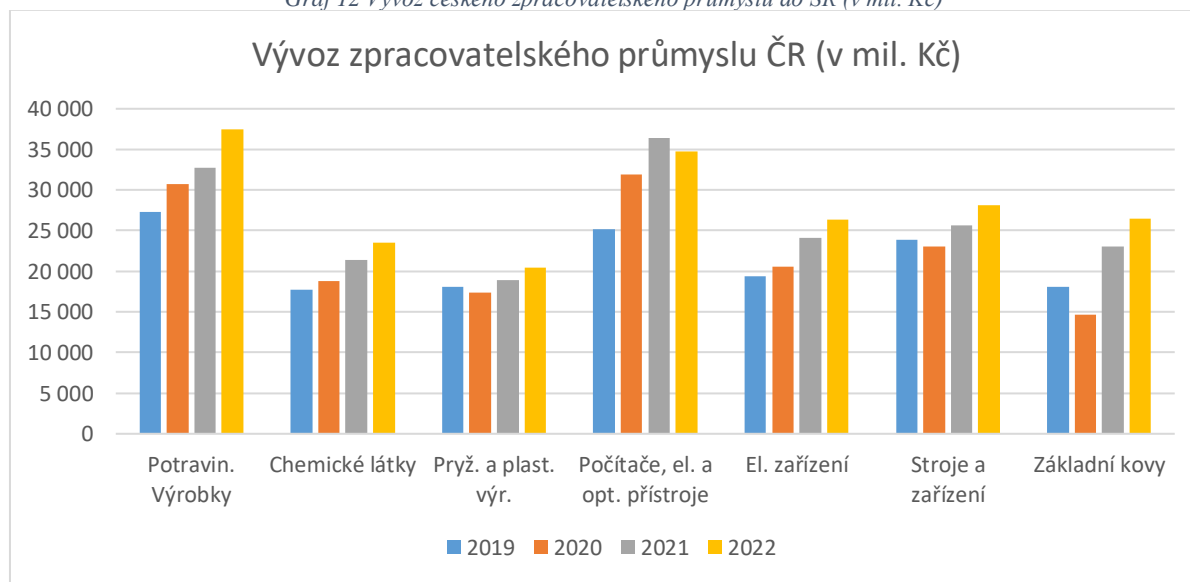
### Zahraniční výměna České a Slovenské republiky ve zpracovatelském průmyslu

Nejvíce vyváženým druhem zboží z České republiky do Slovenské republiky je dle statistiky CZ-CPA českého statistického úřadu zboží, které se týká hlavně zpracovatelského průmyslu. Tentokrát vynechám motorová vozidla a budu se soustředit na další velké složky, se kterými vzájemně obchodujeme nejvíce. Jedná se zejména o potravinářské výrobky, počítače, elektrická zařízení, stroje, chemické látky a chemické přípravky, a pryžové a plastové výrobky.

Na Grafu 12 můžeme vidět, že export zpracovatelského průmyslu na Slovensko výrazně roste. Zejména tak u potravinářských výrobků, která ze sledované období zvýšila svou hodnotu vývozu o 37,1 %, kdy v roce 2019 hodnota vývozu této kategorie zboží činila 27 353 mil. Kč a v posledním roce výzkumu činila 37 505 mil. Kč. Exportu potravinářských výrobků se dařilo a v žádném zkoumaném období nedošlo k meziročnímu poklesu. Celkový meziroční růst také registrovalo zboží spadající do kategorie chemických látek, kdy hodnota jejího vývozu na Slovensko za zkoumané období vzrostla o 32,4 %. V roce tedy hodnota vývozu tohoto druhu zboží činila 17 725 mil. Kč a na konci zkoumaného období v roce 2022 hodnota vývozu činila 23 464 mil. Kč. Další kategorie, která registrovala za zkoumané období nárůst je zboží spadající do kategorie pryžové a plastové výrobky. Tato kategorie registrovala meziroční pokles mezi lety 2019 a 2020, kdy hodnota exportu v roce 2019 činila 18 042 mil. Kč a v následujícím zkoumaném roce 17 362 mil. Kč. Jedná se tak o meziroční pokles o 3,8 %. Za celkové sledované období však registrovala celkový nárůst o 13,6 %, kdy její konečná hodnota v roce 2022 činila 20 500 mil. Kč. Následující zkoumaná kategorie, do které spadají počítače, elektronické a optické přístroje za zkoumané období vzrostla o 38,1 %, avšak registrovala pokles exportu mezi lety 2021 a 2022, a to o 4,6 %, kdy hodnota klesla

z 36 363 mil. Kč v roce 2021 na celkovou hodnotu 34 705 mil. Kč. Kategorie elektronické zařízení nezaregistrovala meziroční pokles v žádném ze zkoumaných období, jedná se tak o rostoucí trend této vývozní položky pro Českou republiku. Ve zkoumaném období její hodnota vývozu vzrostla o 36,1 %. Následující kategorie, která obsahuje stroje a zařízení ve zkoumaném období registrovala mírný pokles exportu v období 2019-2020, kdy její hodnota meziročně klesla o 3,4 %. Celkově za zkoumané období její hodnota vzrostla o 17,8 %. Poslední zkoumaná kategorie, do které spadají základní kovy, registrovala vyšší meziroční pokles mezi lety 2019-2020, který činil 18,6 %, jedná se tak o nejvyšší pokles sledovaných kategorií.

Graf 12 Vývoz českého zpracovatelského průmyslu do SR (v mil. Kč)

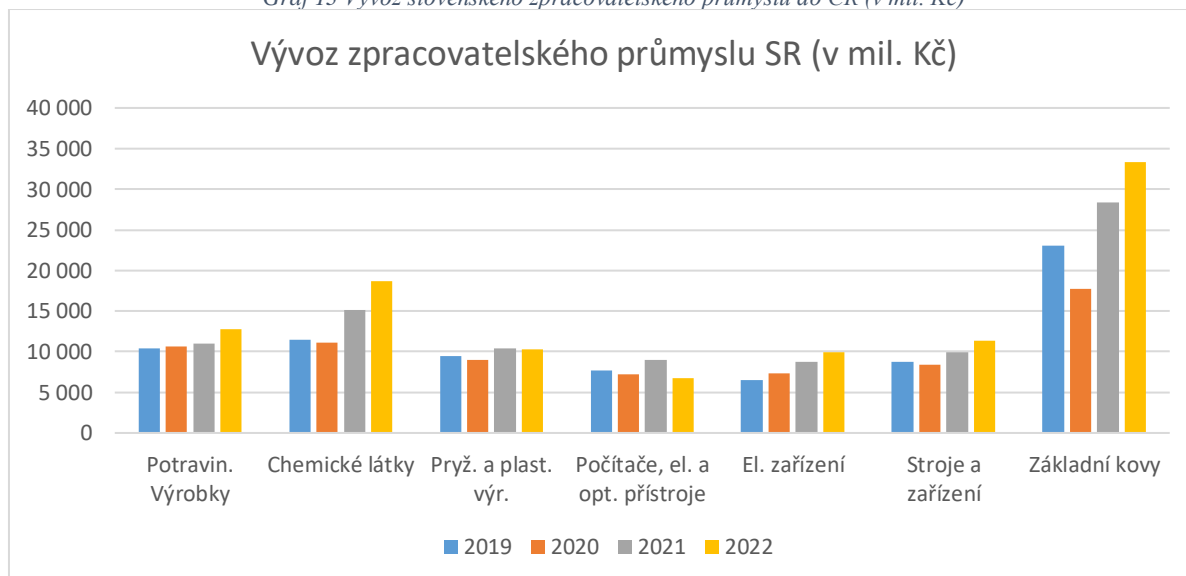


Zdroj: Vlastní zpracování, ČSÚ, 2023

Graf 13 ukazuje vývoj exportu vybraných skupin slovenského zpracovatelského průmyslu na základě zpracovaných dat českého statistického úřadu. Na první pohled si můžeme povšimnout, že v těchto kategoriích je rapidně menší export do České republiky než import z České republiky. Konkrétně kategorie potravinové výrobky, která je v předchozí statistice nejexportovanější kategorií českého zpracovatelského průmyslu, je u slovenské statistiky až na třetím místě. Slovenský export této kategorie však meziročně roste, ve srovnání začátku a konce sledovaného období je registrován nárůst o 23,1 %. Kategorie, která zahrnuje chemické látky zaregistrovala mírný pokles mezi lety 2019 a 2020, kdy meziroční pokles činil 3,2 %. Za celé zkoumané období však u této kategorie pozorují skokový nárůst a při porovnání počáteční a konečné zkoumané hodnoty nárůst činí 62,5 %. U pryžových a plastových výrobků sledují mírný meziroční pokles exportu v letech 2019-2020 a 2021 a 2022. Jediná meziroční hodnota, která ve sledovaném období registrovala nárůst exportu byla v letech 2020-2021. Při porovnání prvního a posledního roku sledovaného období tato kategorie zvýšila svůj export o 8,1 %. U kategorie exportu počítačů, elektronických a optických zařízení registrují kolísavé hodnoty a meziroční nárůst byl pouze v období 2020-2021. Při porovnání prvotního sledovaného roku a posledního sledovaného roku se jedná o pokles exportu této kategorie do České republiky a to o 12,7 %. Další kategorií, která obsahuje elektronické výrobky se dařilo lépe než počítačům, elektronickým a optickým přístrojům. Tato kategorie registrovala ve sledovaném období meziroční růst a při porovnání první a poslední sledované hodnoty růst celkově činil 53,1 %. Poslední a nejméně významnější kategorií této statistiky, exportu základních kovů, se kromě poklesu mezi lety 2019-2020, který činil 33 %, dařilo nejméně významněji ze sledovaných skupin. Při porovnání sledovaného období první a poslední hodnoty sledovaného období se jedná o celkový nárůst o 44,6 %.

Při porovnání stejných skupin s exportem České republiky, který míří na Slovensko se jedná o jedinou skupinu zboží, která český export převyšuje (např. v posledním sledovaném roce o 6 909 mil. Kč, tj. 26,1 %).

Graf 13 Vývoz slovenského zpracovatelského průmyslu do ČR (v mil. Kč)



Zdroj: Vlastní zpracování, ČSÚ, 2023

Podle průzkumu dat vychází Slovensko jakožto obchodní partner s dlouholetou společnou historií pro český export pozitivně. V rámci obchodní výměny těchto zemí vítězí Česká republika, protože její export na Slovensko převyšuje nad importem ze Slovenska. Dle získaných dat posuzují, že v rámci exportu zboží automobilového průmyslu můžeme v následujících letech očekávat snižování slovenského deficitu a možná i větší import nových vozidel vyrobených na Slovensku než vývoz vozidel vyrobených v České republice. Hlavní důvod, proč tato situace s největší pravděpodobností vznikne, je ten, že Slovenská republika hostí výrobu více světových značek automobilů, a tak širší škála výběru může vést k nepříznivé bilanci zahraničního obchodu pro Českou republiku. Slovensko, jakožto montovna Evropy, už v minulých letech zaznamenala nejvíce vyrobených aut na 1 000 obyvatel a drží si tak první světovou příčku ve výrobě automobilů, i z tohoto neutuchajícího trendu můžeme posoudit, že Slovensko v tomto typu průmyslu Českou republiku předstihne.

Ačkoliv Slovenská republika poměrově na počet obyvatel vyrobí více automobilů, ostatnímu exportu do České republiky se nedaří zdaleka tak dobře, jako České republice. Zatím co Slovensko vyváží do České republiky hlavně osobní automobily a základní kovy, Česká republika vyváží na Slovensko produkty ve větším množství a škále (viz. Graf 12 a Graf 13). Na Slovensku podle výzkumu chybí zpracovatelský průmysl potravin a sklady potravin. Jsou tak nuceni kvůli nedostatku skladů potravin a zpracovatelského průmyslu tohoto druhu surové obiloviny, maso, ovoce a zeleninu atd. vyvézt a za vyšší sumu ze zahraničí koupit. Na čemž doplácí hlavně domácí spotřebitelé, kvůli vyšším cenám základních potravin.

## 4 Závěr

Tato bakalářská práce se zaměřila na hloubkovou analýzu obchodních vztahů mezi Českou republikou a Slovenskem. V průběhu této studie byl proveden rozsáhlý výzkum, který zkoumal makroekonomické ukazatele, obchodní výměny a vývoj klíčových průmyslových odvětví v obou zemích. Hlavní zjištění naznačují, že historické a současné ekonomické a politické faktory hrají zásadní roli ve formování a udržování jejich silného ekonomického vztahu.

Analýza odhalila, že obchod mezi Českou republikou a Slovenskem je významně ovlivněn společnou historií a integrovanými trhy. V průběhu posledních let, zejména v období od roku 2019 do roku 2023, obě země prokázaly odolnost vůči globálním výzvám, včetně pandemie COVID-19 a geopolitických napětí, což potvrzuje vzájemnou ekonomickou závislost. Automobilový průmysl, jako jedno z klíčových průmyslových odvětví, hraje v těchto obchodních operacích centrální roli. Vývoz a import v tomto sektoru dosáhl v roce 2022 bilance, kde export České republiky na Slovensko dosáhl 2,3 miliardy EUR a import ze Slovenska činil 1,9 miliardy EUR, což ukazuje na vysokou úroveň vzájemného propojení.

Další důležitý aspekt této práce se zaměřil na makroekonomické ukazatele obou zemí. Česká republika a Slovensko vykázaly stabilní výkonnost HDP, s mírným reálným růstem ve zmíněném období. Nezaměstnanost zůstává na relativně nízké úrovni, což odráží dobrou kondici pracovních trhů obou zemí. Inflace, ačkoliv byla ovlivněna externími faktory jako jsou ceny energií a surovin, zůstala v rámci kontrolovaných úrovní.

Analýza výroby a vývozu automobilů ukázala, že export automobilů z České republiky na Slovensko vykázal v roce 2022 hodnotu přibližně 30 miliard CZK, což představuje mírný pokles o 3 % oproti předchozímu roku. Nicméně, import automobilů ze Slovenska do České republiky vykazuje růst, což naznačuje stabilní poptávku po slovenských automobilech v České republice. Tento vzor naznačuje, že obě země si udržují silné ekonomické vazby v automobilovém průmyslu, který je klíčový pro obě ekonomiky. Automobilový průmysl je výrazně ovlivněn globálními ekonomickými podmínkami, včetně dodavatelských řetězců, technologického vývoje a změn v poptávce. Například globální nedostatek polovodičů měl v posledních letech značný dopad na výrobu automobilů. Případné zlepšení v globálním dodavatelském řetězci by mohlo vést k zvýšení obchodní výměny automobilů mezi oběma zeměmi. Rostoucí důraz na ekologické normy a regulace týkající se emisí může mít vliv na obchod s automobily. Trendy směřující k elektromobilitě a snižování emisí mohou podnítit inovace a změny ve výrobních portfoliích obou zemí, což by mohlo ovlivnit obchodní tok automobilů. Pokud Česká republika a Slovensko budou pokračovat v investicích do inovací a technologického rozvoje v automobilovém průmyslu a zároveň se zaměří na ekologičtější modely, je pravděpodobné, že obchod mezi těmito zeměmi bude nadále růst. Zvýšená spolupráce a investice do nových technologií mohou vést k většímu vzájemnému exportu a importu moderních a ekologicky šetrnějších vozidel.

Sektor elektroniky a elektrotechniky také vykázal značný objem obchodu. Export z České republiky na Slovensko v tomto odvětví dosáhl v roce 2023 hodnoty 21,5 miliard CZK, což je nárůst o 10 % oproti předchozímu roku. Import elektrotechniky ze Slovenska dosáhl 17,5 miliard CZK, což ukazuje na vzájemnou propojenost a důležitost tohoto sektoru pro obě ekonomiky. V oblasti zemědělství a potravinářství dosáhl export z České republiky na Slovensko v roce 2023 hodnoty 12,5 miliard CZK, zatímco import ze Slovenska byl 10,8 miliard CZK. Toto odvětví zahrnuje širokou škálu produktů, od zpracovaných potravin až po nápoje a tabákové výrobky. Chemický průmysl zaznamenal obchodní výměnu, kde export z České republiky na Slovensko dosáhl 8,75 miliard CZK v roce 2023, zatímco import ze Slovenska byl mírně nižší, na úrovni 7,5 miliard CZK. Tento sektor zahrnuje různé produkty, od plastů po farmaceutické výrobky. Celkově si Česká republika udržela během sledovaného

období mírný obchodní přebytek vůči Slovensku. V roce 2023 dosáhl celkový export z České republiky na Slovensko hodnoty přibližně 112,5 miliard CZK, zatímco import ze Slovenska činil 108,3 miliard CZK. Tato bilance ukazuje na stabilní a pro obě strany výhodnou obchodní dynamiku.

Závěrem, tato bakalářská práce demonstruje, že Česká republika a Slovensko udržují silné a prospěšné ekonomické vztahy, které jsou klíčové pro udržení stability a růstu obou národů.

## Literatura

### Odborné knihy a časopisy

ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století. Expert (Grada). Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4694-4.

JUREČKA, Václav. Makroekonomie. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Expert (Grada). Praha: Grada Publishing, 2017. ISBN 978-80-271-0251-8.

HOŠOFF, B. et al. Vývoj a perspektívy svetovej ekonomiky: transformácia počas pandémie koronavírusu SARS-CoV-2.

Bratislava: Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied, 2020. ISBN 978-80-7144-314-8.

KRUEGER, A. O. International trade. What everyone needs to know. Oxford: Oxford University Press, 2020. 288 p. ISBN 9780190900465.

### Internetové zdroje

EU. *Celnictví: Celní unie v praxi*. Online. 2020. Dostupné z: [https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/customs\\_cs](https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/customs_cs). [cit. 2024-04-30].

EUROSTAT. *Platební bilance*. Online. 2020. Dostupné z: <https://data.europa.eu/data/datasets/c0pirckdc1wzoov7tyg?locale=cs>. [cit. 2024-04-30].

ČSÚ. *Souhrnná výkonnost ekonomiky*. Online. 2020. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/143101909/32030520a2.pdf/f171e8a7-ea03-43ce-8891-149c114b48b8?version=1.1>. [cit. 2024-04-30].

ČNB. *Zpráva o vývoji platební bilance ČR 2022*. Online. 2023. Dostupné z: [https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/.galleries/zpravy-o-vyvoji-platebni-bilance/zprava\\_o\\_vyvoji\\_platebni\\_bilance\\_2022.pdf](https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/.galleries/zpravy-o-vyvoji-platebni-bilance/zprava_o_vyvoji_platebni_bilance_2022.pdf). [cit. 2024-04-30].

ČSÚ. *Vývoj ekonomiky České republiky, Rok 2020*. Online. 2021. Dostupné z: [https://www.czso.cz/documents/10180/125507847/320193-20q4a.pdf/43a6b1d3-d11d-47bb-afb0-92543a8546b5?version=1.1&fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAR2gqiskKsw9tmViZe0ignOpBIIKkEEK6mH2fq5VoHYukRUaI9kCrHUo5fE\\_aem\\_AekFf9C1COy3wKEvrXFhkv\\_afP8OGbxWDAoM6IQOjTwcZOwBAaFKIkwlMwV9FbYQcNqrayps9Zg5mcZEDWoddII0](https://www.czso.cz/documents/10180/125507847/320193-20q4a.pdf/43a6b1d3-d11d-47bb-afb0-92543a8546b5?version=1.1&fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAR2gqiskKsw9tmViZe0ignOpBIIKkEEK6mH2fq5VoHYukRUaI9kCrHUo5fE_aem_AekFf9C1COy3wKEvrXFhkv_afP8OGbxWDAoM6IQOjTwcZOwBAaFKIkwlMwV9FbYQcNqrayps9Zg5mcZEDWoddII0) [cit. 2024-04-30].

ČSÚ. *Česká ekonomika v roce 2021 rostla*. Online. 2022. Dostupné z: [https://www.czso.cz/csu/czso/ceska-ekonomika-v-roce-2021-rostla?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAR2wXVDtLK-PhBmyQvcOO2Yg3u6FJEiUrgTyNSbzk0HFNd5Bv2doDEYZ9o\\_aem\\_AemQ6\\_Jw3puMxb5goFwH-5zX3St4qvnTgsXE2OB6X5zyUgxghRf5iak5og7spWiDAgJuTk95A51TVK77I9DK8FCp](https://www.czso.cz/csu/czso/ceska-ekonomika-v-roce-2021-rostla?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAR2wXVDtLK-PhBmyQvcOO2Yg3u6FJEiUrgTyNSbzk0HFNd5Bv2doDEYZ9o_aem_AemQ6_Jw3puMxb5goFwH-5zX3St4qvnTgsXE2OB6X5zyUgxghRf5iak5og7spWiDAgJuTk95A51TVK77I9DK8FCp). [cit. 2024-04-30].

ČSÚ. *Vývoj ekonomiky České republiky 2022*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/164606736/32019322q4a.pdf/688f664f-6de0-4baa-91f0-35dd07a0a3cf?version=1.1>. [cit. 2024-04-30].

MFČR. *Lednová predikce MF: česká ekonomika již letos poroste a inflace se výrazně sníží*. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2024/lednova-predikce-mf-54105>. [cit. 2024-04-30].

MZV. *Slovenská ekonomika v roce 2019*. Online. 2020. Dostupné z: [https://mzv.gov.cz/bratislava/cz/obchod\\_a\\_ekonomika/slovenska\\_ekonomika\\_v\\_roce\\_2019.html](https://mzv.gov.cz/bratislava/cz/obchod_a_ekonomika/slovenska_ekonomika_v_roce_2019.html). [cit. 2024-04-30].

MZV. *Výrazný propad slovenské ekonomiky v první polovině roku 2020*. Online. 2021. Dostupné z: [https://mzv.gov.cz/bratislava/cz/obchod\\_a\\_ekonomika/vyrazny\\_propad\\_slovenske\\_ekonomiky\\_v.html](https://mzv.gov.cz/bratislava/cz/obchod_a_ekonomika/vyrazny_propad_slovenske_ekonomiky_v.html). [cit. 2024-04-30].

BUSINESSINFO.CZ. *Slovensko*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/slovensko-souhrnna-teritorialni-informace/2#2-ekonomika>. [cit. 2024-04-30].

ŠÚSR. *Zahraniční obchod – předběžné údaje za január 2024 a podrobné údaje za rok 2023*. Online. 2024. Dostupné z: <https://1url.cz/@slovak.statisticks>. [cit. 2024-04-30].

ČNB. *Ekonomický vývoj na území České republiky*. Online. 2018. Dostupné z: [https://www.historie.cnb.cz/cs/menova\\_politika/prurezova\\_temata\\_menova\\_politika/1\\_ekonomicky\\_vyvoj\\_na\\_uzemi\\_ceske\\_republiky.html](https://www.historie.cnb.cz/cs/menova_politika/prurezova_temata_menova_politika/1_ekonomicky_vyvoj_na_uzemi_ceske_republiky.html). [cit. 2024-04-30].

ING. MARTINA JIŘÍKOVÁ. *Mezinárodní obchod*. Online. 2019. Dostupné z: <https://www.vovcr.cz/od/zekon/408/page00.html>. [cit. 2024-04-30].

TÝDENÍK EKONOM. *Třicet let po rozdělení státu je Česko stále o dva kroky napřed*. Online. 2023. Dostupné z: <https://ekonom.cz/c1-67155990-tricet-let-po-rozdeleni-statu-je-cesko-stale-o-dva-kroky-napred>. [cit. 2024-04-30].

NÁRODNÍ CENTRUM PRŮMYSLU 4.0. *Analýza českého průmyslu 2023*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.ncp40.cz/files/analyza-ceskeho-prumyslu-2023-v05.pdf>. [cit. 2024-04-30].

CIA. *Czechia*. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/czechia/>. [cit. 2024-04-30].

CIA. *Slovakia*. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/czechia/>. [cit. 2024-04-30].

KURZY.CZ. *Slovensko - Zemědělství a potravinářství, příležitosti pro český export. Mapa globálních oborových příležitostí 2023/2024*. Online. 2023. Dostupné z: <https://zpravy.kurzy.cz/738121-slovensko-zemedelstvi-a-potravinarstvi-prilezitosti-pro-cesky-export-mapa-globalnich-oborovych/>. [cit. 2024-04-30].

ČSÚ. *Zahraniční obchod se zbožím podle CZ-CPA se Slovenskem*. Online. 2022. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/165171277/2420082220.pdf/68a83732-be50-4b22-ac61-c92c14dea933?version=1.1>. [cit. 2024-04-30].

EUROSTAT. *Real GDP growth rate*. Online. 2024. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00115/default/table?lang=en>. [cit. 2024-04-30].

EUROSTAT. *HICP - monthly data*. Online. 2024. Dostupné z: [https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/prc\\_hicp\\_manr\\_\\_custom\\_10997087/default/table?lang=en](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/prc_hicp_manr__custom_10997087/default/table?lang=en). [cit. 2024-04-30].



KURZY.CZ. *Oslabení české koruny - důvody oslabení, výhled koruny*. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/koruna/oslabeni/>. [cit. 2024-04-30].

EUROSTAT. *Total unemployment rate*. Online. 2024. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TPS00203/default/table?lang=en>. [cit. 2024-04-30].

ČSÚ. *Zahraniční obchod se zbožím podle CZ-CPA se Slovenskem*. Online. 2020. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/131086531/2420082020.pdf/b5701e11-1b98-4ecd-aa8c-9e69d56aba76?version=1.1>. [cit. 2024-04-30].

ČSÚ. *Zahraniční obchod se zbožím podle CZ-CPA se Slovenskem*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/190968996/2420082320.pdf/6b5f272e-852b-4554-acb3-55b400b272db?version=1.1>. [cit. 2024-04-30].

MPO. *Statistika pohybu zboží 12/2022 (metodika pohybu zboží přes hranice)*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/statistiky-zahranicniho-obchodu/statistika-pohybu-zbozi-12-2022-metodika-pohybu-zbozi-pres-hranice--272651/>. [cit. 2024-04-30].

MPO. *Statistika pohybu zboží 12/2021 (metodika pohybu zboží přes hranice)*. Online. 2022. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/statistiky-zahranicniho-obchodu/statistika-pohybu-zbozi-12-2021-metodika-pohybu-zbozi-pres-hranice--265891/>. [cit. 2024-04-30].

MPO. *Statistika pohybu zboží 12/2020 (metodika pohybu zboží přes hranice)*. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/statistiky-zahranicniho-obchodu/statistika-pohybu-zbozi-12-2020-metodika-pohybu-zbozi-pres-hranice--259552/>. [cit. 2024-04-30].

MPO. *Zahraniční obchod 1-12/2019*. Online. 2020. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/statistiky-zahranicniho-obchodu/zahranicni-obchod-1-12-2019--252686/>. [cit. 2024-04-30].

AUTOBILD.PLUSKA.SK. *Výroba áut na Slovensku vlani medziročne klesla o 11 % na 985 000 vozidiel*. Online. 2021. Dostupné z: <https://autobild.pluska.sk/novinky/vyroba-aut-slovensku-vlani-medzirocne-klesla-11-985-000-vozidiel>. [cit. 2024-04-30].

ÚPSVR. *Nezamestnanosť - mesačné štatistiky*. Online. 2024. Dostupné z: [https://www.upsvr.gov.sk/statistiky/nezamestnanost-mesacne-statistiky.html?page\\_id=1254](https://www.upsvr.gov.sk/statistiky/nezamestnanost-mesacne-statistiky.html?page_id=1254). [cit. 2024-04-30].

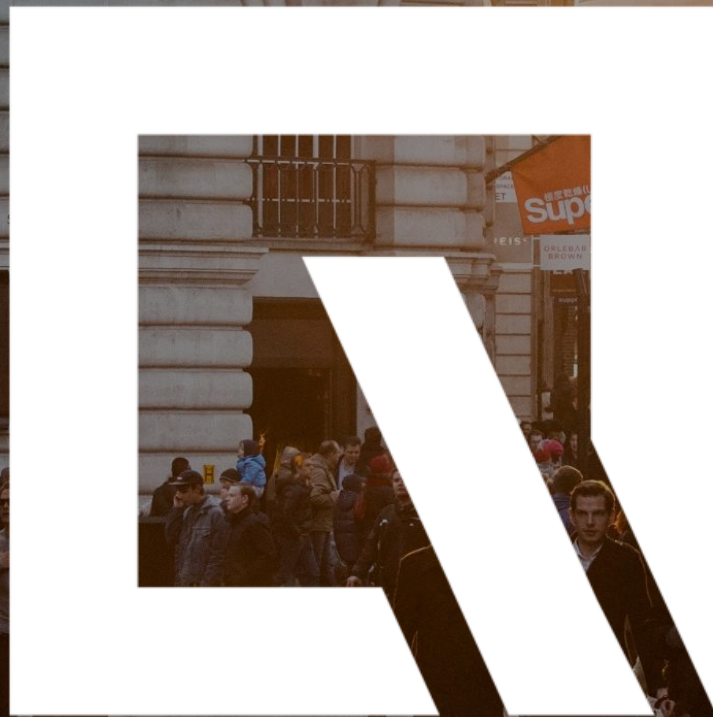
SAP. *Obecné základní přehledy o českém automobilovém průmyslu*. Online. 2024. Dostupné z: <https://autosap.cz/zakladni-prehledy-automotive/obecne-zakladni-prehledy/>. [cit. 2024-04-30].

SAP. *Roční přehledy výroby a odbytu vozidel*. Online. 2024. Dostupné z: <https://autosap.cz/zakladni-prehledy-automotive/rocni-prehledy-vyroby-a-odbytu-vozidel/>. [cit. 2024-04-30].

AUTOMOTO24. *Český automobilový průmysl - Historie a současnost*. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.automoto24.cz/cesky-automobilovy-prumysl-historie-a-soucasnost/>. [cit. 2024-04-30].

ČSÚ. *SITC*. Online. 2020. Dostupné z: [https://www.czso.cz/documents/10180/20551095/6001111j02\\_c.pdf/659d2649-c69d-4ffa-aaf1-741169332ce2?version=1.0](https://www.czso.cz/documents/10180/20551095/6001111j02_c.pdf/659d2649-c69d-4ffa-aaf1-741169332ce2?version=1.0). [cit. 2024-04-30].

## **Přílohy**



## Obchodní vztahy mezi Českou republikou a Slovenskem

Vojtěch Folprecht, PEMBC05

# Řešená problematika

## úvod

Téma bakalářské práce bylo zvoleno kvůli společné historii zkoumaných států, regionální ekonomice, vzájemné výměně a pevných přátelských vztahů, mezi zkoumanými zeměmi.

## problém

Hlavním cílem je důkladná analýza a posouzení obchodních vztahů mezi Českou republikou a Slovenskem se zaměřením na klíčové průmyslové faktory.

## přístup

Teoretická část představila jednotlivé definice zahraničního obchodu a charakteristiky České a Slovenské republiky. Praktická část důkladně analyzovala obchodní výměnu mezi zkoumanými státy.

# Postup řešení

## zdroj

Teoretická část je zpracována výtahem z odborných titulů a recenzovaných internetových zdrojů. Praktická část je zpracována na základě statistik.

## získávání

Data byla získána z rešerše odborných literárních publikací a recenzovaných internetových zdrojů. Pro praktickou část byly použity veřejně dostupné statistiky.

## zpracování

Statistiky byly vlastním zpracováním převedeny do grafů a následně komentovány.

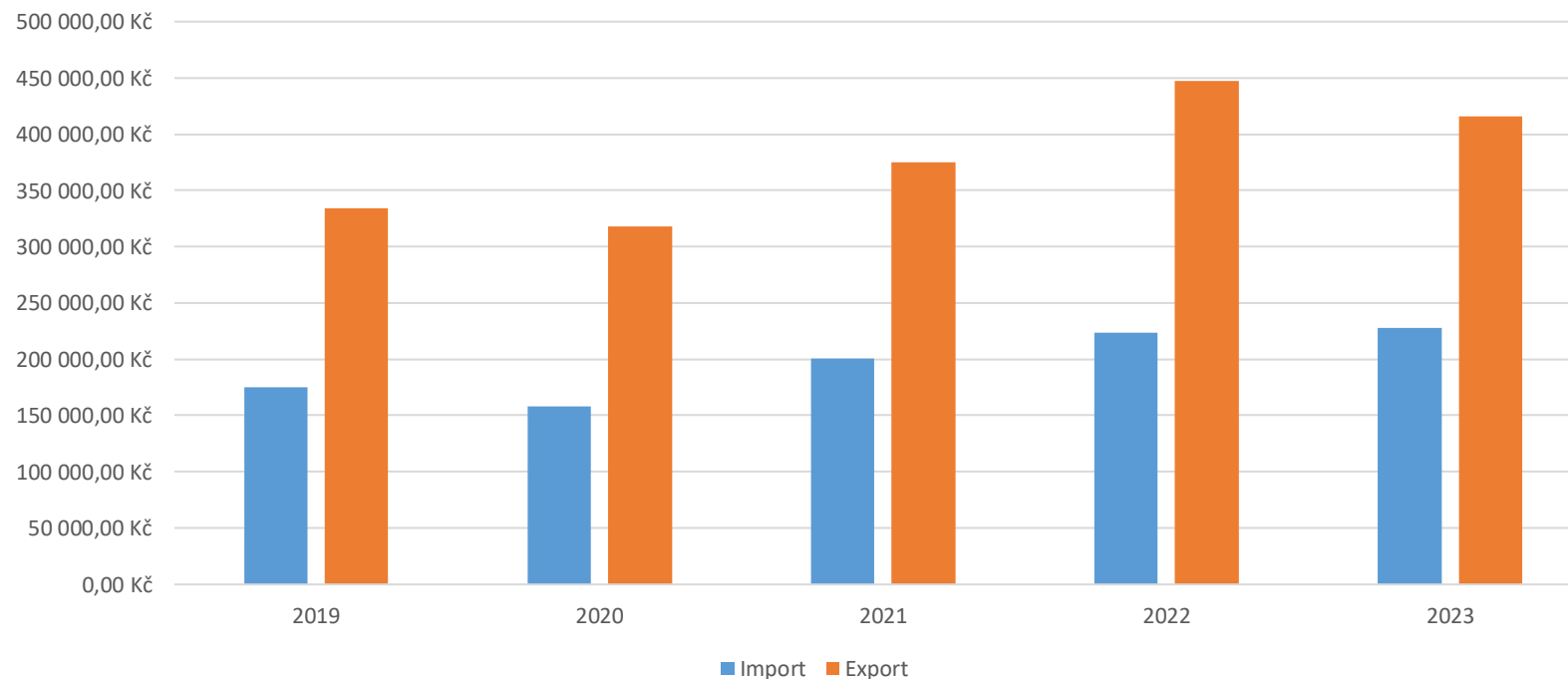
# Výsledky práce

Z výsledků analýzy obchodních vztahů mezi Českou a Slovenskou republikou byli zjištěny druhy průmyslu, které jsou nejčastějším předmětem zahraniční výměny:

- **Automobilový průmysl**, s ročním obrátem přesahujícím 30 miliard CZK v exportu České republiky na Slovensko, jeho význam je dán historickými vazbami a integrací dodavatelských řetězců mezi zeměmi
- **Elektronika a el. zařízení**, vykazuje signifikantní vzájemný obchod, jehož hodnota každoročně stoupá, což odráží globální trend po elektronických zařízeních a technologiích
- **Základní kovy**, vývoz základních kovů mezi ČR a SR vykazuje vzájemný objem, což ukazuje na silnou průmyslovou spolupráci

# Výsledky práce – grafické znázornění

Obchodní výměna mezi ČR a SR



Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ

# Doporučení

Na základě zjištění z podrobné analýzy obchodní výměny mezi Českou a Slovenskou republikou lze doporučit:



**1. Pokračovat ve vzájemné spolupráci:** Je doporučeno, aby Česká republika a Slovensko nadále pokračovaly ve vzájemné spolupráci, která se ukázala jako prospěšná pro ekonomickou stabilitu a růst obou zemí.

---



**2. Podpora technologického rozvoje:** Klást zvláštní důraz by se měl na podporu technologického rozvoje. Zejména v oblastech ekologie. To může pomoci oběma zemím lépe čelit budoucím výzvám a udržet si konkurenceschopnost.

---



**3. Adaptace na globální ekonomické změny:** Je zásadní, aby obě země sledovaly a přizpůsobovaly se globálním ekonomickým změnám. To zahrnuje efektivní reakci na externí výzvy a maximalizaci potenciálu vzájemného obchodu.

---



# Závěr

---



Obchodní výměna mezi Českou republikou a Slovenskem umožňuje oběma zemím využívat jejich průmyslové kapacity a dosahovat ekonomických zisků, které přispívají k celkovému hospodářskému růstu.



Závěr práce ukazuje, že ačkoliv obchodní výměna mezi zkoumanými státy je ekonomicky výhodná pro Českou republiku. Posílením výroby automobilového průmyslu na Slovensku může v průběhu let dojít k postupnému snižování převahy českého exportu.

**DĚKUJI ZA  
POZORNOST**